

ΜΑΪΟΣ 1873. = ΤΕΥΧΟΣ ΜΕ΄.

ΤΟ ΕΑΡ.

᾽Ω ἀνοιξὶς ὠραία,
᾽Ω ἀνοιξὶς τερπνὴ,
Ἡ θελκτικὴ σου θέα
᾽Σ τὸν Πλάστην μ' ἀννυοῖ.
Οἱ κῆποι μας ἀρθίζουσι,
Ὁ οὐρανὸς γέλῃ,
Οἱ κάμποι πρασινοῖζουσι,
Ἡ φύσις μειδιᾷ.

Ἡ ἀνοιξὶς στολίζει
Ἴτα πάντ' ἁρμονικῶς
Κι' ὁ Ζέφυρος δροσιζέει,
Φυσῶν γλυκὰ γλυκῶς
Καὶ τ' ἄκακον ἄρτιον
Πηδοῦν μετὰ χαρῶς,
Καὶ τὰ μικρὰ πουλιὰ
Ἦτοσθ' ἔς τὰς φωλιὰς.

Ἄθως ὡς τὸ ἄρθος
Ἄς γίνω καὶ ἐγὼ,
Γλυκὴς καὶ χωρὶς πάθος
Κιθαρικῶς ἄς ζῶ.
Θεόν, Γονεῖς, πλησίον
Ἄς μᾶλλον ἄγαπῶ,
Κι' ὡς τ' ἄκακον ἄρτιον
Μηδέν' ἄς ἐνοχλῶ.

Τὸ ἔαρ κλινοδοτεῖ
Τ' ἄθωα τὰ πτηνὰ,
Καὶ οὐτως ἐξυμνοδοτεῖ
Τὸν Πλάστην τῶν γλυκῶν.
Κ' ἐγὼ ἄς ἐξυμνήσω
Τὸ ἔαρ τὸ τερπνόν
Καὶ ἄς δοξολογήσω
Τὸν Ἰψίστον Θεόν.

ΤΑΦΟΣ ΚΑΙ ΡΟΔΟΝ.

(Κατὰ τὸ Γαλλικὸν τοῦ Βίκτορος Ουγῶ).

Α΄.

Τάφος πρὸς ῥόδον εὖσομον κ' ὠραῖον
«Βίβει μοι—λέγει—ῥόδον μου κλεινόν,
πὺ τὸ ἐφ' ὄλων ἄντων τῶν ἀνθρώπων
καὶ τὸ τασούτων βρῖθον κειλλοῦν,

Ἐκ τῶν ἄθρων διακρύβω σου, δι' ὧν
σὲ ραίνει ἢ προκόπεται περὶ αἰῶν,
ὦ ῥόδον μου μεστὸν εὐωδιῶν,
ὅποια ἀγαθὰ ποιεῖς, ὅποια.»

Τὸ ῥόδον ἀπεκρίθη «Σὺ ὁ μαῖρος,
οὐ πίνεις ὁ βόθρος ἀνοικτός,
τί κίρνευς ἐξ ἐκείνου, ἔπερ λαθρὸς
βροχολίξεις εἰς τὸν ζῦφον σου ἐντός;»

Β΄.

Τὸ ῥόδον λέγει «Ὁλεθρὸς τῶν πάντων,
ἐκ τῶν ἄθρων ἐκείνων ἀδειμάντων
παράγω εὐωδιῶν ἐλευκτῆρ,
ἐκ μέλιτος κ' ἀμβάριος μικτῆρ.»

Ὁ τάφος λέγει «Ἄρθος τεθλιμμένος,
ἐκ τῶν ἄθρων τῶν πρὸς με ἐχομιένων
δὲν κίρνευς εὐωδιῶν, πλὴν γενῶ
ἐν τῷ λαμπρῷ ἀγγέλου σὺραφῶ.»
Κων/πολις 1873.

Θεόδωρος Χ. Μουζιόπουλος.

Λ Ο Γ Ο Σ

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ ΑΡΧΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

ἐκδηγηθεὶς ἐν τῷ ἡμερησίῳ Ἀναγνωστηρίῳ τῶν Κυνωπιῶν
τῆ 4 Φεβρουαρίου 1873.

Σεβαστὴ ἱερὰρχα,
εὐσεβὴς καὶ φιλόμουσον Ἀραστήριον.

Μεγίστην χάριν καὶ πνευματικὴν ἀγαλλίασιν αἰσθάνομαι τῆν
στιγμὴν ταύτην, βλέπων πάντας ὑμᾶς τοὺς ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν
γραμμάτων καὶ τῆς διδασκαλίας αὐτῶν εὐγενῶς καὶ μετὰ ζήλου
μοχλοῦντας καὶ ἀγωνιζομένους συνελθόντας καὶ αὐθὶς ἐν τῷ

ἱερῷ τούτῳ οἰκονόματι τῶν Μουσῶν, ἵνα τὰς κατὰ πᾶν ἔτος εἰ-
θισμένους ἀρχιερασίας ποιήσῃτε, ἐμβριθέστερον δὲ ἕκαστε καὶ
σκοπιμώτερον ἀπὸ κοινῆς συσκευθέντες, προδῆτε οὐ μόνον εἰς τὴν
κατὰλλήλων ἐκλογὴν τῶν μελλόντων διευθύνων τὴν τύχην τοῦ ἱε-
ροῦ τούτου Καθιδρύματος προσώπων, ἀλλὰ καὶ ὑπ' ὄψιν σπου-
δαίην τοῦ λοιποῦ λάβετε τὴν ἐπὶ μέλλον ἀποτελεσματικὴν δια-
δοχὴν καὶ εὐχυσθῆτε τῶν τῆς λαοσόου παιδείας φώτων ἐν τῇ Ἀνα-
τολίῃ, ἀφ' οὗ τὸ μέλλον τῆς ἡμετέρας εὐκλείας καὶ ἐθνικῆς δό-
ξης ἐν ταύτῃ ἐγκείται. Ἄλλ' ἐν τοιαύτῃ εὐκαιρίῳ περιστασίῳ τῇ
προσκληθεὶς μὲν τοῦ εὐγενεῶς προεδρεύου συναισθήσει δὲ τῆς ἐκ-
πληρώσεως τοῦ ἐμοῦ καθήκοντος παρουσιαζόμενος, ὁφείλω πρῶ-
τον μὲν νὰ ἐκφράσω καὶ δημοσίᾳ κηρύξω τὴν ἐκ μέρους τοῦ πνευ-
ματικῆς πνευματικῆς ἡμῶν πατρὸς καὶ ποιμῆνος φιλοπρόδοτον καὶ
φιλόμουσον διάθεσιν, ἣν εὐκρινέως ὑπὲρ τῆς ἐπὶ τὰ κρείττω προα-
γωγῆς τοῦ ἡμετέρου Ἀναγνωστηρίου (ἐπευχόμενος συνάμα καὶ
πᾶσι τοῖς ἀξιοτάτοις μέλεσιν αὐτοῦ ἐνίσχυσιν πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ
ἱεροῦ σκοποῦ τῆς συστάσεώς του, χάριν τοῦ ἁγίου πάνου φιλοτι-
μίας καὶ μετὰ πολλῆς τῆς αὐταπρηξίσεως οἱ ἐπιστήμονες καὶ
λόγιοι τῆς πόλεως ταύτης οὐ παύονται παρεχόμενοι τὴν πνευμα-
τικὴν αὐτῶν πανδοσίαν), εἶτα δὲ καὶ ἐκ βαθέων καρδίας ν' ἀπο-
δώσω πᾶσιν ὑμῖν τὸν φόρον τῆς εὐγνωμοσύνης μου, ἀνθ' ὧν πλει-
στάκις οὐ μόνον λόγῳ, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ προσηνήγκατέ μοι ἐκδη-
λωτικῶν εὐχαριστιῶν, καὶ τοὶ ἀναξίην τῶν τοιούτων τυγχάνοντι,
πρὸς δὲ μόνον τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντός μου ἀποδίδονται.

Ὅθεν ἐκ μόνης τῆς ἀρχῆς ταύτης ὀρῶμενος καὶ ὀέλων νὰ
φανῶ κατὰ συντελεστικὸς κατὰ τι πρὸς τὸν μέγαν τοῦτον σκοπόν,
τὸν ὡς βᾶτιν ἔχοντα ἔνθεν μὲν τὴν καταστροφὴν τῆς παχυλῆς
ἀμαθείας καὶ ἀπαιδευσίας—ἐξ ἧς πηγάζει ἡ ἀθλιότης αὐτῆ τῶν
καθ' ἡμᾶς χρόνων, ἢ δυστυχία τῶν λαῶν, ἢ παραγνωρίσις καὶ πε-
ριφρόνησις τῆς θρησκείας, ἢ πρὸς ἀλλήλους ἀπτοργία καὶ ἀναλ-
γησία τῶν ἀνθρώπων, ὁ ἐνωϊσμός, ὁ τρομερὸν τοῦτο δηλητηρίον,
ἔπερ λυμάνεται τοὺς ἀγιωτάτους θεσμούς τοῦ αἵματος καὶ τῆς
φιλίας, διατηρεῖ τὴν δόξαν τῶν διανοιῶν ἐν τοῖς κόλποις τῆς
κοινωνίας, καταφρονεῖ τὴν σοφίαν καὶ ἀποδιοπομπεύει τὴν ἀρι-
στακείαν καὶ τὴν ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἀφοσίωσιν—ἔνθεν δὲ τὴν
ἠθικοποίησιν ἐν γένει καὶ ὑποστήριξιν τῆς παιδείας καὶ τῆς
καλλιέργειας καὶ διαδόσεως τῶν γραμμάτων διὰ μέσου τῆς ἠθι-
κῆς συνδέσεως μετὰ καὶ τῶν ἄλλων τοῦ ἔξω κόσμου Συλλόγων καὶ
Ἀναγνωστηρίων, ὑπὸ σοφῶν ὁμοειδῶν καὶ ὁμοζήλων διευθυνόμε-
νων ἐκ τοιαύτης, λέγω, ἀρετηρίας ἀναχωρῶν, δὲν διατάξω ὅπως
κηρύξω τοῦ ἀγῶνος τὸ μέγεθος, τὸν ὅποιον ἐθνικὴ φιλοτιμία καὶ
ζεοῦσα Χριστιανικὴ πίστις ἀναλαμβάνομεν.

Καὶ ὁ μὲν ἀγῶν, ὦ φίλοι καὶ λάτρες τῶν Μουσῶν, πρὸς τὸν
ὅποιον ἐπαποδύμεθα, ἀναντιρρήτως ἐστὶ θεοφιλὴς καὶ ἅγιος καὶ
εὐκλεοῦς προγονικῆς φιλοτιμίας ἀπόζων σχετικῶς πρὸς τὰ γραμ-
ματα καὶ τὴν ἐκ τούτων προκύπτουσαν ἠθικὴν τῆς κοινωνίας ὀφέ-
λειαν καὶ τὸν ἀληθινὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκπολιτισμὸν. Πλὴν ὅμως,
καθὼς εἰς πᾶσαν εὐτυχίαν καὶ εὐημερίαν, εἰς πᾶν νομιζόμε-
νον καλόν, εἰς πᾶντα κοινωνικὰ σκοπὸν πολλὰ πολλὰκις προσ-
κόμματα καὶ ἐμπόδια, ζιζάνια καὶ ἀκαθάρσια ὑποούλωσ τε καὶ λα-
θραίως οἶδεν ἐνσπεύρειν καὶ παρεμβάλλειν ὁ πονηρὸς καὶ τῶν κα-

λῶν ἀνατροπεὺς διαβόλος, ὅπως τὸν μὲν ἐν κόπῃ καὶ μάχῃ εἰς
τοὺς κόλπους τῆς γῆς καταβληθῆντα σίτον καὶ βλαστῆσαντα κη-
ταπνίξῃ, τὸν δὲ γεωργὸν ἐν ἀπελπισίᾳ καὶ ἀποργιᾷ καταστήσῃ
θερίσαντα οὐχὶ ἐν χάριτι τὰ θράγματα, ἀλλ' ἐν θάρσει κατὰ
τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον, κύριοι, καὶ εἶτι μέλλον ἐνεργεῖ καὶ μηχαν-
αταὶ καὶ ἀντεπεξέρχεται, ὁπόταν πρόκηται οὐχὶ πλέον περὶ σω-
ματικῆς τροφῆς ἢ νομιζομένου τινὸς ἀγῶνος καὶ προσκαίρου κα-
λοῦ, ἀλλὰ περὶ αὐτῆς μέλειται τῆς διανοητικῆς ἀναπλάσεως καὶ
ἐπὶ τὰ κρείττω ἠθικῆς βελτιώσεως τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ πλασθέντος
πρὸς τι τέλος ἀγῶν καὶ προορισθέντος πρὸς σκοπὸν ἀνώτερον,
σκοπὸν ὑψηλόν, ἀποδιδέοντα τὴν ὄψιν τὸ δυνατόν τοῦ εὐγενεῶς
τούτου πλάσματος ἐξομοίωσιν πρὸς τὸν Πλάστην. Διὸ παραμε-
ληθεὶς ταύτης, ὅχι μόνον ὁ δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένος ἀν-
θρωπος καὶ βραχὺ τι παρ' ἀγγέλου ἡλαττωμένος τοῦ θεοῦ ἐκεί-
νου προορισμῶ ἀποτυγχάνει καὶ τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις συνο-
μοιοῦται καὶ παρασυμβάλλεται, ἀλλὰ καὶ λάθῃ καὶ λῦμῃ τῇ κοι-
νωνίᾳ ἐν ἧ ἔξῃ γίνεται, ἐξ οὗ ἢ καταστροφὴ ἀπέσῃ τῆς κοι-
νωνίας προσέρχεται. Αἰτίῳ ἐν ὅσῳ κοινωνία τις τὴν μὲν διανο-
ητικὴν ἀνάπτυξιν τῶν μελῶν αὐτῆς περὶ πολλοῦ ποιεῖται, τὴν
δὲ τοῦ ἤθους διὰ τῆς καλῆς παιδαγωγίας διέπλεται περὶ ἐλα-
χίστου ποιεῖται καὶ παροῦσ' ἐκείνην ὅθεν τῆς ἀληθοῦς προόδου καὶ
τοῦ πολιτισμοῦ, ἀπ' ἐναντίας δὲ ἐν τοιαύτῃ κακοθαίμῳ περιεσ-
σει κατακρημνίζεται εἰς τοὺς ἀποτέμους κρημνοὺς τῆς διαφρο-
νῆς καὶ κακοθιῆς καὶ ἐξουθενούται ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς. Ἰδοὺ,
κύριοι, ὅποια νέκρωσις καὶ τρομερὰ ἀκηδία εὐνοῦται νὰ ἐπέλθῃ
εἰς τὴν κοινωνίαν ἐκ μέρους ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι εὐδελῶς αἰ-
σθάνονται τὰ χρέη αὐτῶν πρὸς τὸν πλησίον καὶ πρὸς πᾶν ἄλλο
θεάρεστον καὶ κοινωνικὸν ἔργον, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸν βόρβορον
τῶν ὑλικῶν συμφερόντων κυλιόνται.

Ναί, προλέγω ὑμῖν ταῦτα τοῖς φίλοις καὶ τῶν Μουσῶν θερά-
κουσι, οὐχὶ ὅπως ταῦτα ὑμῶν καταγροῦσῃ ἢ καὶ ἐκπλήξῃ καὶ
ἐξ αὐτῆς βαλβίδος ἀνηρωτέρους ὑμᾶς ποιήσω, οὐχὶ, ἀλλ' ἵνα
εἶτι μέλλον διεγείρω τὴν προσοχὴν καὶ προθυμίαν ὑμῶν πρὸς
ἀτάραχον καὶ ἀκινδυνώτερον τοῦ θρόνου δίκτυον ἀπέναντι τῆς
ὑφισταμένης ἡδῆ τοῦ ἡμετέρου Ἀναγνωστηρίου καταστάσεως, ἣν
ὁφείλομεν ἕκαστος οἱ ἐραστὰί τῆς ἀληθοῦς παιδείας νὰ βοηθή-
σωμεν διὰ τῆς ὑλικῆς καὶ ἠθικῆς ἡμῶν ὑποστηρίξεως. Αἰτίῳ,
καθὼς ὁ ναυτιλλόμενος, ὅταν προσηνύσῃ τοὺς κατὰ τὸν διέπλουτον
αὐτοῦ σκοπέλους, ἀσφαλτέστερον τὸ πέλαγος διαπλέει καὶ εἰς τὸν
λαμῆνα ἀκινδύνως καταίρει καὶ καθὼς ὁ ἀθλητῆς, τὴν τοῦ ἀντι-
πάλου δύναμιν καταμαθὼν, τοσοῦτον προσεκτικώτερος γίνεσθαι καὶ
ἀρροδιωτέραν καὶ ἀσφαλετέραν ἵσταται στήν, ὅσον πλειοτέρας
εὐφημίας καὶ δόξης ἐκ τῆς νίκης του προσδοκᾷ κατὰ τὸν αὐτὸν
τρόπον, κύριοι, προδιδαχθέντες καὶ ὑμεῖς τοῦ ἀγῶνος τούτου τὸ
μέγεθος καὶ ὅσας ὀφείλομεν νὰ ὑπερνηκίσωμεν δυσχερεῖς, προ-
ερχομένους εἶτε ἐκ ζήλου καὶ φθόνου εἶτε ἐξ ἀμαθείας καὶ ἄλ-
λων τινῶν αἰτιῶν, πείπειται ὅτι ὡς συνετὸς καὶ φρόνιμος, ἀντὶ
ν' ἀποδειλιάσωμεν, μέλλον ὁ ἐπιρρωθώμεν καί, τῇ συνθέ-
σμῃ τῆς ἀγάπης ἐνωθέντες, ὁ ἐπιρρωθώμεν τὴν προθυμίαν ἡμῶν
καὶ ὁ δυνάμωμεν τὴν ὑπομονὴν καὶ ἐπιμονὴν ἡμῶν ἐν τῇ αἰτίᾳ

μεταδόσει τῶν ἀγαθῶν καρπῶν τῆς παιδείας εἰς τοὺς ἐν τῇ κα-
τωτάτῃ τάξει τῆς κοινωνίας. Καὶ εἶτα ἐν τοῦτοις τὴν ἐμπειρίαν κτη-
σάμενοι καὶ ὑψηλότερον διανοηθέντες, ἀμέσως θέλομεν κατανοήσῃ
ὅχι μόνον τὸν ἀποτελεσματικὸν σκοπὸν τῆς τῶν τοιούτων Ἀνα-
γνωστηρίων συστάσεως, ὡς πρὸς τὴν ὑποστήριξιν, διαδοχὴν καὶ
ἐξάπλωσιν τῶν καλῶν τῆς παιδείας, ἀλλὰ καὶ τὴν ὡς διὰ μα-
γικῆς ράβδου δραστηρίαν αὐτῶν ἐνεργειῶν ἐπὶ τῆς ἠθικοποίησεως
τοῦ ἀνθρώπου, συμπαρ' αὐτοῦ τῆς σωτηρίου χάριτος τῆς ἐρεβδό-
ξου Πίστεως καὶ τῶν θεῶν αὐτῶν ἐνταλμάτων. Καταληφθέντες δὲ
εὖτω ὑπὸ τοῦ ἐνθέου καὶ κατ' ἐπιγνώσιν ζήλου, ὁ δυνηθώμεν ν' ἀ-
νεύρωμεν τὰ μέτρα, δι' ὧν καὶ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ὀφείλομεν ὅτι κα-
ταστῶμεν καὶ πρὸς τοὺς ἔξω καὶ περὶ ἡμῶν, τοὺς ὑπὸ τὸ βᾶ-
ρος τῆς ἀμαθείας στενάζοντες ὁμοῦ νεῖς, συντελεστικὸι καὶ χρήσι-
μοι ὅτι φανώμεν, πεδρηγετούμενοι αὐτοὺς καὶ οἰνεὶ ἀποδιδόντες
αὐτοῖς πᾶν ὅτι ἡμεῖς ἐν ἄλλαις πεπολιτισμέναις πόλεσι καὶ τῶν
γραμμάτων καὶ τῶν ἐπιστημῶν ἐστῆσις γὰ τυγχάνομεν ν' ἀπο-
λαύσωμεν.

Βεβαίως, κύριοι, πολλὰ καὶ παρ' ἡμῶν αὐτῶν εὐχαριστήσεις
καὶ εὐγνωμοσύνας ὀφείλονται ἄλλοις διὰ τὴν ἡμετέραν ἀνάπτυ-
ξιν, δι' ἣν ἴσως ἐναθρονοῦμεθα. Καὶ εὐθύς ἐξηγεῖται.

Ἀνεθλωμεν, κύριοι, διὰ τῶν πτερόγων τῆς δικαιοῦς εἰς ἐπο-
χὴν ἤμισα μεμακρυσμένην ἀφ' ἡμῶν. Ἐνταῦθα, στήθι, ὡς εἶλε τῶν
γραμμάτων καὶ τῆς ἐπιστήμης, καὶ θεώρησον, εἶτι, ἀν εἰς τὴν σὴν
δικανοητικὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἠθικὴν διάπλωσιν δὲν συνέπραττον αὐ-
τορημῶς ἄλλοι, ὑποβοηθήσαντες καὶ προαγαγόντες πρὸς διευκό-
λυνσιν σου πολλὰ μέτρα θυνάμενα νὰ συντελέσωσι πρὸς τὸν κα-
λὸν τοῦτον σκοπὸν, καὶ ἀν ἐν τοιαύτῃ περιστάσει αἱ ὑπὸ ἐτέρων
ὀρακπευθεῖσαι Μοῦσαι, εὐμενεῖς ἦδη καταστάσαι, δὲν κατῆρχοντο
πρὸς τὴν σὴν ποδηγέτησιν, ἀνοίγουσαι εὐτως εἰπεῖν τὸν τερ-
μνόςτατον καὶ χαριέστατον κῆπον τῶν αὐτῶν ἀγαθῶν καρπῶν καὶ
μεταδίδουσαι ἀρδύνας αὐτοῦς τῇ σῇ προκίρσει, οὐδέποτε ὁδὴ
ἠδύνασο νὰ ἐγκαυχῶσαι σήμερον ἐπὶ παιδείᾳ καὶ σοφίᾳ, ἐπὶ ἐπι-
στήμῃ καὶ τοῖς ἄλλοις αὐτῆς καλοῖς.

Καὶ πραγματικῶς, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἢ ἐπιστήμης, ὡς ἐκ θείας
τινὸς κλεΐσεως, ἔπαυσε τοῦ νὰ ἦ ἐγκακλεισμένη καὶ συγκεκε-
νρωμένη ἐντὸς τῶν ἱερῶν τεμενῶν καὶ μοναστηρίων ἀφ' ἧς στιγ-
μῆς ἢ τυπογραφία ἀνέλαθε τὸ ὑψηλὸν καθήκον, ὅπως ἐκτείνῃ τὴν
σφαίρην αὐτῆς καὶ διευθύνῃ τὴν χρυσουχίαν καὶ ζωηφόρον ἀκτι-
νὰς τῆς ἐπὶ τὰ ἀπώτατα σημεῖα, ἀγῶνες μεγάλοι κατεδλήθησαν,
τείνοντες νὰ ὑποβοηθήσωσι τὴν κίνησιν ταύτην, ἀρραῶσαν οὐ μὲν
τὴν ἐνὸς ἐκάστου ἡμῶν διανοητικὴν μόρφωσιν καὶ ἠθικὴν δι-
άπλωσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν ἄκριθ' ἀκατάλληλων γυμνασίων τοῦ τῆς
παιδείας μέλιτος ὑποκέντησιν τῆς φιλοτιμίας, ὅπως καὶ εὐτοῖς ὅσον
δυνατὴ μεταλάβωσι τῶν γλυκυτάτων καὶ ζωηφόρων αὐτῆς
καρπῶν.

Πρὸς τὸν σκοπὸν λοιπὸν ταῦτον ἀμέσως βιβλία τε καὶ ἐφη-
μερίδας καὶ παντὸς ἄλλου εἴδους σοφὰ τε καὶ ἐπιστημονικὰ βι-
βλία καὶ διάφορα συγγράμματα, δημοσιεύομενα καὶ τὴν κοινὴν καὶ
ἰδίαν ἐνὸς ἐκάστου ἡμῶν ἀνάπτυξιν ἐκπροσωποῦντα, οὐκ ὀλίγον
συντέλεσαν εἰς τὴν ἀμοιβάδην ἐξάπλωσιν τῆς παιδείας μεταξὺ
τῶν διαφόρων κλάσεων τῆς κοινωνίας. Καὶ ἐκ μὲν τῶν ἀνωτέρων

στρωμάτων αυτής οι επί θανάμει πλούτου και των άλλων μέσων ἐγκλωσμένοι δύνανται οὐ μόνον ἐκ τῶν καλῶν τούτων μέσων τῆς Θείας Προνοίας νὰ ἐπωφεληθῶσιν, ἀλλὰ καί, ἐν τῇ ἐπιπέτρῃ Ἐυρώπῃ ἀπεργάζονται, ἐπιστήμονες καὶ ἱατροὶ καὶ φιλόλογοι καὶ θεολόγοι καὶ ἱστορικοὶ ν' ἀποδείξωσιν ἀναλόγως τῆς ἦν ἔκαστος κέκτηται δικαιοσύνης. Ἄλλ' ὁ ἑσπερημένος καὶ ἀδυνατῶς πρὸς ταῦτα ἔχων πτωχὸς ἐμελλεν ἄρα γὰρ ἀείποτε νὰ δικτατελῇ εἰς κτηνὴν κατὰ τὴν ἀμαθείαν καὶ ἀπειθεσίαν καὶ εἰς παντικὸν βίον πνευματικῶν ἀναγκῶν; τοῦλάχιστον τὰ ἄπορα φιλοκατα αὐτῶν, ὡς ἐκ τῆς τοῦ πατρὸς αὐτῶν ἀμαθείας, ὡφείλου νὰ ὑποκώψωσιν εἰς τὸ πατρικὸν ἔθνος δὲ καὶ ἐκ προαιρέσεως κληρονομικῶν τούτου τῆς ἀπειθεσίας ἀμαρτημα; οὐχὶ βεβαίως. Διὸ τὴν τοιαύτην ἑλλείψιν ἀνέκλιθεν οἱ σοφοὶ καὶ λογίους τοῦ ἔθνους ἡμῶν θέλοντες ἵνα προλάβωσι, τὴν εἰς ἀέρορα μέρη ἐπιπολεῖσθαι ἡμῶν ὀλιγωρίας μετὰ βραχυλόγησιν καὶ φέρουσι, ἀνέλαθον πᾶν φιλοτιμίαν καὶ εὐγενῆς τὸ μέγα καὶ εὐεργετικὴν, ἀλλὰ καὶ λίαν δυσχερῆς ἔργον τῆς δικαιοσύνης τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων διὰ μέσου τῆς συστάσεως σεβαστῶν Συλλόγων καὶ Ἀναγνωστηρίων, τῶν ἐν Ἑλλάδι ἔσονται καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ διὰ μέσου τούτων καὶ εἰς ἄλλας φιλοπροόδους καὶ πεπαιτισμένους ἀποστέλλονται πᾶσι αἰσθημάτων τοῦ γαληνοτάτου καὶ φιλολόγου ἡμῶν ἀνακτοῦ Σουλτάν Ἀποῦλ Ἀχὶκ Χάν, Οὐτίνος αἱ ὑπὲρ τῆς προόδου καὶ ευφροσύνης τῶν ὑπηκόων Του εὐγενεῖς διατάξεις ὁσημέραι ὡς ψευδῆς ὁρῶν πίπτουσιν ἐπ' ἡμᾶς.

Ἰδοὺ, κύριοι, πῶσον ἀναγκαῖα, πῶσον ἐπωφελεῖς, ἀλλὰ καὶ λαοσωτήριος ἡ σύστασις τῶν τοιούτων ἱερῶν τῶν Μουσῶν σκηνοματῶν καλίσταται! Ναι, διότι μόνον διὰ τῆς σκοπίμου καὶ ἀποτελεσματικῆς ἐνεργείας τούτων τῶν λογίων τοῦ ἡμετέρου πολιτανοῦ ἔθνους, ὅσον καὶ τῶν πλουσιῶν ὁμαγενῶν ἡμῶν, τῶν καλῶν τούτων ὁργάνων τῆς Θείας Προνοίας, ἢ δυνήθωμεν ν' ἀνακαταστήσωμεν τὸν τρομερὸν χεῖμαρρον καὶ οὕτω προλάβωμεν τὸ ἐπαπειλῶν ἡμᾶς ἐθνικὸν κινδύνον. Ἐντεῦθεν ἔθεν ἀναγκασιότατη καταφύγιται καὶ ἡ σύστασις ἄλλων ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων ἀφ' ἑαυτῶν τε καὶ ἑλλείψιν, ἐντεῦθεν ἄρα καὶ ἡ ἐγκριθέντων πλείστον ὄσον Συλλόγων, Ἀναγνωστηρίων, Λεσχῶν, ἄπερ μετ' εὐχεραιοῦς καὶ ἐκείτην ἡμέραν ἀκούομεν συστηνόμενα ἐν ταῖς πόλεις τῆς Μικρασίας, μετὰ τῶν ὁμοίων προικηνομιτεῖς ἢ φιλόλογοι καὶ φιλοπρόδοι τῶν Σμυρναίων πόλεις, πρὸς ἕνα καὶ μόνον θεῖον σκοπὸν ἀποβλέποντα, τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἠθικὴν διαίτησιν τοῦ ἔθνους. Ἡ ἐγκαθίστασις, λέγω, τοιούτων καταστημάτων τὴν δημοσίαν ἐκπαιδεύσιν τῶν κατωτέρων τάξεων τῆς κοινωνίας ὑπ' ὅψιν σπουδαίαν λαβοῦσα, θαρραλέως ἐργαζομένη εἰς τὴν εὐεργετικῶν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων ἀκτινῶν φωτιστῆ καὶ αὐτοῦ ἐπι τοῦς τὰ κατώτατα κοινωνικὰ στρώματα ἀπαρτίζοντας ὁμαθενεῖς ἡμῶν. Δόξα τολύμν καὶ τιμὴ καὶ ἔπαινος δέδεται παντὶ Ἑλλήνι, συντελοῦντι καὶ ὑποστηρίζοντι διὰ τῆς προικητικῆς αὐτοῦ συνδρομῆς τὰ ἱερὰ ταῦτα καὶ ὀλιγομάχια. Δόξα καὶ τιμὴ καὶ εὐγνωμοσύνη πρὸς πάντα τὸν διὰ τῆς διδασκαλίης αὐτοῦ συντελοῦντα εἰς τὸν ἱερὸν τούτον σκοπὸν

Δόξα καὶ εἰσεσις ἐναπόκειται πᾶσι πόλεις καὶ κωμοπόλεις, τῶν ὁμοίων οἱ συντελοῖ κολλῆται περιτρονονύτως τὸ ἀτομικὸν συμφέρον καὶ μαρτικὸν ἀγωνίζονται ὑπὲρ τοῦ γενικοῦ. Ἰδρωτῶ ἦδη ὑμᾶς, κύριοι, τοὺς ἀποστέλλομεν εὐμοιρήσαντας παιδείας, πρέπει ἢ ἔπραπε ν' ἀρεθῇ ὁπίσω τῶν ἐκ ταύτης καλῶν ἢ πατρὶς ἡμῶν, ἢ λαμπρὰ καὶ περίπυτος αὐτῇ πόλεις τῶν Κυθωνιῶν, ἢ ἄλλοτε μέγα κλέος ἐπὶ τοῖς φιλομουσίς καὶ προσδῶ ἀραμένη ἢ μοναδικῇ αὐτῇ πόλεις ἐν τῇ Ἀνατολῇ, καὶ ὅσον δικτατελεῖ οὕτω ἀμείριος ἄλλου τινοῦ ἑτερογενεῖς στοιχείου, ἢ ἐπὶ εὐσεβεῖς καὶ Χριστιανικῇ ἀγάπῃ σεμνοσημένη, ἔπραπε νὰ δικτατελῇ ὁπίσω τοῦ ἀγῶνος τούτου τοῦ ἱεροῦ τῆς παιδείας; οὐχί. Διὸ καὶ αὐτῇ ἐδείχθη πρόθυμος. Καθ' ὅσον τὰ φίλτατα αὐτῆς, ψυχὴ εὐγενεῖς καὶ ὑπὲρ τῶν οὐρανῶν καὶ Χριστιανικῶν ἔργων ἔτοιμοι, ἢ ἀγαθοεργός, λέγω, Ἀδελφότης ἀμέσως ἔτεινε χεῖρα ἀρωγῆν πρὸς τὰς Μούσας καὶ ἀξιοπαύειν ζῆλον καὶ εὐγενεῖς προοίτιες συνέστησε καὶ τὸ ἱερὸν τούτο Καταγύγιον, ὅπερ, ἐν χερσὶ τῆν δόξῃ τοῦ πολιτισμοῦ διακρατοῦν, περᾶται ἵνα τὸν φωτισμὸν τὸν φωτίζοντα πάντα ἀνθρώπων πρὸς γυῖον Θεοῦ, τὸν προσερχόμενον ἐκ τῶν τῆς κατὰ Χριστὸν ἀναστροφῆς καὶ τῶν τῆς ἀληθοῦς παιδείας καρπῶν, ὅσον ἔνεστι μᾶλλον μεταδώσῃ καὶ τοῖς λοιποῖς τῶν συμπολιτῶν.

Ἐκ τοιούτου ἔθεν ἐθνωφελούς καὶ κοινωνοφελούς σκοποῦ ἀναχωροῦντος τοῦ ἡμ. Ἀναγνωστηρίου, τίς ἤθελε φανῆ τούτου σκληρὸς καὶ ἀχάριστος, καὶ δὲν ἤθελεν αἰσθανθῆ εὐγνωμοσύνην πρὸς πάντα ἀποστέλλομεν λόγιον, προσπαλοῦντα ὑπὲρ τῆς προαιρέσεως αὐτοῦ καὶ μετ' ἐπιμελείας διδάσκοντα ἐν αὐτῷ πνευ' ὅσα μετὰ πολλῶν κόπων καὶ μόχθων, ἐστὶ ὅτι καὶ μετ' κίνδυνον τῆς ἰσθίας ζωῆς, ἐξέμαθιν; Ἄλλὰ καὶ τίς ὁ μὴ ἀδικῶν τὸ ἔθνος καὶ τὴν κοινωνίαν, ἐπείδῃν σιωπῆ ἐν τοιαύτῃ περιστάσει καὶ κρότη τὸ τάλαντον, ὡς ὁ πονηρὸς ἐκείνος οὐλόος, ὅπερ ἐνεπιστάθη αὐτῷ ὁ Κύριος τοῦ ἱεροῦ Ἐυαγγελίου πρὸς αὐξήσιν καὶ πολλαπλασιασμὸν; Ἄλλὰ καὶ τούτων οὕτως ἐχόντων, ὁ τοιοῦτος, παραγκωρίζων τὴν μέλλουσαν καταδίκην τὴν ἐπικειμένην αὐτῷ, μὴ τάχα ἦδη ἐν τῇ δικαιοῖ αὐτοῦ δὲν θέλει εἰπεῖ τὸ ἐξῆς τοῦ Ἀτίνου ἀπ' ἑαυτοῦ video proboque meliora, sed deteriora sequor «βλέπω καὶ ἐπιδοκιμάζω τὸ ἀγαθόν, ἀλλ' ἀκολούθῳ τῷ κακῷ»;

Ἄλλ' ὅπως, κύριοι, ἀσφαλῶς καὶ ἐπὶ λυσιτελείᾳ χωρητῆ ὁ σκοπὸς τοῦ ἱεροῦ τούτου Καθιδρύματος, ἀνάγκη νὰ κατανοήσωμεν ὅτι πρόκειται, ὡς ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου μου ἔφθην εἰπὼν, ἀγῶν, ὅστις ὅσον χαλεπός, τοσοῦτον ἐνδοξός, ὅσα πλείστα τὰ προσκόμματα, τοσαῦτα ἐπάξια καὶ τὰ βραβεῖα. Μὴ ποτηθῶμεν λοιπὸν ἄλλ' ἀρκεῖ νὰ ἔχωμεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν τὴν ἀγάπην θεριμὴν πρὸς τὴν Πίστιν ἡμῶν καὶ πρὸς τὴν προγονικὴν σοφίαν. Καθ' ὅσον μόνον ἐκ τῆς ὁμοθυμῶν συνενώσεως καὶ συγκεντρώσεως, πρὸς δὲ καὶ προσεκρήσεως πολλῶν καὶ ἄλλων ἀξιοτιμῶν μελῶν ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς ἱερῷ Ἀναγνωστηρίῳ θέλωμεν ἐπιτύχει τοῦ γενικοῦ ἐκείνου σκοποῦ, ὃν περ σήμερον πᾶσαι αἱ ἀνεπτυγμένα κοινωνία ἐπιθυμοῦσιν. Καὶ πάλιν τὸ πᾶν μόνον ἐκ τῆς ἀγάπης καταρθούται. Διότι ἔθθα ὀλλοῖται τὸ τῆς ἀγάπης ὑφικομον καὶ καρποφόρον δένδρον, ἐκαὶ ὑπὸ τὴν σκιδν αὐτοῦ πᾶς τις βλάπτει τὰ θαυμάσια καὶ λαμπρὰ αὐτῆς ἀποτελέσματα. Ναι,

ὁρεῖλομεν, κύριοι, ὡς τέσσα μίξας καὶ τῆς αὐτῆς γεννησῆσιν καὶ ἐκθροψῆσιν πατρίδος, ὡς Οικαῖται καὶ τῶν Ἑλλήνων γραμμάτων ὑπερμαχοί, ἵνα ἐργασθῶμεν προθύμως, καὶ μὴ ὑπολειπθῶμεν ὁπίσω τῶν ἄλλων φιλομουσῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ὁμογενῶν μας τῶν πρὸς τὴν φιλογένειαν ὅσον καὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ ἠθικὴν ἀνάπτυξιν τῶν κατωτέρων τάξεων τῆς κοινωνίας.

Ἐκ τοιούτων ἔθεν ἀρχῶν ὁμοθυμῶν, ὁρεῖλομεν ἵν' ἀποστέλλωμεν πᾶσαν ρουαρίαν καὶ περιστάειν κακίας καὶ ἀποδελθῶμεν τὸν ἔμφουτον λόγον, γινόμενοι μὴ μόνον ἀκαροκαί, ἀλλὰ καὶ ποιητικὸν λόγον, κατὰ τὸν Ἀποστόλων Ἰάκωβον. (1) Ναι, ὁρεῖλομεν, κύριοι, ἵνα τὴν ἠθικὴν βελτιώσῃ ἡμῶν ὑπ' ὅψιν σπουδαίαν λάθωμεν πρὸς ἐπίτευξιν δὲ ταύτης ἀνάγκη ὅπως πᾶν διανοήμα, πᾶς λόγος, πᾶσα πράξις πάντοτε καὶ πανταχοῦ ἐμδύπηται ἐντὸς τῶν ἀγῶν ναμάτων τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀγάπης, ἐκ τῆς ὁποίας ν' ἀναβλύσῃ οἰκθροπία ἀλλήλοισι. Καθ' ὅσον ἔθεν ἀνάγκη, εἰ καὶ ἀναμφάνεται ἔσθ' ὅτι ἐπὶ μακρὰ τινε ἀγαθοεργῶν καὶ ὁμοῦ ὡς ἐξ ἀποσθενωμένης πρῶς ἐκπέμπονται ἀκτινῆς ἀμυδροῦ φωτός, ἀλλ' ὅμως ὁμολογοῦμεν καὶ ἀναμφίλεκτον, ὅτι πᾶσα πράξις ἡμῶν ἢ πᾶς σκοπὸς μὴ ὄντα ἀπόρριπται τῆς ἀγάπης, τῆς τὸ γενικὸν καλὸν ἀποδελθούσης, ταχέως σθένονται καὶ παρακίκα ἐξαρναίνονται. Καὶ λοιπὸν ὁμοθυμῶς πρὸς κλάθον εὐθαλοῦς δένδρον, τὸν ὁποῖον κατ' ἀρχῆς τρυφεροῦν ὄντα ὁμαμάζομεν διὰ τὰ περιουσιότα αὐτῶν εὐρωστὰ φύλλα καὶ ὠρεῖα ἀμακίκα θύθη, ἀλλὰ τοῦ ὁποῖου μετ' ὀλίγον θέλωμεν ἰδεῖ τὰ μὲν εὐρωστὰ φύλλα καὶ ἀμακίκα ἀνθη μαρμαίνοντα, τὸν δὲ κλάθον ξηρὸν, ἐξ οὗ οὕτε ἀνθη ὄνη ὄνη δύνατον νὰ προδοκῶμεν οὔτε καρπὸς γλυκεῖς. Ἀνάγκη ἄρα ὅπως καταστήσωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς ὡς ὄνην ἀπόρριπτον, ἐν ταύτῃ δὲ στήσωμεν τὴν ἀγάπην ὡς πυρὸν ἀείρωτον, ἐξ οὗ νὰ ἐκπέμπωνται καθ' ὅλας τὰς διεσθύνσεις ἀκτινῆς φωταυγασταται τῶν ἀγαθοεργῶν ἡμῶν, ἢ ἀρροχὲ ὁ ἱερὸς σκοπὸς τῆς συστάσεως τῶν τοιούτων Καθιδρυμάτων.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ὁρεῖλομεν ν' ἀποτινάξωμεν ἀρ' ἡμῶν αὐτῶν τὸν νῆδον ὑπὸν τῆς ἀκαρορίας καὶ οἱ πάντες, ἐκωθέντες, συγκεντρωθῶμεν εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἀγάπης; οἷσι μόνῃ ἢ ἀγάπῃ, ἐξευγενίζουσα τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, καθίσταται ὁ φησθευτικὸς ἐκείνος δεσμός, δύναμις τοῦ ὁποῖου ἔθθεν μὲν ὑπεκαίεται ὁ Χριστιανικός ζῆλος καὶ ἡ ἀμύλλα, μὴ ἐπιτρέπουσα ἵνα ὑπολειπθῶμεν τῶν ἄλλων, ἔθθεν δὲ διακρατεῖται καὶ συγκρατεῖται ἢ ἐνότης καὶ τὸ πνεῦμα, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ σκοπὸς τῆς ἀμνημῆτου ἡμῶν Πίστεως, αὐτῆς τῆς θερημείας, ἡτις—δύναμις τῶν ὁσημέραι κοινωνοφελῶν καὶ ἀγαθοεργῶν αὐτῆς σκοπῶν προσκαλοῦσα νὰ συνάψῃ τὰ διεσθῶτα καὶ τοὺς ὁπαδούς αὐτῆς ἐκἄστοτε εἰς τὰ κοινωνοφελῆ καὶ θεαρεστα ἔργα τῆς πρὸς τὸν πληροῖον ὠφελείας καθυποδύλλουσα—προσκαρροῦται αὐτοῦ ἀδελφούς, ἔχοντες πατέρα ἐπουρανοῖον αὐτὸν τὸν Θεόν.

Μὴ τάχα, ὦ φίλοι τῶν Μουσῶν, οὕτω βραδέως μὲν ἀλλὰ συνεισῶς καὶ σκοπίμως ἐργαζόμενοι ὑπὲρ τῆς ὑποστηρίξεως καὶ διαδόσεως τῶν τῆς λαοσώου παιδείας ἀγαθῶν, θέλωμεν ἀπαύξει τοῦ σκοποῦ; οὐχί, κύριοι, διότι πᾶσα πόλεις λατρεύουσα τὰ

γράμματα ἀμέσως ἐπέταξε τῶν καλῶν ἀποτελεμάτων καὶ ἐξέφυκτο πλουσιοπρόχως; τοῦ ἀγαθοῦ καρπὸς, ἀποτέλεμα τῶν κατεβλήθῆτων κόπων αὐτῆς. Ρίψατε, παρακαλῶ, ἐν β' ἡμῶν εἰς παρεβλήθῆτων χρόνους, καὶ ἐκ τῆς παρατηρήσεως ταύτης ἀμείωσιν; θέλετε κατακλίει ὁποῖα καὶ ὁπίσω ὠρεῖα ἀποτελέματα τραχῶς καὶ ἐπισήμως ἐκ τῶν ὑπέρων ἐπιουροῦνται. Ρίψατε ἐν βλέμμα ἐν Ἀλεξάνδρειᾳ εἰς τοὺς ἐπὶ Πτολεμαίων χρόνους, καὶ ἀναμνησθήκατε εὐκόλως τὴν ἔκτασιν τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς ἐκείνης λαμπροῦς τῆς ἀναδοθείσης βίαιη σπινθήρος ἐκ τῶν Ἑλλήνων γραμμάτων.

Ἄλλὰ μὴ τάχα δὲν ἐκπλήττει ἡμᾶς τὸ παρεβῆτον φηνομένον τῆς μεταβολῆς τῶν Ρωμαίων ἀπο παρακίκα τῶς χαλαροῦ τῶς ἀμείωτος χαρκατῆρος εἰς τὸν λεπτόν ἐκείνον καὶ εὐμοῦστοῦ τῶν πολιτισμῶν, τὸ ὁποῖον τὸν οὐρανοῦ ὡς ἀστῆρες τηλογαίης διεσθῶσιν οἱ Κικέρουσι, οἱ Βιργίλιοι, οἱ Ὀράτιοι, οἱ Πλάτωνοι, οἱ Κεῖουλοι, οἱ Κέρροι, καὶ τοσοῦτοι ἄλλοι; Πλήν μήπως ὑπάρχει χῶρος, παρακίκα τῆς κλεινῆς Ἀθήνας, ἐνθ' ὅσον ὁρατοῦνται ταῖς δὲν ἐγαστέλιπον στήματα πρὸς βλάστησιν πνευματικῶν ὁμοῦ καὶ ὄνητος πολιτισμοῦ; Μήπως εἰς τὴν θερημείαν αὐτῶν καὶ σκόπιμον ὑπὲρ αὐτῶν ἐνεργεῖται δὲν ἀρεῖται ἢ ἱταλία τοῦ χρονοῦ ἐκείνου χρόνους τοῦ Δέντου καὶ Βουκαίου; Ἄλλὰ πῶς παραλείψω τὸ φηνομένον καὶ φιλοπροδόον ἔθνος τῶν Γερμανῶν, τὸ ὁποῖον ὁ πολιτισμὸς ἐκπέμπει ἀκακίκα ἕνεκα τῶν ἀθηνάτων αὐτοῦ τελεσθῶν, Καντῶν, Λεϊβνίτιου, Σχληγγίου, Ἐβέλου, Λεσιγγίου, Σχληγγίου, Ἐβελίου Βουχίου, καὶ τοσοῦτων ἄλλων ὁμοφύλων; τὴν κίρην αὐτοῦ βῆται καὶ πηγή δὲν ἔχει καὶ οὕτως ἐν τῇ μοναδικῇ ἐκείνῃ τῶν Ἑλλήνων Μουσῶν λατρείᾳ; Μὴ λησμονήσωμεν δὲ, κύριοι, καὶ τοὺς οὐ πολὺ μακρὰν ἡμῶν λαμπροῦς ἐκείνους χρόνους, καθ' οὓς ἐν τῇ φίλτατῃ ἡμῶν Παιδείᾳ διεσθῶσιν πλείστοι ὅσοι ἐπὶ παιδείᾳ καὶ ἐπιστήμῃ ἱεροῦνται καὶ θεολόγοι καὶ ἐπιστήμονες, καθ' οὓς δηλονότι καιροῦς ὀλίγου δέην ἢ φίλτατῃ ἡμῶν Παιδείᾳ, αἱ περίπυτοι καὶ φιλόλογοι Κυθωνίαι καθίσταντο ἐστὶ τῶν φώτων τῆς ἀθηνάτου παιδείας, καὶ ἡτις ἐν καιροῖς χαλεποῖς ἕνεκα τῆς τῶν γραμμάτων θερημείας προσεβλήσαντες εἰς ἐκείτην τὰ βλέμματα τοῦ ἔξω κόσμου. Ἄλλοθῶς, κύριοι, ἔθθη ὀλλοῖται διεσθῶσιν καὶ ἐπρωτεύουσα διὰ τῆς παιδείας; τί ὠρεῖται εἰς ἡμᾶς τὸ ὄνομα Ἑλλήνων, ἐν λειπώμεθα πολὺ τῆς ἐκείνων φιλομουσίας; τί ὠρεῖται νὰ κωχῆται τις διὰ τίλους μεγαλωνόμους περικουδῶς καὶ νὰ ἐπιδικινύη τὴν γενεαλογικὴν του εὐγενείαν, ἢν ὁρθῶς ὀνομαζέται ὁ Κοραῖς ἐν γένεα τ ο ὕ τ ὰ φ ο υ, ὁποῖα ὁ λεγόμενος εὐγενέστατος δὲν ἔχη κατὰ τὸν ποιητὴν Φωκυλίδην οὔτε τοῦ λόγου τὸ διῶρον οὔτε τῆς συνέσεως, οὔτε τῆς ἀγλήθην διδοῦσιν νὰ συνδρομή εἰς τὰ ἱερὰ ταῦτα τῶν μουσῶν καταγύγιον;

Ἦδὲ δύνανται νὰ κωχῶνται ἐπὶ εὐγενεῖα ἐκείνοι «οἱς οὐτ' ἐν μύθοις ἔπειτα χάρης οὐτ' ἐν βουλή;»

Ἡ παιδεία, ἢ ἀληθῆς παιδεία ἐξημεροῦται τὰ ἦθη καὶ ἀνυψοῖ τὸν ἀνθρώπον πολὺ ὑπὲρ τῶν ἀλόγων ζῶων, ὡς ἐμπροσθε εἰς τὴν φύσιν αὐτοῦ. Μὴ εἴπη δέ τις, ὅτι εἰς τὰ κατώτερα στρώματα τῆς κοινωνίας εἶνε περιττὰ τὰ γράμματα. Οἱ πλείστοι μεγάλοι ἄνδρες βλῶν τῶν ἐθῶν ἔλκουσι τὸ γένος ἐκ τῆς τάξεως

(1) Ἰακωβ. Ἐπιστ. Καθ' Ἁ'. 24.

των τεχνιτών και βιομηχάνων. Δὲν ἤθελον δὲ ἀποδῆ μαγῆλοι ἀνευ τῆς παιδείας.

Πῶς λοιπόν, κύριοι, ὑμεῖς δύνασθε νὰ ἀμριθῶλλητε διὰ τὴν μέσου των Συλλόγων, των Ἀναγνωστηρίων καὶ τῆς ἄλλης των γραμμάτων θεραπειᾶς δὲν θέλωμεν ἀντικειμενικῶς γενναίως;

Διὸ περιώνων τὴν ὅλως ἀτελῆ ταύτην σκιαγραφίαν μου ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἐπιλαμβάνω τὴν ὑμετέραν σύντακτον προσοχὴν ἐπὶ τῆς προαγωγῆς τοῦ Ἀναγνωστηρίου ἡμῶν. Παρηλόων οἱ χρόνοι ἐκεῖνοι, καθ' οὓς αἱ Μοῦσαι οἰκτρῶς ἀπεδιώκοντο καὶ τὰ ἱερὰ σκηνώματα ἐκείνων ἐπεδουλεύοντο. Ἄρα τῶν εὐγνωμοσύνη καὶ εὐχαρίστησις ὀφείλεται τῷ φιλολόῳ καὶ γαλήνηστῳ ἡμῶν ἀνακτὶ Σωκράτῃ Ἀπολλ. Ἀξίξ Χέν Ἐφένδρη, τῷ μετὰ πατρικῆς μεριμῆς καὶ προνοίας τὴν διανοητικὴν καὶ ἠθικὴν ἀνάπτυξιν καὶ διαπαικτικὴν τῶν Ἑσπεύων ὑπερέωσεν καὶ τὰ φῶτα τῆς παιδείας εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ ἀπέκρινεν αὐτοκρατορικῶς αὐτοῦ ὑποστηρίζοντι. Ἄλλα καὶ ἱερὰρχην φιλόμουσου καὶ ζηλωτὴν των ἀγαθῶν καὶ τῶν ἱερῶν γραμμάτων προστάτην καὶ των Μουσῶν θεραπευτὴν ἔχραμεν, τον εὐκαλεῖ τὸν τῆς Μηχανιστικῆς καὶ ἀριστον οἰκονομικῶν καὶ ποιμαίνοντῃ τῆς Ἑσπεύων κύριον Ἀγαθάγγελον. Μη ἀποδεικνύσμεν λοιπόν καλλιτεχνούνας καὶ σπείροντες ἐν χερσὶ τὰ σπέρματα τῆς σοφίας καὶ ἐξαιτηρώμεθα ἀνωθεν τὴν θέαν ἀντίληψιν ἐφ' ἡμᾶς, ἵνα τὸ ἔργον ἡμῶν εὐδωθῆ καὶ κραταιωθῆ. «Καὶ πᾶσαν δὲ τὴν μέριμναν ἡμῶν ἐπ' αὐτὸν (τὸν Θεόν) ἐπιρρίψαντες ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ἡμῶν. (1)»

Καί, Κύριε! Θεὲ πατέρων καὶ τῆς Σοφίας χορηγέ, ἐπίδωλεψον ἐξ οὐρανοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ κηρύττειαι τὴν ἀμπελον ταύτην. Καί, Κύριε, προσπιπτομέν σοι.

Μὴ φουξίης πηγῆν, πατρίων μέγαν ὀδύνησαν
Μηδὲ φιάς λύγροιο θέου, λίγροτος ἑλαίου!
Ἴδ φουτον οὐ θεοσερήσει πιαυτομενον προχοῆσι!
Ὀύγε, θράψον, ἐπιρθε φόν, φιάς ἄρνος ἀέζων.
Γένοιτο! Γένοιτο.

ΑΙ ΕΝ Τῇ ΑΕΣΧῇ ΜΙΥΓΑΗΝΗΣ ΑΓΟΡΕΥΣΕΙΣ.

Ἀγαθὴ τύχη! συμνήσεις καὶ χερὰ ἄρατος καταλαμβάνει πάντα ἐμγενῆ, βλεπόντα τον ἔνδοξον καὶ ἀληθῶς ἑλννηνοπρεπῆ ἀγῶνα, εἰς δὲν ἀπεξέδωθη προ μικροῦ σύμματος ὁ Ἑλληνογενῆς, ἀγῶνα ἀληθῶς ἀναπέσσεως τοῦ πολυπλοῦτος ἡμῶν ἔθνους. Εἰς τον ἀγῶνα τούτον πρωταγωνιστοῦσι μὲν αἱ τρεῖς φεγγεβολοὶ ἐστὶαι τοῦ Ἑλληνισμοῦ Ἀθῆναι, Βυζάντιον καὶ Σμύρνη, δευτεραγωνιστοῦσι δὲ πλείεσται ἄλλαι πόλεις Ἑλληνίδες, ἔχουσαι μέγα καὶ ἱστορικὸν παρελθόν. Εἰς τον ἀγῶνα τούτον δὲν καθυπέρησε καὶ ἡ κλεινὴ πατρίς τοῦ Πιττακοῦ καὶ τῆς Σαπφούς, ἡ ἔνδοξος Μιτυλήνη, καὶ μετ' ἀγαλλιάσεως ἀκούομεν γινώμενας ἐν τῇ ἐμπορικῇ οὐτῆς λέσχῃ σπουδαίας ἀγορεύσεις ὑπ' ἀνδρῶν ἀπολαύοντων φήμης οὐ τῆς τυχεύσεως ἐπὶ παιδείᾳ καὶ ἀρετῇ. Εὐχόμεθα δὲ ἀπὸ κερδέας,

(1) Πέτρ. Α', ε. 7.

ἵνα μετὰ μικρὸν ἀκούσωμεν καὶ ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς ἱστορικῆς Λέσβου τὴν σύστασιν Συλλόγου Φιλοεκπαιδευτικοῦ. Ἦδη ἀμμενος καταχωρῶμεν τὴν παρά πόδας ὑπελιμνωτάτην πραγματείαν, ἔργον εὐφραδέως καλόμου.

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

Ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῇ Ἐμπορικῇ Ἀέσχῃ Μιτυλήνης ὑπὸ Γ. Α. Ἀρισταίδου.

Εἰρηεῖς καὶ φιλόκαλοι ἀκρασταί.

Ἄγαθοὶ τινες κύριοι πρόετειναν καὶ εἰς ἐμὲ νὰ εἶπω κατ' ἐν τῇ Αέσχῃ ταύτῃ, ὅπως καὶ αἱ ἀγορεύσεις γείνωσι ποικιλώτεραι καὶ εἰ ἀγορητικῶς πολυπληθέστεραι. Καὶ δι' ἄλλους μὲν λόγους μάλιστα δὲ διὰ τὴν συναίσθησιν τῆς ἐμῆς ἀδυναμίας ἐπὶ πολὺ ἐδίετακα ν' ἀποδεχθῶ τὴν εὐγενῆ ταύτην πρότασιν, ἀλλ' ἐπὶ τελους ἐνέδωκα καὶ ἀπεφάσισα νὰ μὴ φανῶ ἀσυνηθῆς εἰς τὸν λεσχηνικὸν ταῦτον ἀγῶνα.

Ὅτε δὲ ἤρχισα διανοοῦμενος περὶ τίνος ἀντικειμένου νὰ πραγματευθῶ, εὐρέθη εἰς μεγίστην ἀμυγχανίαν. Ὅστις, εἶπον κατ' ἐμυκτόν, προτίθεται ν' ἀγορεύσῃ ἐνώπιον τοιοῦτου ἀκροατηρίου, οἷον τὸ ἐνώπιον τοῦ ὅπουλο περιστεκίαι, ὀφείλει νὰ ἐκλέξῃ ἀντικείμενον τερπνὸν ἅμα καὶ ὑπέλιμον, καὶ, ἂν τὸ τερπνὸν δὲν ὑπάρχῃ ἐν τῇ φύσει τοῦ πράγματος, διὰ τῆς εὐφυίας αὐτοῦ, διὰ τῆς πολυγνωσίας καὶ καλλιπεισίας νὰ περιβάλῃ αὐτὸ τὸν ἐξωτερικῶς ἐκείνον κόσμον, δι' οὗ καθίσταται καὶ ἐπαγωγώτερον καὶ ἀξιολογώτερον. Καὶ τὸ ὕψος αὐτό, ἔλεγον, ἀπὸ κρυσταλλίνου καὶ κρυσταλλίνου ποτηρίου πινόμενον φαίνεται, ἂν μὴ καὶ πράγματι ᾔνη, ἡδονικώτερον ἢ ἀπὸ κεραμίου καὶ τετριμμένου.

Ἄμμορος ἐγὼ καὶ τῆς των πραγμάτων ἐμπειρίας καὶ τῆς περὶ τοῦς λόγους τέχνης διελογιζάμενη ποτέρων των ὁδῶν νὰ τραπῶ, μὴδὲν τινα νὰ ἐκλέξω φῶσει τὸ τερπνὸν ἔχοντα ἢ πραγματικὴν τινα ὑπόθεσιν. Ἔστω καὶ ξηρὰν καὶ γυμνὴν παντὸς φυσικοῦ κάλλους. Ἐν ᾧλοπὸν ἐπιμόνως ἀναζητήσω τὸ καταλληλὸν θέμα κατὰ δίκαιον, ἀίτης ὡς ἐκ μηχανῆς Θεοῦ κερίσταται μοι σωτῆρ καὶ ρύσης ἀπὸ τῆς ἀμηχανίας ὁ καλὸς Ξενοφῶν, ὑπομνήσας με ὅτι ὁ διδάσκαλός του Σωκράτης ἔλεγε. «Καὶ τοῦς Θεοσεκρούς των πάλαι σοφῶν ἀνδρῶν, οὗς ἐκεῖνοι κατέλιπον ἐν βιβλίοις γράψαντες, ἀνετίττων κοινῇ σὺν τοῖς φίλοις διέρχουμαι, καὶ ἂν τι ἐρώμεν ἀγαθόν, ἐκλεχόμεθα καὶ μέγα νομίζομεν κέρδος, ἐὰν ἀλλήλοις ὑπέλιμοι γινώμεσθα.»

Ἄφοῦ λοιπὸν Σωκράτης ὁ σοφώτατος των ἀνθρώπων, ὡς ἀνεκέρυξεν αὐτὸν τὸ μανταῖον, δὲν ἐδίεταξέ νὰ λαμβάνῃ ἀνὰ χεῖρας τὰ βιβλία των πλεονεξίων του σοφῶν ἀνδρῶν καὶ ταῦτα μελετῶν μετὰ των φίλων νὰ ἐκλέγῃ ὅτι καλὸν καὶ χρήσιμον εὑρίσκον ἐν αὐταῖς, πῶς ἡδυνάμην ἐγὼ καὶ πρὸς σιγμῆν νὰ δονήσω, ἀνοίξας τὰ ἀκένωτα ταμεῖα τῆς προγονικῆς σοφίας, νὰ ἐξαγάγω ἕνα ἢ δύο μαργαρίτας, νὰ ἐκθέσω αὐτοὺς εἰς τὸν Ουμακισμὸν ἡμῶν καὶ νὰ κάμω κοινωτέρων τὴν ἀπέλαυσιν τοῦ κάλλους αὐτῶν; Ἢ φιλολογικῶς τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους εἶνε τὸςον πλουσιᾶ, ποικιλῆ καὶ χερύεσσα, ὥστε οἰονόηποτε ποιητὴν ἢ συγγραφέα θελήσῃ τις

νὰ μελετήσῃ καὶ ὑφ' οἰονόηποτε ὄψιν, ἀδύνατον νὰ μὴ αἰσθανθῇ ἄρατον τέρπιν, ἀδρούς δὲ καὶ ἀρθῶνους νὰ ὄρεψῃ καρπούς. Ὡς δὲ ἀπεξ' ἀνεπίεσκα ἐμυκτόν περὶ τῆς προαιρέσεως τοῦ λόγου, εὐκαλόδον μοι ἦτο τὸ πρῶτον εἰς χερσᾶς μου τυχεῖν Ἑλληνικὸν σύγγραμμά νὰ λάθω ὡς θέμα εὐκρέτου ἔργα καὶ ὡφελίμου συνδιαλέξεως.

Ταῦτα δὴ καὶ ἔπραξα. Ἐτυχῆ, κύριοι, ἀφορμὴν λαθῶν ἐκ τῆς ἐν τῷ Παρθενωνωγείῳ διδασκαλίας μου, νὰ ἐνδιατρίδω ἐφέτος περὶτότερον εἰς τὴν μελέτην τοῦ Οἰκονομικοῦ τοῦ Ξενοφῶντος. Ἦῖτε αὐτὴ καθ' ἐκέρην ἢ ὑπόθεσις τοῦ λόγου, εἴτε ἡ μελέτη τοῦ γλῶσσο τοῦ συγγραφέως καὶ ἡ σικρατικὴ μέθοδος τοῦ πραγματευέσθαι τὸ ἀντικείμενον, εἴτε καὶ ἀμρότερα εἰς ἄκρον με κητεροήευσαν. Ἐθάρμακα μάλιστα πῶς ἄχρι τοῦδα κενεῖς των διδασκαλῶν νὰ μὴ προσφέρῃ τὸ τῶσῃ χερύσιμον τούτο βιβλίον εἰς τὰς χερσᾶς τοῦ λαοῦ περιβεβλημένον τὴν καταληπτὴν ὑπ' αὐτοῦ γλῶσσον.

Μία αἰτία αὕτη, δευτέρᾳ δὲ ἡ ἐξῆς. Ὅταν ἀναγινώσκωμεν ἢ μελετώμεν ἄλλα ἄλλων σοφῶν Ἑλλήνων συγγραμμάτα, τὸ ἐνδιαφέρει ἡμῶν ἐπισπάται ἢ τὸ ἱστοροῦν ὑποκείμενον ἢ τὸ ἱστοροῦμενον ἀντικείμενον τὸν Ουμακισμὸν ἡμῶν διαγεγραῖ ἢ ἡ εὐφυία τοῦ ποιητοῦ καὶ συγγραφέως ἢ τὰ περιγραφόμενα πολιτικὰ πρόσωπα καὶ γεγονότα. Εἰς τὸν Ἠρόδοτον Ουμακίω τὰς λαμπρὰς καὶ μεγάλας πράξεις των Μιρκυθωνομάχων καὶ Σαλαμινομάχων. Εἰς τὸν Δημοσθένην μένω ἐκπληκτος πρὸ τῆς φλογερᾶς φιλοπατρίας του. Εἰς τὸν Θουκυδίδην ἀνακαλύπτω μετὰ Ουάμβους τὴν πολιτικὴν πρίνοιαν καὶ τὴν διπλωματικὴν τέχνην τὴν διέπουσαν τότε τὰς τύχας τῆς Ἑλλάδος. Εἰς τὸν Πλούταρχον ὡς ἐν κατόπτηρ καθορῶ πάντας σχεδὸν τοῦς ἐξῆχους ἀνδρας τῆς ἀρχαιότητος. Ἄλλ' ἐν τούτοις καὶ τοῖς τοιοῦτοις ἀπαντῶ τὸν πολιτικὸν βίον των ἀρχαίων, ὄχι τὸν ἰδιωτικὸν ἀπαντῶ τὸν θεμῆσιον ἀνθρωπον, ὄχι τὸν ἰδιωτην, τὸν οἰκογενειοχρῆν, τὸν οἰκοδεσπότην. Καὶ ὅμως ὁ ἀνθρωπος δὲν ὑπάρχει μόνον ὡς πολίτης, ὡς μέλος τῆς κοινωνίας ὑπάρχει καὶ ὡς ἄτομον καὶ ὡς ἀνθρωπος τοῦ οἴκου, καὶ ὡς τοιοῦτος ἔχει ἴδια καθήκοντα χερύζοντα ἐπαρμογῆς καὶ ἀκέρσεως ὅπως ἀποθῆ ἀληθῶς τέλειος καὶ εὐδαίμων, πρὸς δὲ σκοπὸν τείνουσι πᾶσαι αἱ ἐν τῷ βίῳ προσπάθειαι καὶ ἐνέργειαι αὐτοῦ. Τὸ πρότερον λοιπὸν τοῦ οἰκοδεσπότη, τοῦ ἰδιωτικοῦ αὐτοῦ οἰκογενειάρχου, καὶ οἰκογενειάρχου ζῶντος ἐν πολιτείᾳ οἷα ἢ των Ἀθηναίων, ἀπαντήσας διατυπούμενον ἐν τῇ περὶ οἰκονομίας πραγματείᾳ τοῦ Ξενοφῶντος, παρεκινήθη νὰ ἀναγγεῖλω ὡς θέμα ἀγορεύσεως τὴν ἀνάλυσιν αὐτῆς, οὐχὶ βεβαίως γραμματολογικὴν ἢ καλλιτεχνικὴν ἀνάλυσιν, τούτο δὲ οἰκοθεν ἐννοεῖται, ἀλλ' οἰονεὶ δικαστικῆσιν καὶ ἐκλογὴν των ἐν αὐτῇ περιεχομένων πρακτικῶν γνώσεων.

Πρὶν δὲ εἰσελθῶ εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ λόγου, ὀφείλω νὰ εἶπω ὀλίγας λέξεις περὶ τῆς ἐπιγραφῆς αὐτοῦ.

Ὅπως πάσης ἐπιστήμης τὰ ὄρια εὐρύνονται, καθ' ὅσον αἱ γνώσεις πολλαπλασιάζονται καὶ ἀνακαλύψαις γίνονται νέαι, οὕτω καὶ τῆς Οἰκονομίας. Ἢ λέξις Οἰκονομικὴ ἐν τῇ κυρίᾳ αὐτῆς ἐννοεῖται ὁλοκλήρως τὴν καλὴν διοίκησιν τοῦ οἴκου καὶ τὴν αὐξήσιν των πόρων αὐτοῦ. Ἄλλ' ὁ ὄρισμός οὗτος λίαν περιωρισμένος δὲν ἐξήγει ἢ μίαν ὄψιν αὐτῆς. Ὁ φιλοσοφικὸς νοῦς τοῦ ἀνθρώπου τείνων ἀπὸ

τὰ καθέκαστα εἰς τὰ καθῆλου καὶ καθυποδύλων τὰ ἐπὶ μέρους φαινόμενα εἰς νόμους γενικοῦς, εὐρίσκει βετὶ ἐπειδὴ ἡ κοινωνία οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ἀθροισμα πολλῶν οἰκιῶν, ἐλλόγως καὶ ἡ οἰκονομικὴ δύναται νὰ ἐνασχοληθῇ περὶ τὴν διεθῶνσιν καὶ αὐξήσιν των πόρων ὀλοκλήρου τινὸς κοινωνίας, ὀλοκλήρου κράτους. Ὅθεν οἱ νεώτεροι φιλόσοφοι καθολικεύσαντες τὴν ἐπιστήμην περιέλαθον εἰς αὐτὴν τὴν γνώσιν τοῦ διεθῶνσιν καὶ αὐξήσιν τὰ τε ἰδιωτικὰ καὶ θεμῆσιαι εἰσοδήματα, τὴν σπουδὴν περὶ πεντοίων πόρων τοῦ βίου, περὶ των ποικίλων ἀνταλλαγῶν, περὶ τῆς παραγωγῆς καὶ χερύσεως τοῦ πλοῦτος, ἐξ ὧν πηγᾶται ἡ ὕλικὴ των κοινωνιῶν καὶ των ἀτόμων εὐημερία. Πρὸς ὀρθοτέρην δὲ ἐξέτασιν τῆς ἐπιστήμης διήρεσαν αὐτὴν εἰς διέφορα μέρη, τὴν πολιτικὴν οἰκονομίαν, τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν, τὴν ἀγορευτικὴν οἰκονομίαν ἢ ἀγορευτικὴν, περιλαμβάουσαν τὴν γεωργίαν, τὴν ποιμενικὴν, τὴν δασονομίαν καὶ πολλὰς ἄλλας ὑποδιαφρέσεις.

Ἢ πολιτικὴ οἰκονομικὴ λεγομένη καὶ πλουτολογία πραγματεύεται περὶ τοῦ πλοῦτος των ἔθνων, ὀρίζει τὰ πρακτικὰ ἔργα αὐτοῦ καὶ ἐξετάζει πῶς κερύχεται, διανέμεται καὶ κινεῖται ἐν ταῖς κοινωνίαις ὁ πλοῦτος. Τοσοῦτον δὲ σπουδαίον ἔστιν κατέλαβεν αὕτη σήμερον μετὰ τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν, ὥστε ὀρίσθησαν ἰδικίτερα ἔδραι αὐτῆς ἐν τοῖς παναπιστημίαις.

Ὅτε κατὰ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος αἱ διέφοροι οἰκονομολογικαὶ γνώσεις ἐσυστηματοποιήθησαν καὶ ἤρξαντο καλλιεργούμενη ἢ πλουτολογικὴ ἐπιστήμη, διεκρόθησαν δύο πλουτολογικὰ συστήματα. Τὸ μὲν, ὀνομασθὲν Γαλλικὴ σχολὴ ὡς ἔχον ἀρχηγὸν τὸν Γάλλον Κεισναῖον (Quesnay) καὶ πολλοὺς ἄλλους ὀμοτύλους σοφούς συναριστώτας, κερεδέξτο ὡς μόνην πηγὴν παντὸς πλοῦτος τὴν φύσιν καὶ ἰδίως τὴν γεωργίαν, δι' ὅ καὶ ὀπαδοὶ αὐτοῦ τοῦ συστήματος ὀνομάσθησαν Φυσιοκράται. Τὸ δὲ ἔτερον, ἰβρητὴν ἔχον τὸν Σκώτον φιλόσοπον Ἀδάμ Σμιθιον (Smith) ἐπερέσευσεν ὡς ἀληθῆ πηγὴν τοῦ πλοῦτος τὴν ἐργασίαν, ἢ δὲ γεωργίαν ἢ βιομηχανίαν καὶ ἢ ἐμπορεῖαν δὲν ἦταν κατ' αὐτὸν ἢ διέφοροι ἐπαρμογῆ καὶ διέφοροι ἐκδηλώσεις τῆς ἐργασίας. Ὅτι ὅμως ἡ ἀλήθεια κείται μετὰ τῶν δύο τούτων ἀκρω εἶνε πρὸδῆλον διότι οὐτε ἡ φύσις μόνη ἀνευ τῆς ἐργασίας, οὐτε αὐτὴ χωρὶς ἐκείνης δύναται νὰ κερύχεται κοινωνικὸν πλοῦτον. Ὅρθότερον λοιπὸν ἄλλοι παρεδέθησαν δύο κεράγοντας τοῦ πλοῦτος τὰ φυσικὰ στοιχεῖα, καὶ ἰδίως τὴν γῆν μετὰ των ἐπ' αὐτῆς καὶ ὑπ' αὐτὴν ὡς πρῶτον ἐργαγον παραγωγῆς, καὶ ὡς δεῦτερον τὴν ἐργασίαν, ἢ τις δὲν εἶνε ἢ δύναμις ἐνεργούσα ἐπὶ τῆς ὕλης.

Περὲξέσῃ, κύριοι, τοῦ θέματος ὀλίγως, διότι ἤθελον νὰ προσθέσω ὅτι ἡ Γαλλικὴ σχολὴ ἐστήριξεν ὀλως τὸ σύστημα τῆς ἐπὶ των οἰκονομικῶν ἀρχῶν τοῦ Σωκράτους. Ὅσον οὗτος λέγει, ὅτι ἡ γεωργία εἶνε μήτηρ καὶ τροφὸς των ἄλλων τεχνιῶν, καὶ διότι καὶ μὲν φερομένης τῆς γεωργίας ἔρωσται καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι ἀπασαί, ὅπου δ' ἂν ἀναγκασθῇ ἢ γῆ χερσεύειν, ἀποσθένονται καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι σχεδὸν τε καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ Οὐλαστανν (Οἶκον. Κερ. Ε'. 17), τί ἄλλο σημαίνει ἢ ὅτι ἡ γεωργία τρέφουσα καὶ ἀναπτύσσουσα τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον ἀποβαίνει ἡ πρῶτιστη πηγὴ τοῦ πλοῦτος καὶ τῆς εὐημερίας των ἀνθρώπων, ὅπως ἐδέξαρον οἱ περὶ των Κεισναίων; Ἄλλ' ὁ πρακτικῶς

ΤΑ ΟΡΦΑΝΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΤΑΦΟΥ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΤΩΝ

ὕμν
ΜΙΑΤΙΑΔΟΥ Δ. ΣΕΪΖΑΝΗ.

I.
Τρέμει τὸ γόλλο
εἰς τὸ γλωρό του ξύλο
καὶ τὸ διαμάντι λάμπει
μοσχοβολῶν καὶ τὰ βουνὰ κ' οἱ κάμποι.

Χρυσὸ τ' ἀστὴρι
τῆς γῆς μας πιστὸ ταῖρι
εἰς τὸν ἥσυχον καθρέφτη
τῶν οὐρανῶν κημερωμένο πέφτει.

Κάθε πουλάκι
μ' ἓνα του τραγουδάκι
τὸν γόρρο του πληρώνει
καὶ τὰ φτερά εἰς τὸν ἀγρὸ ἀπλώνει.

Κ' εἰς τὴν καρδιά μας
καὶ πόθοι καὶ θρήνα μας
γλυκοπετοῦν μ' ἐλπίδες
καὶ φεύγουνε βουδαῖς ἢ νύχτες ἰδέσ...

Πάντο' ἐλπίζει
τὸ φῶς σὰν ἀντικρίζει
ὁ ἄνθρωπος λιγάκι,
δοσὸ κ' ἂν πηχὸ τοῦ πόνοῦ τὸ φαρμάκι.

Φτωγὸ μονάχο
εἰς τῆς ὀρφανίας τὸ βράχο
κ' ἔρημο δὲν ἐλπίζει,
ὅποιο γλυκιὰ μαροῦλα δὲν γινώσκει.

Μαργαριτάρια
γιομίζουν τὰ χορτάκια
καὶ καθαρὸ νεράκι
βόσκοντες πίνει κἀκασπρὸ τ' ἀρνάκι.

Ἄσθη γιομάτη
τοῦ Νόμμιον ἢ πλάτη
βελιδόματα βοῖζει
κ' ἐρωτικά ἢ λυγαριὰ μὲνίζει.

Τὰ κωπαρίστια
σεμνὰ, ψηλά καὶ ἴσια
ματιὰ εἰς τοὺς τάφους ὀχτρον
καὶ πάλ' εὐθὺς τὸν οὐρανὸ μας δείχνουν.

Κάθε παιδάκι
μὲ τραγερό χερσὶ
τὴν μάνα τ' ἀγκαλιάζει
κ' ἐκινῆ τὸ γιγῆ καὶ τὸ σκεπάζει.

Ὄντω σκεπάζει
τὸ γόλλο, ὅπου στάζει
δρασιὰ, κ' ἓνα πουλάκι
παντοῦ Θεός, μαροῦλα καὶ παιδάκι.

Φτωγὸ μονάχο
εἰς τῆς ὀρφανίας τὸ βράχο
κατένας δὲν σκεπάζει.
ὅποιο ξηπιά καὶ μάρμαρα μου! γινώσκει.

II.
Ἐπῆρσε κ' ἐκράξε: ποῦ εἶμι μαροῦλα;
καὶ τ' ἀπακρῆθηκε ἡ ἀδελφοῦλα,
πήγε, Εἰρήνη,
νὰ περπατήσῃ εἰς ἄσθη κ' ἐκείνη...

— Πάμε, Μαρία μου, νὰ τὴν ἐρωτήσω,
χωρὶς τὴν μάνα μας ἔγωφθοῦμαι!
Ἄπ' τὸ χερσὶ
ἴσῃ ἢ Μαρία τὸ ἀδελφάκι

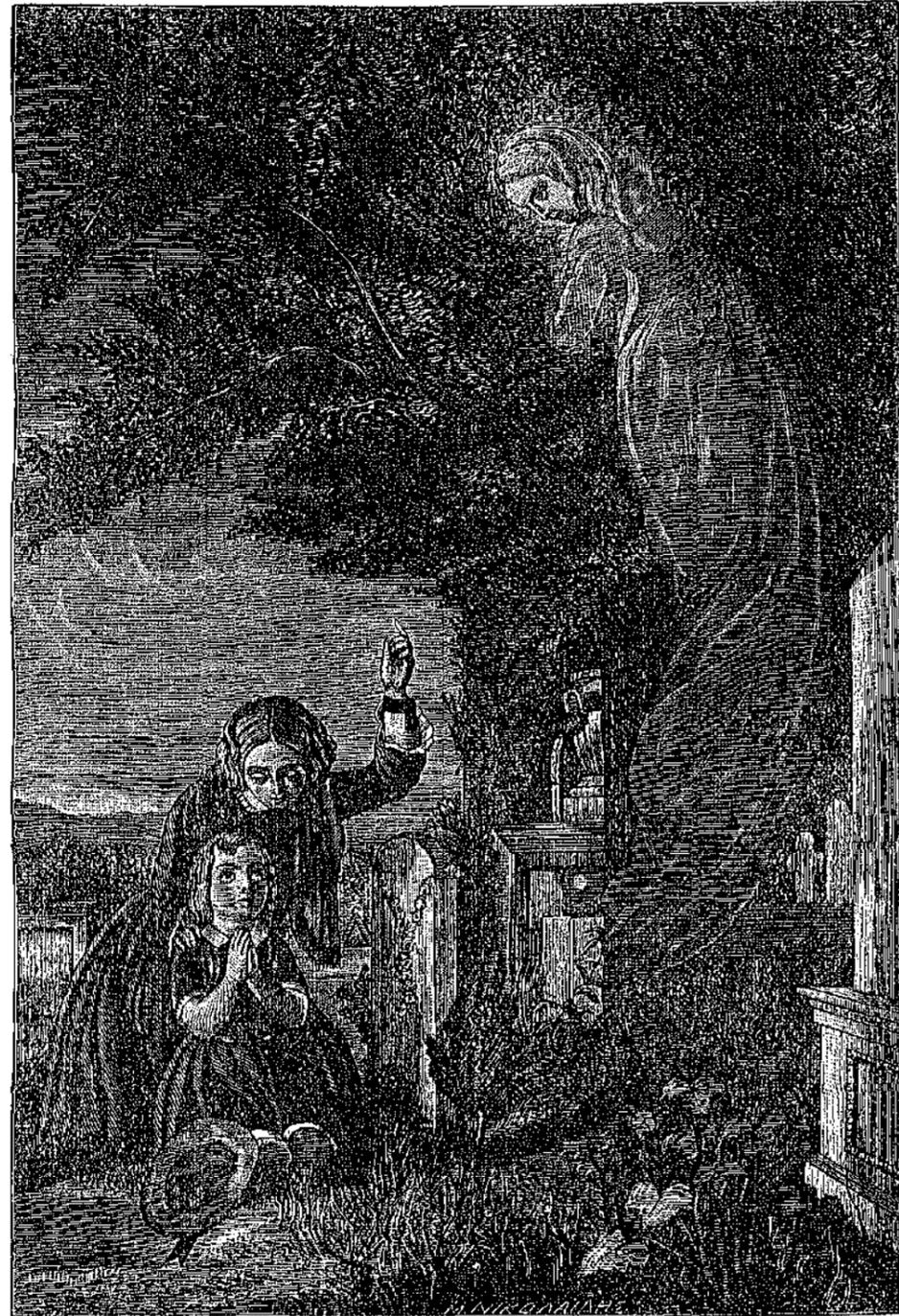
καὶ πάντε, πάντε μακρὰ ἀγγαίονε,
ὅπου κανένα δὲν πατηγαίονε,
μὴνο λουλοῦδια
ἄσπρη κ' ἐπάνω τους πεταλοῦδια.

Λουλοῦδια κἀκασπρὰ πλέκει στεφάνι
ὅπου μινρίζαν σὰν τὸ λιθάνι
καὶ λέγ' Εἰρήνη,
θέλ' ἢ μαροῦλα ἄσθη κ' ἐκείνη...

Μὲ πόθο ἐπλάσε μικρὰ χερσάκια
καὶ τῇ ἐδιόλιξε δυὸ λουλοῦδάκια,
τὰ καμὲ τρία
κ' ἀπὸ τῆς λέγει πάρετα, Μαρία.

Τὰ βλέπεις; μοιάζουνε τρία φιλιὰ μου
π' ἐδῶ ἀποδοῦσανε μέσ' εἰς τὴν καρδιά μου.
τί κλάεις, Μαρία;
πάρετα, πάρετα καὶ αὐτὰ τὰ τρία,

κ' εἰλα παγαίονε, ἢ μάνα ποῦ εἶ;
Ἐδῶ εἶμι μνημέτα, ποῦ δὲν μιλοῦνε
καὶ ἐρημία,
Ἄκου... τί ἄγρια ἡσυχία!

ΤΑ ΟΡΦΑΝΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΤΑΦΟΥ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΤΩΝ

—'Εδώ ἀνάμεσα θά τὴν εὐροῦμα . .
—Πές μου, Μαρία μου, θὰ τὴν ἰδοῦμε
γλυκιὰ σὲν πρώτα
ἔπου τὸ χέριμα μᾶς ἠρώτα,

'Αφοῦ μᾶς φίλει μᾶτια καὶ χέριμα,
"πῶς εἶστε ; ἄσπρα μου περιστέρια !"
καὶ ἦταν μ' ἔθωρει
τὰ παιζῶ, μοῦ 'λεγε: τ ρ ε λ λ ή μ ο υ κ ὀ ρ η !

Πές μου, Μαρία μου, θὰ πᾶχ' ἀκόμα
τὸ γλυκοέλασμα πάντα ε' τὸ στόμα
καὶ τὴ ματιά της
ποῦ λέε πῶς ἔθγαν' ἀπ' τὴν καρδιά της;

Πές μου, Μαρία μου, πάλι θ' ἀπλώση
καὶ μὲ φιλήματα θ' ἀποστεγήση
τὰ διάκριά σου;
ε' ἔμεις καὶ σφίρεις, πές, τὰ μαλλιά σου;

'Ελα πηγείνομε ἢ μίνα ποῦ 'νε ;
'Εδῶ 'νε μνημιαὶ ποῦ δὲν 'μιλοῦνε
καὶ ἔρημα
'Ακου . . . τί ἄγρια ἠσυχία !

—'Εδῶ, ἀνάμεσα ἰδῶ, Εἰρήνη,
χθὲς περιπάτησε ἀργὰ κ' ἐκείνη
καὶ ἀποκοιμήθη
'Εδῶ ποῦ στέκοντ' ἐπὸν' οἱ λίθον

—'Εδῶ, Μαρία μου, μέσ' ε' τὸ σκοτάδι
κοιμᾶτ' ἢ μίνα μας ἀπὸ χθὲς βράδον ;
αὐτὸ τὸ χῶμα
τὸ αἴμαρφό της πλακόει στόμα ;

Ἐδῶνα, μαροῦλα μας, ξύπνησε, θθάνει !
ἢ πέτραις βγάζουνε, κίττα, λιθάνη . .
ἐπὴρ' ἢ μέρα,
τί θές, μινούλα, γλυκ' αὐτοῦ πέρα ;

III.

'Εξέμασε, Εἰρήνη μου, κίθε πρῶτ' κ' ἐσπέρα
πῶς τὸ στενορὸ μας κάναμε μαζί ἢ μὲ τὴ μητέρα
κ' ἀλέγαμε . . . τί λέγαμε, Εἰρήνη μου, θυμήσου,
ε' τὸ μάρμαρο γονάτισε νὰ πῆς τὴ προσευχὴ σου.

Αἴσε τὰ χέριμα σου στενορὸ καὶ κῆτιξ' ἐκεῖ πᾶνον,
ποῦ ἀναθαίν' ἢ προσευχὴ σὰ μυροδιά λιθάνον,
καὶ 'πές: Πατέρα τοῦ παντός, Μητέρα ὅλον τοῦ κόσμον,
ἔχασα τὴ μητέρα μου καὶ μίνα μητέρα δός μου.

—Μὰ θέλω τὴ μητέρα μου, τὴν ἴδια μου μητέρα . . .
—Αἴε τὴν, Εἰρήνη, δὲς τὴνε πῶς λάμπει ε' τὸν αἴρα !

—Μητέρα μου ! μητέρα μου, κατέβαιν' ἔδῶ χέριμα
καὶ στέγνωσε μ' ἔνα φιλλὸ τὰ τόσα διάκριά μου.

Μαρία μου, τὴν ἔχασα ! τὴν ἔχασ' ἀπ' ἔμπροσ μου,
ἐθάμβωσε γιὰ τὴν στιγμὴ ἢ λήμψις της τὸ φῶς μου.
μ' ἔθλεπε καὶ τὴν ἔθλεπαν καλὰ οἱ ὀφθαλμοί μου,
τὴς εἶπα, μίνα ! καὶ θαρρῶ μοῦ φῶναξε π α ι δ ὀ μ ο υ !

—Βλέπετε ἐκεῖν', Εἰρήνη μου, τὴν ἄσπρη πεταλούδα ;
ἔδῶ ἢ μητέρα ποῦ 'θλ. . . εἶν' ἢ μαροῦλα ποῦ 'δεν
ἔλ' ἀε τὴν κρηγῆσωμεν ἔδῶ ε' τὸ περιθόλι
καθὼς τὴν κρηγῆσομεν κ' ἄλλατα κίθε σθόλη

IV.

Τρέμει τὸ φῶλλο
εἰς τὸ χλωρὸ του ξύλο
καὶ τὸ διαμάντι λήμπει
σκιπᾶξ' ἢ καταγνῆ βροντὰ καὶ κάμποι.

'Ωχρὸ τ' ἄστέρη
τὴς γῆς μας πιστὸ ταῖρι
ε' τὸν ἄγριο καθρέφτη
τῶν οὐρανῶν μισοσβυσμένο πέφτει.

Κίθε πουλιά
μ' ἔνα του τραγονδάκι
τὴν κλίση του πληρόνει
κ' εἰς τὸ κλαρὸ ἀξέμαστο σιμόνει

κ' εἰς τὴν καρδιά μας
ἐλπίδες κ' ὄνειρά μας
ν' ἀνακαυθῶν γροῖζουν'
ε' τὰ σκοτεινὰ ἢ νυ χ τ ε ρ ὀ δ ε ε τ ρ ῖ ζ ο υ ν . . .

Γλυκὸ φρεγγῆρι
λαμπρότερι καὶ χέρι
ε' ἔλε τὴ γῆ σκορπίζει
τὸ κῆμα σπᾶ κ' ἢ θάλασσα μινρίζει

μ' ἐλπίδα ρίχτει
φτωχὸς φτωχὸς τὸ δίχτι
'ε' τ' ἀκένωτα πηλάγη
καὶ τὸ μικρὸ τὸν βοηθᾶ ε' τὸ πλάγη.

Εἰς τ' ἀεροδιά
μὴ κορασιὰ προβάλλει
μονάχη καταβαίνει,
μ' ἐλπίδα γλυκερὴ κ' ἀντὴ προσμένει . . .

Ποῖος δὲν ἐλπίζει
τὸ φῶς σὰν ἀντικρύζει;
ὅσο κ' ἂν πηῆ φαρμάκι
μισογελᾷ ὁ ἀνορθωτὸς λεγέει.

Φτωχὸ μονάχο
'ε' τὴς ὀρητανίης τὸ βράχο
κ' ἔρημο δὲν ἐλπίζει,
ὅποιο γλυκιὰ μαροῦλα δὲν γροῖζει.

Παρηγοριότρια
γροῖζουν τὰ χοστάρια
καὶ καθερὸ τρώει
τὴ τῆτα τραγονδεῖ γλυκὰ ε' τ' αὐλάκι,

Τὰ κρηγῆσιμα
σερνᾶ, ψηλὰ καὶ ἴσια
ματιὰ ε' τοὺς τάρους ρίχτουν
καὶ πάλ' εὐθὺς τὸν οὐρανὸ μᾶς δείχτουν.

Κίθε παιδάκι
μὲ τρυφερὸ χεράκι
τὴν μίνα τ' ἀγκικιάζει
κ' ἐκείνη τὸ φιλᾷ καὶ τὸ σκιπᾶζει.

Ὄτω σκιπᾶζει
τὸ φῶλλο, ποῦ συνάζει
δροσιὰ, κ' ἔνα πουλιάκι
παντοῦ Θε ὅς, μ ε ν ο ὀ λ α καὶ π α ι δ ἄ κ ι

φτωχὸ μονάχο
'ε' τὴς ὀρητανίης τὸ βράχο
κατέβαινε δὲν σκιπᾶζει,
ὅποιο ξυπνὰ καὶ μίνα μου ! φρωῖζει.

—

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑΙ ΣΥΝΑΝΑΣΤΡΟΦΑΙ.

Ἐν Ἀγγλίᾳ εὐσεβεῖς τινες Χριστιανοὶ τῶν ἀνωτέρων τάξεων
εἰσήγαγον τὸ ἔθος τῶν θρησκευτικῶν συναναστρώσεων, τὸ ὅποσον
ἀπέθη εὐχάριστον καὶ ἀφελίμον. Χριστιανὴ δὲ τις κυρία ὕψη-
λῆς περιουσίας ἔκαμε τὴν ἀρχήν. Ὁ οἶκός της ἦτον εὐρύχωρος,
ἢ κοινωνικὴ της κατάστασις ἐξαιρετος, ἢ πρόσοδος της μεγάλη,
ὁ δὲ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα της συνεφέρονον περὶ τούτου μετ' αὐτῆς
πληρέστατα. Ἐν γένει ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας ταύτης εἰς
τὸν ἀνώτατον βαθμὸν ἦσαν κοινωνικά, εὐάγωγα καὶ μεταδοτικά,
καὶ εἶχον τὴν πεποιθῆσιν ὅτι ὅλα τὰ συστατικά τῆς ἰδιοσυγκρασίας
τῶν καὶ ὅλα αἱ ἀνάγκαι τοῦ βίου δύνανται νὰ εὐρωσι τὴν ἀληθῆ

ἐλευθερίαν τῶν καὶ τὴν ὑψίστην ἀνάπτυξίν τῶν καὶ ἀπόλαυσιν
ἐν τῇ Χριστιανικῇ τούτῳ συλλόγῳ.

Ἰσοῦ ἐν ὑπόδειγμα τοῦ μηρικίου σχεδίου προγράμματος κα-
καλλίγραμμῆς καὶ ἀτελοῦς τῆς χρηρηγομένης ὑπὸ τῆς κυρίας
ταύτης κατὰ τὴν χειμερινὴν ἢ ἐαρινὴν περίοδον συναναστρώσε,
δὲ οὐ οἱ συνεκκλησιαζόμενοι ἢ συνδαιτυμόνες προσκλιόνται πρὸ
δεκαπενθημερίας ἢ καὶ πλέον εἰς θρησκευτικὴν καὶ πνευματικὴν
παιδαγωγίαν.

Ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Δεῖνα . . .
Προσκληροῦσι τὴν εὐχάριστον παρουσίαν
τοῦ κυρίου καὶ τῆς κυρίας Δεῖνα . . .
Εἰς συναναστρώσιν γινουμένην τὴν τρί-
την τῆς 3ης Ἰανουαρίου 1870
Ἐτόν καὶ κατὰ τὴν 7ην τὸ ἔσπερος
Ἀνάγνωσις τῆς 8ης.
Τὸ ἔθμα πρὸς Φιλανθρωπίαν Κεφ. 3.
Κατ' οἶκον καὶ ὁδόν . . . καὶ ἀρθ. . .
Προσδοκῶντες ἀπ' αὐτῶν σαι.

Κατὰ τὰς ἐπτὰ οἱ προσκεκλημένοι ἀρχίζουσι νὰ φθύνουν. Προ-
έρχονται ἐν τῇ ἐσπερινῇ αὐτῶν ἐσθῆτι καὶ εἰσάγονται κατὰ προῶ-
τον εἰς τὸ ἐστιατόριον, ἔνθα ὑπάρχει δειπνος παρατεθειμένος ἐυ-
μαρῆς, ἀπλοῦς, λιτός, ἀξιοπρεπῆς, πατριαρχεικῆς ἢ τοῦ Χριστιανο-
πρεπῆς. Ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἢ οἰκοδεσποινὰ περιστάται, ὅπως
ὑποδεχθῆσι τοὺς προσκεκλημένους καὶ ὅπως ἐπιθιλέψωσιν ἐπὶ τῆς
λειτουργίας τῆς τραπεζῆς. Οἱ συνδαιτυμόνες ἴστανται, περιπατοῦσιν
ἢ λαλοῦσιν ἐν τῷ τράγουσι καὶ πίνουσι τοιοιτοτρόπως ἀπολαμβέ-
νουσι τῶν παρατεθειμένων ἀγαθῶν μετὰ τινῶν στιγμῶν ἀναπαύ-
σεως καὶ τρυφῆς κοινωνικῆς συνομιλίας, εἴτα ἕκαστος κορσεθεῖς
ἐξέρχεται καὶ ἀπέρχεται εἰς αἴθουσαν, ἔνθα συμπαρακλήθεται μετὰ
τῶν ἐτέρων φίλων, καὶ περιμένει ἐν ἀμοιβαίᾳ συνδιελέξει τὴν
ἄραν τῆς συμπροσευχῆς.

Κατὰ τὴν ὀρθρὴν ἀπαντες συμπαρακλήθονται. Ἐκαστος τῶν προσ-
κεκλημένων φέρει μεθ' ἑαυτοῦ τὴν Γραφήν του. Ἡ οἰκοδεσποινὰ
προδιαθέτει τὴν προεδρίαν εἰς τινὰ τῶν κατελλήλων ἑσπας καὶ
λαμβάνει αὐτὴν καὶ ὑποδεικνύει ἕμνον τινὰ, τὸν ὅποσον ἀπαν-
τες ψάλλουσι, καὶ ψάλλουσι μετὰ προθυμίας καὶ ζήσεως. Ὁ πρό-
εδρος ἀφ' οὗ κἀμὴ προσευχῆ, ἀνοίγει τὴν Γραφήν καὶ ἀναγινώ-
σκει τὸ διωρισμένον κεφάλαιον εἴτα ἐκφέρει εἰσηγητικὰς παρα-
τηρήσεις, ἢ προβάλλει ἐρωτήσεις τινὰς ἢ ὑποδεικνύει ἐδάφια τινὰ
γραφικὰ, ἅτινα ἕκαστος δύναται νὰ τὰ ἀναλάβῃ καὶ τὰ ἀναλύσῃ, καὶ
τοιοιτοτρόπως ἐπ' ὀλίγα λεπτὰ γίνονται μικράτις καὶ ἐλευθερὰ ἀνά-
πτυξις καὶ διάχυσις ἀμοιβαία τῶν συμπρευρισκομένων ἐπὶ τῆς
ἀκνωτοῦ σοφίας καὶ διδασκαλίας τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, εἰς τὴν
ὅποσον ἕκαστος δύναται νὰ λάβῃ μέρος ἐγκαίρως πρὶν διαλυθῇ ἢ
ὁμήγηρις.

Τοιοιτοτρόπως παρέρχεται ἀνεκπισθῆτως ἢ ἴσρα. Ὁ πρόεδρος
ἐπὶ τέλους διακόπτει τὴν κρηκίτερον συνδιελέξιν δι' ἐπιλόγου
τινὸς ἀνακεφαλαιωτικῆς καὶ ἀνακρούουσαι πάλιν ἄλλοι ζωηροὶ
ἕμνοι προσευχὴ μία πάλιν ἢ δύο ἔπονται καὶ ἐπὶ τέλους ἢ Προ-
σευχὴ τοῦ Κυρίου, τὴν ὅποσον πάντες ἐπαναλαμβάνουσι. Αἰτηθεῖ-
σης δὲ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου ἐπὶ τῶν γονάτων, διαλύεται ἢ οἰ-
κιακῆ αὐτῆς τελετουργία.

τηρητής ὡν τοῦ οἰκουµενικοῦ Ὁρόνου ὁ ρηθεὶς πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Μελέτιος ἔλαβεν ἐκ Κύπρου κατηγορητήρια γράμματα κατὰ τοῦ τότε ἀρχιεπισκόπου Ἀθανασίου, ἀγνοοῦµεν τίνα κατηγορίαν προσάπτοντα εἰς αὐτόν· συνεπίει δὲ τῶν γραµμάτων ἐκείνων ἔγραψεν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ὁ πατριάρχης τὴν ἐποµεῖν νην πρὸς τοὺς Κυπρίους ἐπιστολήν.

« Ἦ Τῷ ὀνομαστῶ καὶ λογιστῶ ἐν πνευματικοῖς κῆρ Λεοῖν· τῶν τῶν Εὐστρατίῳ, πᾶσι ὁμοίως τοῖς ὀρθοδόξοις, τοῖς τε τοῦ ἱεροῦ καταλόγου καὶ τῆς λαϊκῆς ἐκκοσµίας χάριν, ἔλεος· Ἐβριῶν· ρισαν ἡµῖν τὰ καθ' ὑµᾶς τῶν ὑπετέρων γραµμάτων οἱ πολλοὶ καὶ μικροὶ καὶ λαμπροὶ λόγοι· δεῖται δὲ τὸ πρῶτον πολλῆς σκέψεως, τῆς πονηρίας τῶν ἀνθρώπων ἀντιπελεµούσης ταῖς τῶν κρινόντων προνοίας καὶ διολισθηνοῦσης ποικιλοτρόπων· σὺν Θεῷ δὲ ἀλλίσταται καὶ οὐκ ἐκφευξέται εἰς τέλος· ἡμεῖς οὖν καὶ πάλιν πρὸς τὸ τῆς ἐκκλησίας κριτήριον ἤν ὑπέθεσαν ἔλαοιµεν, καὶ περὶ τῶν ἡμετέρων ἀναδραµόντων εἰς τὰς ἀκόας τὰς βασιλικὰς, τῆ τοῦ κῆρ Ἀθανασίου ἢ ἀνοσιουργίας ἢ ἀπειθεῖα προεξινθέτης· γράφοµεν τοῖνυν μετὰ μικροθυµίας, ἵνα πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ἔλθοι καὶ ὁ κατηγορούµενος καὶ οἱ κατηγοροῦντες· εἰ δὲ ταῖς κατηγορίαις τοὺς μάρτυρας ὡς φέρειν δυσχερές, ποιήσατε ὑμεῖς ἀκριβῶς τὴν ἐξέτασιν, καὶ πρὸς τὴν µεγάλην ἀσφαλίαν πέµψατε ἐκκλησίαν, ὅπου καὶ αὐτὸν δεῖ παρεῖναι, ἵνα τὸ πᾶν νομίμως καὶ δικαίως περαιωθῆ. Θεοῦ µαζῶ δὲ σοὺ τὴν σύνεσιν µὴ συνειδέσθω τὴν οἰκονοµίαν ἡµῶν τὴν ἀπὸ τοῦ ἐπισκόπου· οὐδὲ γὰρ οὐδ' αὐτὸς ὁ Θεὸς τὰ Χαναῶν ἔθνη, ἀντεισῆκε µέλλων τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, ἀθρόως κατέλυσε, ἀλλὰ καὶ κριτῶν ἠνέσχετο βεβήλων, εἴ σοι διὰ µνήµης τὰ Σουτάνης τῆς σῴζοντος· µέχρις οὗ ὁ νόος Δανιὴλ, τῆς δικαιοσύνης ἀρωγῆς, καὶ τὴν Σουτάνην ἐρούετο καὶ τοὺς ἀδίκους κατεδίκαζε δικαίως. Ἀλλὰ καὶ περὶ ἐπισκόπου τοῦ τὰ ἀρχιεπισκόπου πράξαντος, πρὸ πολλῶν ἐτῶν µεµνήµεθα· σοι εἴς Αἰγύπτου τὰς ἀποκρίσεις πεποιθέναι· καὶ περὶ τούτου ἡµῶν γράφειν οὐ δύναµθα. Κύριος ὁ Θεὸς οἶδε καὶ πάντες· οἱ τῶν ἡμετέρων αἰσούντες ἢ προνοοῦντες οἰκουµένῃν εἴσως πονεῖς, εἴσως κινδύνους διὰ τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν αὐτοῦ νόµον τὴν ἐκκλησίαν τῶν ὀρθοδόξων ὑπετάξασθε. Καὶ δὴ καὶ τὰ πενταχόθεν ὡς ἡµᾶς γράµματα µόλις ἀναγιγνώσκων συγγιγνώµεθα. Ἦμεῖς οὖν τῶν ἡμετέρων γραµμάτων ὡς προσφάτως ελληµένον, πᾶσαν ἐνδειξάσθε σπουδὴν ὥστε τὸ καθ' ὑµᾶς τὰ τῆς ὑπετέρας πατρίδος ἀποκαταστάσεως τύχασιν ἐπαίνεσθε· καὶ σωτηρίου ποιήσατε ὑμεῖς ἐν ταῖς ὑπετέροις, ἔπειρ ἡμεῖς ἐν ταῖς τῶν πάντων ποιούµεθα. Ὁ Κύριος µεθ' ὑµῶν. (Φεβρουαρίου Ζως'. (1598)).

Κατὰ τὴν τὴν ἐποχὴν ἱστορεῖ ὁ ἱεροσολύμων Δοσίθεος ὅτι ὁ Ἀλεξανδρεὺς Μελέτιος ἔγραψε καὶ πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου Ἀθανάσιον νοουθετῶν αὐτὸν καὶ ἐπιτιμῶν ὅτι διέφραξε καὶ ἔκαστε τὰ παλαιὰ ἀντινήµησι ἵνα πωλήσῃ αὐτὸς καὶ αὐτῶ ποιηθῆναι, ὅτι διέτιµε πάλαι τὸν Ὁρόνον τοῦ πατριάρχου ἱεροσολύμων Γερμανοῦ καὶ ἔλαβεν ἄγιον λείψανον ὃ ἦν ἐν αὐτῷ, καὶ τελευτήσων ὅτι ἀθεµιτογαµίας ἐπέσχε· καὶ ἐπειδὴ δὲν ἤκουσε τὰς νοουθεσίας τοῦ Μελετίου καθεῖλεν αὐτὸν ὁ Μελέτιος, µεθ' ὧν κα-

θεῖλεν αὐτὸν συνοδικῶς καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως Μακροβίος, καὶ τὴν καθάρσει ἀνήγγειλε διὰ γραµμάτων τοῖς ἐν Κύπρῳ ἐπισκόποις καὶ κληρικοῖς (1).

Ἐν τούτοις τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα ἐν Κύπρῳ εὗρισκοντο εἰς µεγάλην ἀνωµαλίαν, εἰς τρόπον ὥστε ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ ἀναμιχθῶσιν εἰς αὐτὰ οὐ µόνον οἱ πατριάρχαι Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀλεξανδρείας, ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀντιοχείας καὶ ὁ Ἱεροσολύμων, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν ἐξῆς ἐπισυναποµένων πολυτίμων ἱστορικῶν ἐπιστολῶν τοῦ µέγα µέρος λαθόντος εἰς αὐτὰ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Μελετίου (2). Ἰδοὺ αὐταί. «Χριστοφόρῳ τῷ λογιστῶν µεγάλῳ λογιθῆτι Ἀμμοχώστου τῆς Κυπρίων ἐπαρχίας σὺν ταῖς λοιποῖς ὀρθοδόξοις καὶ εὐλαβεῖσι Χριστιανοῖς τοῖς φροδοῦµενοις τὸν Κύριον χάριν ἔλεος καὶ εἰρήνην... Ἀυτηγῶς ἄγα τῶν ὑπετέρων κατατρογυθίσκας συμφορῶν, περὶ ὧν ἡμεῖς κεκοπιόµεθα περισσῶς, τὸ µὲν ἵνα µελλοῦσας ἀνακρίψωµεν, τὸ δὲ ὥστε συσταλωµεν παρούσας καὶ ἀπαλλάξωµεν τουτωπὶ τὴν ταλαιπωρίαν ἐπαρχίαν πέρα θειῶν χειµαζοµένῃν· ἀλλ' ὁ καλὸς Ἀντιοχείας ἀνοήτως πρὸς τὰ καλῶς ὑφ' ἡµῶν ὑποτιθεµενα κωφεύων, ἔτι καὶ προσάσκειται ἔτι δὴθεν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ὑµῖν ἐδόθη κριτῆς αἰρετός· καὶ δὴ καὶ κομπάζει ὡς διορθωσάµενος ἦν αὐτὸς εὐ οἶδα παρ' αὐτοῦ σγχεδὸν μονοτύτου διαστραφίσαν ὑπέθεσιν· ζητεῖ δὲ προσέτι καὶ τὴν παρ' ἡµῶν συµμαχίαν εἰς τὰ ἀδίκως παρ' αὐτοῦ µεµηχανηµένα· κλαίω τὴν τῶν καιρῶν ἀνωµαλίαν, εἰς ἀρχιερεῖς ἐµπεσοῦσαν· µικρὸν τι γευσάµενους τῶν ἀρχιερατικῶν· µόνος δ' ὧν αὐτὸς καὶ τῆς ὑπετέρας ἐνορίας ὑπερόριος, οὐ δύναµαι ταῖς ὑπετέροις συµπορεῖς (καίπερ γλιγρόµενος) Θεραπεῖαν τινὰ περιέσθαι. Θεῷ τὰ καθ' ὑµᾶς παρατιθέµεθα τῷ δυναµένῳ καὶ τοῖς ἀποροῦµενοις βοηθῆσαι· ὀρθῶς πρὸς τὸν οἰκουµενικὸν Ὁρόνον, ὑφ' ἡ καὶ (τότε νῦν ἔχον) ποιµένεσθαι· ἢ δὲ χάρις τοῦ Κυρίου µεθ' ὑµῶν. Ἐν Αἰγύπτῳ Ἐπιστάµενου Μεταγαιτηνῶνος Ζρξ'. (1599)».

Ἰωακείμ τῷ Πατριάρχῃ Ἀντιοχείας· «Παναγιώτατε Ἀντιοχείας ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὴ ἀδελφὴ καὶ σωλεωργεῖ, εἰρήνη σοὶ καὶ ἔλεος παρὰ τοῦ Σωτήρος ἡµῶν. Ἐγραψέµας ἄλλα δύο γράµματα πολλὰ ἀνέχετο καὶ τοῦτα πατριαρχικῆς συνέσεως· γράφεις πάλιν διὰ τὴν ὑπέθεσιν καὶ τοῦ παρηνόμου Ἀκυρεντίου καὶ τοῦ κατακρυφθέντος Ἀθανασίου· καὶ εἰς µὲν τὸ ἐν γράµματι λέγεις πῶς σὲ ἔχµεν ἐπίτροπον ὁ Κωνσταντινουπόλεως νὰ κρήνης τὴν ὑπέθεσιν τῆς Κύπρου, καὶ εἰς τοῦτο δὲν συµφωνεῖς µὲ τὸν ἄγιον τὸν Ἱεροσολύμων ὅπου γράφει καὶ γράφει καλῶς, ὅτι ἡ ὑπέθεσις τῆς Κύπρου νὰ κριθῆ εἰς τὴν πόλιν ἀπὸ δώδεκα ἀρχιερεῖς· εἰς δὲ τὸ ἕτερον γράµμα µας γράφεις πῶς ἡ χειροτονία τῆς Κύπρου εἶναι ἐσένα κατὰ τὸν κανόνα τὸν µετ' ἡ τῆς πρώτης Συνόδου τῶν τῆς Θεοφόρων πατέρων· καὶ εἰς τοῦτο πρῶτον µὲν τίς ἢ ἀνάγκη νὰ γράφης πῶς εἶσαι ἐπίτροπος ἀν κρατίσῃ γνήσιος· καὶ πῶς δὲν εἶναι παράνομος ὁ Ἀθανάσιος ὅπου ἐχειροτονήθη ὄχι ἀπὸ ἐσένα ἀλλ' ἀπὸ τῶν Κωνσταντινουπόλεως· δεῦτερον θαυµάζω πῶς ἐτόλ-

(1) Περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων βιβλ. ια. κεφ. θ'.
(2) Τὰς ἐπιστολὰς ταύτας ὡς καὶ τὰς προηγουµένας ἀντεγράψαµεν ἐκ χειρογράφου κώδικος τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις βιβλιοθήκης τοῦ Παναγιῶτος Γάφου.

« µησας νὰ ἀναφέρῃς κανόνες τῆς πρώτης συνόδου µετ' ἡ καὶ δὲν γνωρίζεις πῶς ἡ ἐκκλησία τῶν ὀρθοδόξων δὲν ἔχει παρὰ ἐκκοσι κανόνες τῆς πρώτης συνόδου καὶ διὰ τοῦτο ἐρρίζουσα ἢ ἀπὸ τρίτης Συνόδου ἢ οἰκουµενικῆς νὰ µὴν ἔχη ὁ Ἀντιοχείας νὰ κρήνῃ εἰς τὰς χειροτονίας τῆς Κύπρου, μαρτυρεῖ καὶ λέγει πῶς οὐδὲ μακρὰ συνήθεια, οὐδὲ νόμος ἐκκλησιαστικὸς ἔχει ὅτι ὁ Ἀντιοχείας νὰ ἐπιχειρίζεται εἰς τὰς χειροτονίας τῆς Κύπρου· βλέπεις πῶς ἡ ἐκκλησία τῶν ὀρθοδόξων δὲν ἔχει παρὰ τοὺς εἰκοσι κανόνες, οἱ δὲ ἄλλοι θέλουσιν εἶσθαι ἀπόκρυφοὶ διὰ τοῦτο ἡ ἐκκλησία δὲν τοὺς ἔχει καὶ εὐ καθεσται καὶ ἀκούεις ἐκείνων ὅπου δὲν γνωρίζουσι µηδὲ ἀγαποῦσιν σε κατὰ Θεόν, καὶ ἐγγένεις ἀπὸ τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, ἀνθρωπος γέροντας καὶ Πατριάρχης· ἀλλὰ δὲν ζεύρω πῶς ἀναφέρεις καὶ τοὺς ἐν Σαρδικῇ κανόνες, τῶν ὁποίων ὁ πρῶτος καὶ ὁ δευτέρος σὲ ἐγγίζουσιν ἐσένα ὅπου ἀρήκεις τὴν μητρόπολιν καὶ ἔγινες Πατριάρχης· ἔτι µηδὲ εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς ὀρίζουσι νὰ ἀξιώθῃς καὶ λαϊκῆς κοινωνίας, καὶ δὲν σὲ ἀνωσυσιν, εὐλογοῦµενα οἱ ὑπέθεσας σου, ἀλλ' ἐμπλέκασαι καὶ εἰς ἐσέναις καὶ ἀνάποδους διὰ νὰ σὲ κολάτῃ ἡ οὐσία Γραφῆ καὶ ὡς ἄλλοτρισεπίσκοπον. Τέλος τί µου γράφεις ἐμένα περὶ τῆς Κύπρου; ἐγὼ µηδὲ ἐπιτροπικῶς µηδὲ γνησίως ζητῶ τίποτε· καλὰ καὶ νὰ ἔχη ὁ Ὁρόνος τοῦτος τὸ κριτάτον τῆς οἰκουµένης· ἀλλὰ ταῦτα µὲν περὶ τοῦ Κύπρου, ὁ ὁποῖος ἂν µας ἤθελεν ἀκούσει· ἀπ' ἀρχῆς, δὲν ἤθελεν εἶσθε τῶσαν κακὴν καὶ θάνατος καὶ ζημίαι καὶ ἐκεῖ». (ἔπονται ὀρθοδοξοὶ ἐπιπλήξεις διὰ παράνοµον χειροτονίαν Ἀκυρεντίου τινὸς εἰς ἐπίσκοπον Σιναίου ὑπὸ τοῦ Ἀντιοχείας τούτου). «Ἐν Αἰγύπτῳ Σεπτεµβρίου ε. ΖΠΗ'. (1600)».

Τῷ αὐτῷ (ἀπόσπασμα)

« Περὶ δὲ τῆς ὑποθέσεως τῆς Κύπρου, ἐκεῖνη ἢ ἐπαρχία ζῆνη ἔστι τῆς ἡµῶν διοικήσεως· οὔτε γὰρ τῆ Ἀλεξανδρείας Ὁρόνοιο οὔτε τῷ Ἀντιοχείας ὑπέκειται· εἰδὲ πως τὰ Κυπρίων σκέψασθαι ἡµᾶς συµβαίνει, κρινοῦµεν κατὰ Θεόν ὡς γνωρίζοµεν καὶ µεταξὺ δὲ µερισµησοῦµεν πῶς ἂν βοηθήσασιν τῇ ἐπαρχίᾳ ἐκεῖνη κινδυνουσοῦσιν· δευτέρῳ µὲν γὰρ τῶντι ἐστὶ τηλικαύτην ἐπαρχίαν κωµαίνεσθαι τῇ τῶν κακῶν ποιµένων κακοτροπία, καὶ παρακαλοῦµεν τὸν Κύριον ἵνα βοηθήσῃ ἐν τῷ· ὁ δὲ Κύριος µεθ' ὑµῶν (1).

Ἐν Αἰγύπτῳ ἀρχ. κδ'. Ἰουλίου. (ἀκόλουθε).

ΠΕΡΙ ΑΣΧΗΜΙΑΣ.

Ἡ λεγοµένη Ἀσχημία συνίσταται εἰς ἑλλησπιτικὴν τινὰ διέπλασιν, κατιστρέφουσαν τὴν τε συµμετρίαν τοῦ σώµατος καὶ τὴν κανονικότητα τῶν τοῦ προσώπου χαρακτηρισίων καὶ καλλιστώσαν αὐτὰ (1) Ἐπειδὴ δὲν ἔχοµεν ὑπ' ὄψιν ἄλλας πηγὰς, εἴ εἴν νὰ διαφρασιθῶµεν σαφέστερον καὶ ἀκριβέστερον περὶ τῶν ὅσα διαλαµβάνουσιν αἱ παρατεθεῖσαι ἐπιστολαί, διὰ τοῦτο ἠναγκάσθηµεν νὰ παραθέσωµεν αὐτὰς κατὰ λέξιν, ἵνα καὶ τὸ µέρος τοῦτο τῆς ἡμετέρας πραγµατείας ὡς ποσῶν συµπληρώσωµεν καὶ εἰς τὸν βουλούµενον νὰ πραγµατευθῆ µεθ' ἡµᾶς τὸ µέρος τοῦτο τῆς ἱστορίας· ἀκριβέστερον καὶ λεπτοµερέστερον προσέχοµεν καὶ τοῦτο µικρὸν µὲν ἀλλὰ τιµαλφὸς βοήθηµα, ἔπει µέχρι τοῦδε µένει ἀνεκδοτὸν μετὰ τῶν ἄλλων τοῦ κλεινοῦ Μελετίου ἐπιστολῶν.

ἀντικειµένα ἀηθίας καὶ ἀποστρεφῆς τοῦ Θεοῦ. Τοῦτο µὲν ἀληθές, ἀλλ' ἀπ' ἑτέρου, εἰδικῆν τινα ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ νοῦς ἐξασκοῦσιν, παρῆγει κατὰ συνέπειαν ἴδιον καὶ δικαιοκρινέον χαρακτῆρα τοῦ ἀτόµου.

Ὅτε ὁ δὺσμορφος καὶ δυσειδὴς συγχεῖται ἐαυτὸν πρὸς τὸ σύνολον τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀνευρίσκει ἐαυτὸν κατώτερον αὐτῶν κατὰ τὰς προσωπικὰς χάριτας, κατὰ πρῶτον κυριεύεται ἀπὸ ἀπαρητητόν τινα δυσφορίαν, διότι αὐτὴ οὕτως εἰπαῖν ἢ χεῖρ τῆς φύσεως διέπλασεν αὐτὸν τοσούτω εἰδεχθῆ. Ἀλλ' ὅτε πάλιν, περὶ αὐτοῦ Θεοῦ, ἀνακαλύπτει, εἴτι αἱ μεγάλα, αἱ χαρίεσαι ἰδιότητες τοῦ νοῦς εἰσὶν ἐξίσου εὐάρεστοι καὶ θαυµασταί, ἀνοῦχι πλειότερον, ὅσον ἡ ὑψιότερα μορφή καὶ τὸ προσήνεξ ἦθος, τότε προσπαθεῖ ὁ τοιοῦτος ὅπως κανονίσῃ τὰς διαθέσεις του καὶ ἀποκησῇ ὑπεροχὴν νοῦς, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι ταῦτα θέλου βεβαίως ἐπιφέρει τὴν τελειότερον Θεραπεῖαν τῶν σωματικῶν του ἐλλείψεων. Οὕτω λοιπὸν καλλιεργεῖ ἐπιτιμῶς καὶ ἐνδελχῶς τὰς ἡθικὰς χάριτας καὶ τὰς δικαιοκρινεῖς αὐτοῦ ἰδιότητας, µέχρις οὗ καταστῶσιν αὐτὰι ὁλοκληρῆς ἀντίρροπον τῶν τοῦ σώµατος ἐλαττωµάτων· δόξης δὲ καὶ τιµῶν ἀντιποιοῦµενος, οὐδὲν ἕτερον προστίθεται ἐν τῇ ἐξασκήσει τῶν διανοητικῶν του δυνάµεων· εἰµὴ τὴν ἐπίτευξιν φέρου ὑποταγῆς καὶ σεβασμοῦ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις.

Παράδοξον µὲν δυνατὸν νὰ θεωρηθῆ ἀλλ' οὐχὶ καὶ λίαν ἀµφισητήριον, ὅτι οὐκ ὀλίγοι τῶν εὐγενεστέρων καὶ σοφωτέρων ἀνθρώπων ὀρεῖλουσι τὴν ὑψηλὴν αὐτῶν περιωπὴν εἰς τὸ εἰδεχθῆς τοῦ ἐξωτερικοῦ αὐτῶν σχηµατισμοῦ. Οὐχ ἤτιον δὲ βέβαιον εἶναι πλειότεροι µεγαλοφρεῖς, εἴτε ὡς ἐνάρετοι εἴτε ὡς κακοὶ ἐν τῇ βίῳ διαπρέψαντες, γρεωτωτοῦ τὴν τε ὑπερξίν τῆς φήµης καὶ τὴν ἐκτέλεισιν τῶν καλῶν ἢ κακῶν αὐτῶν πράξεων εἰς προσωπικὰς ἐλλείψεις καὶ σωματικὰς ἀδυναµίας. Οἱ καθαιρέται τῶν μοναρχιῶν, οἱ ἔδραται τῶν ἀναρχιῶν, οἱ τῶν μεταρροθιµίσεων διδύκτορες ἐν τε τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ πολιτείᾳ, οἱ περιφρόνηται ἐκεῖνοι ἀνδρες οἱ οὐδαµῶς τὸν βίον ἐν σεµνοσχεπείῃ ἠρεμίᾳ καὶ ἡσυχίᾳ διήκουσαντες ἀλλ' ἐν αὐτῷ διηγεῖται ὑπὸ φιλοταραχῶν αἰσθηµάτων καὶ βιολίων συγκινήσεων ἐμπνεῶµενοι, ἀνηγείραν παρὰ τοῖς λαοῖς βυθώτερον ἐνδιαφέρον εἰς τὰς πράξεις των καὶ ἀκάντιον τὰ βλεψίµατα προστελλουσιν εἰς τὰ διαθήµατα αὐτῶν· τοιοῦτοι, λέγω, οἱ ὁ Κροµβέλλος, ὁ Λούθηρος, ὁ Βόλλιµπρωκ, ὁ Μιραβιῶς καὶ εἴτινες ἄλλοι, ἀξιοσηµαίωτοι ἐγένοντο διὰ τὸ ποταπὸν καὶ µάλιστα τὸ δυσειδὲς τῆς ἐξωτερικῆς ὄψεως αὐτῶν. Πρὸς δὲ τοῦτοις καὶ οἱ ποιηταί—οἱ ἀληθεῖς οὗτοι τῆς ὑψηλοῦ βραυτεῖας, ὧν τιµὴν τὸ κράτος καὶ ἡ δύναµις μεταβαλίνουσιν ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, ἢ δ' ἐπίδρασα αὐτῶν πορεία προβαίνει, προβαίνει καὶ ἐκείτην, καθόσον ὁ κόσμος βελτιστοῦται ἐν σοφίᾳ καὶ ἀρετῇ καὶ οὕτοι, ὧν τιµὴν τὰ ἔπη εἰσὶν αὐταί αἱ ἐναρκνώσεις τοῦ νοῦς καὶ αἱ ἀπηγγήσεις τῶν μουσικῶν αὐτοῦ χορῶν, ψαλλουσῶν τὰ τῶν τεύχων ἔργα, τῶν ποτὲ ἰσχυρῶν, ἵνα διδάξωσι δι' αὐτῶν τὰ μαθηµατα τῆς πείρας εἰς τοὺς ἐπιζῶντας—ἢ τὸ πλεῖστον µέρος τῶν καλλιτέρων ἐξ αὐτῶν ἦθελεν παρῆλθει κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς καὶ παντάπασιν ληρανονηθῆ, τὰ δ' ὀνόµατα αὐτῶν ἐν τῇ λήθῃ μετὰ τοῦ κοινοῦ ἔχλου ταρῆ, ἀν οὕτοι δὲν πορηνωχλοῦντο ὑπὸ τῆς δυσφορίας δυσχερῶσιν αἰσθηµάτων, ἔνεκεν τῆς δυσμορφίας τοῦ ἦθους

και της σωματικής αυτών ευτελείας. 'Αξιοσημείωτον τῶ ὄντι ὅτι τρεῖς ἐκ τῶν μᾶλλον διακεκριμένων ποιητῶν τῆς 'Αγγλίας και ἀπάσης αὐτῆς εἶπεν τῆς Εὐρώπης, ὁ Σακσπέρου, ὁ Βύρων και ὁ Σκωτ, ὑπῆρξαν ἀνθρωποὶ ἀνάγκη, χωλοὶ κατὰ τὸν πόντον τῶν ἀριστέρων. Αὐτὸς ὁ Βύρων, ὁ τὴν 'Ελλάδα και τὰ πόθηματά αὐτῆς ἐκθειάζει, ἔσον οὐδεὶς ἕτερος ποιητῆς ἐν τῶ καθ' ἡμέας αἰώνι, καθὼ ἀξιοπίστως μάρτυς τῶν λεγομένων, ἀπορρηγματικῶς ὁμολογεῖ ὅτι τὸ μέγιστον ἐλαττήριον, τὸ ἰσχυρότερον κέντρον πρὸς τὴν διέγερσιν και τὴν ἀσκησιν τοῦ πνεύματος, εἶνε ἀδυσφορία νοδὸς ἐν σώματι δυσφοροῦντι.

"An uneasy mind is an uneasy body".

Και οὕτω βεβαίως ἔχει τὸ πρῶτον: ὁ Μιλτων ἦν τυφλός, ὁ Πάπ ἦν κυρτός, ἐνῶ οἱ ποιηταί Gray και Masou, εἰτινες ἀπῆρξαν εὐεταῖς και εἴχον ἀναμφιβόλως ἔξοχον πνεῦμα, οὐδόλως ἐξήτησαν τὰς δεινότητις αὐτῶν ὡς ὤραιοι καὶ πρᾶξιαι. Συνέγραψαν ὀλίγα, και ἡ δόξα αὐτῶν φαίνεται ἀνεπιζήτητος αὐτοῖς προσελθούσῃ. 'Αλλ' οἱ προφρηθέντες συνδέσφοι αὐτῶν ἐμάχθησαν δι' ὄλου τοῦ βίου ὑπὲρ τῶν μεγαλείων, τὴν λαμπροτάτην φήμην σκοπὸν προτιθέμενοι.

Πολλὰ και πάλιν τινὲς βδελυκτοὶ θεωρούμενοι τῆς δυσμορφείας ἔνεκεν τοῦ προσώπου ἢ τῆς τῶν μελῶν τοῦ σώματος παραμορφώσεως, ἀλλ' οὐδόλως ἀπ' ἑτέρου οὐδεμιᾶν ἐν ἐκείτοις φυσικῆν τινα εὐφρίαν αἰσθανόμενοι ἰκανῆν ὥστε ν' ἀντισταθμίσω τὰς ἐλλείψεις αὐτῶν, προσπαθοῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, αἰσθηματικὰ φιλοπροσηγορίας, φιλοφροσύνης και καλοκαγαθίας διατρέφοντες και ἐπιδεικνύοντες, νὰ ἐπανορθώσωσιν ὅσον οἶόν τε τὰς φυσικὰς αὐτῶν ἀτυχίας και οὕτω διὰ παντὸς τιμίου τρόπου νὰ προσελκύσωσιν τὴν εὐνοίαν και τὴν ἀγάπην τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Τὴν ἀληθῆ λοιπὸν ἀρετὴν ἐπαγγελλόμενοι και σεβόμενοι, διεγείρουσιν αἰσθηματικὰ σεβασμῶ και ἐκτιμήσεως ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἄλλων. 'Ολίγοι οἱ μὴ παρατηρήσαντες ὅπως ἐξ ὀλοκλήρου παρορᾶται και ληθαινοῖται και ἡ μεγάλη δυσμορφία τοῦ ἧτους ἢ τοῦ σώματος μετὰ μικρὰν συνέντευξιν και γνωριμίαν, και μάλιστα ὅτε εὐχάριστοι και προσηγνῆς ἰδιότητες τοῦ πνεύματος ἐμφαίνονται ἀντιστοίχως τὴν πρώτην κακὴν ἐντύπωσιν και δυνάμεναι λίαν εὐχερῶς τοῖς εἰδεχθεῖς προσφιλῆς νὰ καταστήσωσιν τοῦθ' ὅπερ πολυλάκις συμβαίνει και παρὰ τοῖς ἑρασταῖς.

'Ο ἔριος γεννᾶται ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν ὑπὸ διαφόρων βεβαίως ἡδονικῶν ἀντιλήψεων ἐκ τοῦ ἐρωμένου ἀντικειμένου ἐκπερευομένων, ὡς περ τὰ δυσάρεστα αἰσθηματικὰ ὑπὸ προσωπικῶν ἐλλείψεων διεγείρονται. 'Αλλ' ὅτε ἀντιθέτου εἶδους αἰσθηματικὰ κατ' αὐτῶν ἰσχυρῶς ἀντιστρατεύονται, ἦτοι ἰδιότητες ἐνάρτοι και ἀξιεραστοὶ τοῦ νοδὸς και τῆς καρδίας, τὰ δυσάρεστα τότε καταβαλλόμενα ἠτῶνται καθ' ὀλοκλήρου και ἀναπαύονται καθίστανται και παρουσιάζονται ἡμῖν ἢ καλορὰ ἐκείνη και ἀραιφνῆς ἡδονή, ἣτις ἐστὶν ἡ τελεσφόρος αἰτία τῆς ἀγάπης, αἱ δὲ προσωπικαὶ ἐλλείψεις ἀπολέσασαι τὴν ἐπῆρειαν αὐτῶν. Θεωροῦνται μετ' ἐκείνης τῆς ἐπιεικείας και ἀρεσκείας τῆς ἀποτελοῦσης τὴν ἀληθῆ ἐν τῇ διανοῇ ἡμῶν ὑπερηγχοῦσαν και ἐπικρατοῦσαν ἐντύπωσιν. 'Η κοιτῆ παρατήρησις ἐπαρκαί πρὸς ἀπόδειξιν τῆς Θεορίας ταύτης. 'Ο ἔριον τυφλῶνται πρὸς τὰς ἐλλείψεις τοῦ ἐρωμένου προσώπου.

"Ἄν δὲ ποτε και διῶν αὐτὰς, τὰς ἀγαπᾷ ὡς οὐκας μέρος ἀναπόσπαστον αὐτοῦ και νομίζει ὅτι αὐτὰ ἐμπρέπουσιν αὐτῷ, ὡς περ τοῖς ἄλλοις αἱ ἀντίθετοι αὐτῶν. Οὐδὲ καὶ ἦθελεν ἐπιθυμήσει ὅπως ἀραιφῆσθαι αὐτὰς, και τοι τὸ ἔργον ἦθελε φανῆ αὐτῷ λίαν εὐχερῆς. 'Εντεῦθεν ἀριθῆλως τοῖς πᾶσιν ἀναδείκνυται ἐλεῖνο, ὅπερ ἀπάντες ἀφείλουσι νὰ γινώσκωσιν ὅτι δηλ. τὸ κάλλος δὲν εἶνε ἡ μόνη αἰτία ἢ τὸ αἰσθηματικὸν ἐρωτικὸν διεγείρουσα. Προτερήματα χρηστά, διαθέσεις ἰλαρὰ, ἀγγίχονα εὐπρεπῆς και εὐάρεστοι συνδιελθῆς διεγείρουσιν αὐτὸ εἰς ἔτι μεῖζονα βλαβῆν.

Πάν ὅ,τι λοιπὸν συντελεῖ εἰς τὸ νὰ συνδυῶνται εὐάρεστα αἰσθηματικὰ μετὰ τῆς παρουσίας ἢ τῆς ἀναμνήσεως τοῦ ἀτόμου τείνει εἰς τὸ νὰ παρῶνται αὐτῷ, ἢ δὲ μονομερῆς ἀντιδραστὶς τοῦ προσώπου και ἐλαττωματικὸς οὐδόλως ἰσχύει ὅπως ὑπερνεκλήσῃ τὸν ρηθέντα τοῦτον συνδυασμὸν.

Ποτάκις τῶ ὄντι βλέπομεν ἐν τῶ βίῳ ἀξιεράστους γυναῖκας ἰσχυρὰν και διαρκῆ ἀγάπην συλλαμβανούσας πρὸς ἄνδρα δυσειδεῖς τὴν μορφήν και ἀσυμμέτρον τὸ σῶμα. 'Ἐν τῶ περιφῶν δράματι τοῦ Σακσπέρου τῶ ἐπιγραφομένῳ Othello, the Moor of Venice, ἦτοι «'Οθέλλος, ὁ Μαῦρος τῆς Βενετίας» ἡ ἀχρηστὴς και ἡ ἐπιβουλή τοῦ 'Ιάγου, ὅστις δηλητηριάζει τὸν εὐπίστον νοῦν τοῦ 'Οθέλλου ἐμπνέων αὐτῷ ὑπονοίας ἀτόπου και ψευδεῖς κατὰ τῆς πιστότητος και τῆς ἐνάρτου διαγωγῆς τῆς ὥραιας συζύγου του Δεσδεμόνης, εἰς ὅπερ λίαν καλῶς ἐπιτυγχάνει ἡ ἀχρηστὴς, λέγω, τοῦ χαρακτῆρος τοῦ 'Ιάγου παρίσταται μετ' ὑπερβολῆς ὑπὸ τοῦ μεγάλου ποιητοῦ, και κατὰ τὰ φαινόμενα φαίνεται οὐκ ὑπερβολικῆ. 'Αλλ' ὁ ἔριος τῆς Δεσδεμόνης πρὸς τὸν 'Οθέλλον, ἣτις ἐκ τῆς ἀπλῆς και μόνης ἀφηγήσεως και ἐξιστορήσεως τῶν ἀνδραγαθημάτων τοῦ εἰδεχθεῖς μαῦρου, συλλαμβάνει πρὸς αὐτὸν ἔρωτα ἄδολον και ἐμπλή μετ' ὄλας τὰς ἀντιστάσεις τῶν γυναικῶν αὐτῆς, εἶνε συνήθως φυσικὸν φαινόμενον οὐδαμῶς παράδοξον...

'Αλλ' ἐν τούτοις πιθανῶς τε και εὐλόγως ἦθελέ τις στοχασθῆ ὅτι ἐλαχίστην ἔχουσι χρεῖαν τῆς παραμυθίας ταύτης τὰ περὶ οὗ ὁ λόγος δυσειδῆ ὑποκειμένα. 'Η πείρα ἀποδεικνύει ἡμῖν, ὅτι ἀνθρωποὶ ἀσχημοὶ και εἰδεχθεῖς ὑπόκεινται ἐπίσης τοσοῦτ' ἐντελῶς εἰς τὴν κενοδοξίαν, ἐπιπετοῦσι τοσοῦτ' ἰσχυρῶς τὴν ἀπόλαυσιν και ἐπαύξεισιν θεληγῆτων, τοσοῦτ' εἰσὶν ἑρασταὶ τοῦ καλλιοκισμοῦ και πρόθυμοι εἰς τὸ περιβαλλεσθαι πᾶν νέον τοῦ συρμαῦ ἐπικόσμημα, ὅσιρ και οἱ μᾶλλον ὑπὸ τῆς φύσεως εὐνοοῦμενοι, οἱ ἀληθῶς ὠραῖοι και καλῶς μορφωμένοι. Οὐ μὴν ἀλλὰ ἦτε ἀσχημῆ και ἡ δυσμορφία εἰσὶν ἐνίοτε ἀντικειμενα προσωπώσεως λίαν τῶ ὄντι παραδόξως καθύστερον ἀμρότεροι αὐτὰ αἱ ἰδιότητές εἰσι τοῖς πᾶσιν ἀπεχθεῖς και ὑπ' οὐδενὸς θαυμαζόνται. 'Υπῆρξαν παραδείγματα κατ' ὅ,τι ἦτε ἀσχημῆ και ἡ δυσμορφία ἐγένοντο ἐλαττήριον εἶδους τινὸς κενοδοξίας μετ' ὄλου τοῖς χλευασμοῖς, εἰς οὓς ἐκτιθενται, και τὴν ἀποστρεφῆν, ἦν προκαλοῦσιν. 'Υπεράσχημοὶ τινες τὴν δυσάρεστον αὐτῶν ἔψιν συνισθιζόμενοι, ἦν περ οὐδὲν. δύνανται νὰ ὑποκρύψω, διὰ στωϊκῶ ἐνίοτε τρόπου και ἠρωϊσμοῦ φέρ' εἰπεῖν ἀποφασίζουσι νὰ μένωσι λίαν εὐχάριστοι μετ' τὴν τύχην των, και μηδόλως φροντίζοντες ἵνα ἐπικινῶνται μόνον διὰ τὴν ἀξίαν σωματικῆς ταπεινοφροσύνης αὐτῶν, ἐπιζητοῦσι μᾶλλον ἐπιμόνως

και ἐνοχλητικῶς τὴν πρὸς τοὺς ἄλλους ἐπιδειξιν και ἐκδήλωσιν τῶν φυσικῶν των ἐλλείψεων. 'Η ἀλλόκοτος αὕτη προσποίησις μετατρέπεται ἐνίοτε εἰς ἀπόλυτον τινα ἀλαζονείαν και μάλιστα εἰς τοὺς ὑπὸ τῆς φύσεως ἐν ἐλαττωμασίαν ἀποκλειστικῶς ἰδιάζουσιν εἰς αὐτοὺς καταρασθέντας. 'Ο τραυλοδότης νάνος ἐγκαυχᾶται εἰς τὴν σμικρότητα τοῦ ἀναστήματός του. 'Ο διαβόητος ἀνθρωπιστικὸς στρατηγὸς Tom Thump μετ' εὐαρεσκείας διατείνεται, ὅτι οὐδαὶς τῶν ἐπὶ γῆς μικρότερος αὐτοῦ. 'Αναμφιβόλως δὲ μεγάλως ἦθελε λυπηθῆ και διαταραχθῆ, ἂν ἕτερός τις πυγμαίωτερος φέρ' εἰπεῖν αὐτοῦ ἔμελλε νὰ παρουσιασθῆ ἐνώπιον τοῦ θεημοσίου και διακλήμῃ ὡς τὸ τέρας τῆς ἐποχῆς, ἢ φιλοφρόνως περιποιηθῆ ὑπὸ τῆς βασιλείας τῆς 'Αγγλίας ἔνεκεν τῶν ἐλλείψεων, ἃς αὐτὸς μόνος κέκτηται.

Τὴν περὶ 'Ασχημίας πραγματεῖαν ταύτην περαίνοντες προσεπιφέρωμεν και τὸ ἐξῆς ἀνεύδοτον.

Μαῦρός τις, σαλπικιτῆς ἐν στρατιωτικῷ τινι συντάγματι, ὅστις ἦν ἐπὶ τοσοῦτον δυσειδῆς, ὥστε τὰ παιδία συνήθως ἀνέκραζον ὑπὸ φόβου ὅτε τὸν ἔβλεπον, αἱ δὲ γυναῖκες ἐλειπυθῶμεν, σπουδαίως ἠγωνιάθησε και δυσηρεστήθη μαθὼν ὅτι ἐν ἑτέρῳ συντάγματι τοῦ αὐτοῦ στρατοῦ ὑπῆρχαν ἕτερός τις σαλπικιτῆς ἔτι μᾶλλον δυσμορφότερος και φροδωρότερος αὐτοῦ.

'Αλλως τε τὸ εἶδος τοῦτο τῆς κενοδοξίας σπανιωτάτον ἐστὶ και οὐδὲ τοιαύτη ἐπὶ δυσμορφῆς φιλαρέσκεια ἐν τῷ κόσμῳ ἐπικρατεῖ ὥστε νὰ παρῶνται τοιαύτην προσποίησιν.

Ἐμ. Γιαννακόπουλος.

TA KATA
ΠΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΧΑΡΙΚΑΕΙΑΝ.
(Ἐκ τῶν τοῦ Alfred de Musset).

'Ο ἱππότης Δεζαρσῆς, ἀξιωματικὸς τοῦ ἱππικοῦ, παρητήθη τῆς ὑπηρεσίας τὸ 1760 ἔτος εἰ δὲ και νέος και πλούσιος, και διὰ τοῦτο ἔχων τοὺς τρόπους νὰ συγχάξῃ εἰς τὴν αὐλήν, τοσοῦτον ἔμως ἐβαρύνθη και τὸν συνήθη βίον του και τοὺς Παρισίους, ὥστε ἀνεχώρησεν εἰς ὠραίαν ἐξοχὴν. 'Αλλ' ἡ μοναξία, τὴν ὅποιαν κατ' ἀρχὰς ἠγάπησεν, ἤρρισε νὰ τὸν στενοχωρῆ εἶδεν ὅτι δὲν ἦτον εὐκολον νὰ λησμονήσῃ διὰ μιᾶς τὰς ἔξεις τῆς νεότητος. Καὶ δὲν μετενόησε μὲν ὅτι κατέλιπε τὸν κόσμον, ἐπειδὴ ἔμως δὲν ἠδύνατο ν' ἀποφασίσῃ νὰ ζῆσῃ μόνος, ἀπεφάσισε νὰ ἔλθῃ εἰς γάμον, ἀλλὰ νὰ εὐρη, εἰ δυνατόν, σὺζυγον ἀγαπῶσαν ὡς και αὐτὸς τὴν ἠσυχίαν και τὸν ἀπράγμονα βίον. Δὲν ἐπεθύμει νὰ ἦνε ὠραία ἢ σὺζυγὸς του, ἀλλὰ δὲν τὴν ἐπεθύμει οὔτε ἀσχημον τὴν ἦθελε μᾶλλον ἐπικλιθεῖτον και νεήμονα και νὰ ἔχῃ ὅσον ἔνεστι ὀλιγώτερον πνεῦμα: πρὸ πάντων δὲ τὴν ἦθελεν εὐθυμον και ἰλαρὰν, διότι ἐδίδραξεν ὅτι αἱ δύο αὗται ἰδιότητες ἦσαν τὰ πρῶτα προτερήματα τῆς γυναικός.

Πλησίον τῆς ἐξοχῆς του κατόκει ἔμπορος τις ἔχων Ουγατέρκ και ἐπειδὴ ἦτον αὐταξοῦσιος, δὲν ἐμείτρησε τὴν μεταξὺ αὐτοῦ και ἔμπορου ἀπόστασιν, ἀλλὰ τὴν ἐξήτησεν ἀπὸ τὸν πατέρα της. 'Ενωσείται ὅτι ἡ αἴτησις του ἐγένετο δεκτῆ.

Ποτὲ γάμος δὲν ἐτελέσθη ὑπὸ αἰσιωτέρους οἰωνούς. Καθ' ὅσον προέβαινε ὁ καιρός, ὁ ἱππότης ἀνεκάλυπτε και νέα προτερήματα τῆς γυναικός του και ἀναλλοίωτον γλυκύτητα χαρακτῆρος ἀλλὰ και αὐτὴ ὑπερηγάπησε τὸν σὺζυγόν της. Δι' αὐτὸν μόνον ἔζη, εἰς αὐτὸν μόνον ἐπεθύμει νὰ ἀρέσῃ, και διὰ τοῦτο εἰ και νέα, οὐ μόνον δὲν ἐθυμείτο τὰς διαταξείας τῆς ηλικίας της, ἀλλὰ και ἠύχετο νὰ διέλθῃ ὄλον τὸν βίον της ὅπως και τότε.

Σημειώτεον ὅτι ὁ βίος οὗτος δὲν ἦτο πάντη μονήρης, διότι ἐνίοτε μετεβαῖνον εἰς τὴν πόλιν, και ἄλλοτε φίλοι ἐπισκέπτοντο αὐτοῦ. 'Ο ἱππότης εὐχαριστεῖτο νὰ βλέπῃ συνεχῶς και τῆς γυναικός του τοὺς συγγενεῖς, ἔριτε αὕτη ἐνέμιζεν ὅτι δὲν τοὺς ἀπεχωρίσθη ποτέ. Εὐρίσκετο εἰς τὰς ἀρχαίας και τῆς μητρὸς και τοῦ πατρός, και ἀπῆλθεν εὐτυχίας τὴν ὅποιαν σπανίως ἢ θεία Πρόνοια χορηγῆ εἰς τοὺς ἀνθρώπους: διότι σπανίως αἱ νέαι εὐτυχίαι δὲν κατατρέφουσι τὰς ἀρχαιοτέρας.

Καὶ ὁ κ. Δεζαρσῆς εἶχε τὴν αὐτὴν ἀγαθότητα και γλυκύτητα τὰ πᾶθη ἔμως τῆς νεότητος και ἡ πείρα τοῦ κόσμου, τὴν ὅποιαν εἶχεν ἀποκτήσει, ἐπροξένουν αὐτῷ ἐνίοτε μελαγχολίαν. 'Η 'Ιουλία (οὕτως ὠνομάζετο ἡ κ. Δεζαρσῆ) ἐπέθετο θρησκευτικῶς τὰς ὠρας τῆς μελαγχολίας του ἢ καρδίας της ἔλεγεν ὅτι δὲν ἔπεπε νὰ παραπονῆται διὰ τὰ μικρὰ και διακτικὰ ταῦτα νέφη, τὰ ὅποια κατανύσσει σημαντικὰ, ὅταν τὰ βλέπωμεν μετ' προσοχῆν, ἀποβαίνουσι δὲ εἰς κενὸν ὅταν τ' ἀφῶμεν και περῶνται.

'Η οἰκογένεια τῆς 'Ιουλίας συνέκειτο ἐξ ἀγαθῶν ἀνθρώπων, ἔμπορων πλουτησάντων διὰ τῶν ἰδρωτίων αὐτῶν, τῶν ὅποιων τὸ γῆρας ἦτον οὕτως εἰπεῖν ἀδιδάκτος ἑορτή. 'Ο ἱππότης ἠγάπα πλὴν τὴν ἀνάπαυσιν ταύτην, τὴν ὅποιαν ἀπέλειπεν ἐκ τῆς ἐργασίας, και συμμετείχεν εὐχαρίστως αὐτῆς. Ναὶ μὲν οἱ τρόποι και τὰ ἦθη των ἦσαν ὅπως ὄν διαφόρα ἐκεῖνων, εἰς τὰ ὅποια εἶχε συνηθίσει, ἀλλ' ἠρέσκετο εἰς ταῦτα ὡς νέος ἢ 'Ιουλίᾳ εἶχε ὅσον ἀξιόλογον, εὐθυμον και φαιδρὸν, δοσιμαζόμενον Γερῶ. Κατὰ πρῶτον αὐτος ὑπῆρξε τέκτων, μετα ταῦτα δὲ ἐγένετο βαθυμηδὸν ἀρχιτέκτων, και κατέφρωσε νὰ ἔχῃ εἰσδῆμα οὐχὶ εὐκαταρρόνητον 'Ο θεῖος οὗτος ἠγάπα τὴν οἰκίαν τοῦ ἱπποτου, ὅστις τὸν ὑπεδέχετο πάντοτε εὐχαρίστως, ἂν και ἤρχετο ἐνίοτε σκονισμένος και λασπωμένος, διότι και τοὶ ἠλικιωμένοι και πλούσιοι, ὅμως ἐνοστιμῶντο πάντοτε νὰ ἀναβαῖναι εἰς τὰς στέγας και νὰ μετρῶ μετ' ἠσυχίαν ἀρῶ δὲ ἔπιπε δὴν ἢ τρεῖς ποτήρια κημπανίτου, ἠρχίζε νὰ ρητορεύῃ. αἰτίσσει εὐτυχῆς, ἔλεγε συνήθως εἰς τὸν ἱππότην, ἀνεψιέ μου, εἶσαι πλούσιος, νέος, ἔχεις καλὴν γυναῖκα και οἰκίαν καλῶς κατασκευασμένην, τίποτε δὲν σοὶ λείπει σὲ λέγω και πάλιν ὅτι εἶσαι εὐτυχῆς.»

'Ἡμῆραν τινὰ ἢ 'Ιουλίᾳ, ἀρῶ ὁ θεῖός της εἶπε τὰ ἀνωτέρω, κῶφασα πρὸς τὸν σὺζυγόν της ἠρώτησεν.

— Ἄρῶ ἀκούεις αὐτὰ χωρὶς νὰ ἀποκριθῆς, ὅα εἶπῃ ὅτι εἶνε ἀληθινὰ.

Μετὰ τινὰ καιρὸν εὐρισκομένη μετ' ὁσον σὺζυγόν της εἰς τινὰ λόφον

ρον, από τον οποίον φερόμετο ἔλη ἢ ἐξοχή των, ἐκάθησαν εἰς τὴν γλῶσση καὶ εἶπε·

— Πρωχθὲς δὲν ἀνταίτιας εἰς τὸν θεῖόν μου νομιζέεις λοιπὸν εἶτι ἔχει δίκαιον; εἶσαι τυφόντι εὐτυχίας;

— Ὅσον ἤμπορει νὰ ἦνε εὐτυχίας ἕνας ἄνθρωπος, ἀπεκρίθη ὁ ἱππότης, καὶ δὲν βλέπω τί δύναται ν' αὐξήσῃ τὴν εὐτυχιάν μου.

— Ἐγὼ λοιπὸν, ἐπανέλαβεν ἡ Ἰουλία, ἔχω περισσοτέρας ἐπιθυμίας ἀπὸ σέ, διότι εἰμπορῶ νὰ σοὶ ἀναφέρω κάτι, τὸ ὅποιον μὲς λαίπει καὶ τῷ θεοῦ ἐχομεν ἀναπόρευτον ἀνάγκην.

Ὁ ἱππότης νομίσας εἶτι ἐπρόκειτο δι' εὐτελεῖς τι πράγμα, διὰ γυναικείαν ἔρεξιν, ἐπρότεινε πολλὰς εἰκασίας μίαν μετὰ τὴν ἀλλήλην, ἐνῶ ἡ Ἰουλία ἐξεκράδίζετο γελοῶσα. Οὕτω δὲ ἀστεϊεύμενοι ἐσχηκίθησαν καὶ κατέκρινον τὸν λόγον. Ὁ κ. Δεζμορῆς ἐσάχυνε τὸ βήμα καὶ ἐνεκα τῆς κατωφερείας παρέσυρε καὶ τὴν γυναικίαν του. Αὐτὴ ὅμως σταθεῖσα ἐστηρίχθη εἰς τὸν ὤμὸν τοῦ ἱππότης καὶ εἶπε·

— Πρόσεχε, φίλε μου, μὴ με βιάζης νὰ περιπατῶ τέσον γρήγορα. Πολλὰν ὥραν ἀνεξήτητες τί ἐπαθόμενοι, τὸ ἔχω ἐπάκου μου.

Διὰ τῶν λόγων τούτων ἐνόει ἡ Ἰουλία εἶτι ἐπρόκειτο νὰ γείνη μήτηρ.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης αἱ συνομιλίαι των περιστρέφοντο εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν, δὲν ὠμίλουν παρά διὰ τὸ τέκνον των, διὰ τὰς φροντίδας τὰς ὁποίας θὰ κατέβαλλον δι' αὐτὰ, διὰ τὸν τρόπον, δι' οὗ θὰ τὸ ἀνέτρεφον καὶ διὰ τὴν μέλλουσαν ἀποκατάστασίν του. Ὁ ἱππότης ἀπήτησε νὰ προσέχη καλῶς ἡ σύζυγός του ὅπως προσολάξῃ τὸν ὀνησαρὸν καὶ ἐδιπλασίασε τὴν πρὸς αὐτὴν ἀγάπην του.

Ὅτε ἤλθεν ἡ ὥρα, νύκτωρ, τὴν ὁποίαν ἀνόμασαν Χαρίκλειαν, εἶδε τὸ φῶς. Ἢ δὲ Ἰουλία ἐναντίον τῆς κοινῆς συνηθείας καὶ παρὰ τὴν γνώμην αὐτῆν τῶν ἱατρῶν ἠθέλησε νὰ τὴν βιάζῃ μόνη. Τόσον δὲ ἐθαύμαζε τὸ κάλλος τῆς θυγατρὸς τῆς, ὥστε κατ' οὐδένα τρόπον δὲν ἤθελε νὰ χωρισθῇ ἀπ' αὐτὴν. Καὶ τυφόντι σπανίως νεογόνον ἔχει χαρκατῆρας τόσον εὐρύθιμος καὶ τόσον ὠραίος· οἱ ὀφθαλμοὶ του μάλιστα ἔρριπτον λάμψην ἑκακτον. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Ἰουλία, ἀνατραφεῖσα εἰς μοναστήριον, ἦτο πολλὰ εὐλαβὴς, ὅτε ἐσημώθη ἀπὸ τὴν κλίνην ὑπῆγεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Θεόν.

Ἐν τούτῳ τὸ παιδίον ἤρχισε νὰ μεγαλύνῃ καὶ ὅσον δὲ ἠδύξεν, ἔβλεπον ἐκπεληγμένοι εἶτι ἔμεινε πάντα ἀτάραχον ἐφαίνετο εἶτι κανεὶς κρότος δὲν τὸ προσέβαλλε, καὶ ἦτον ἀναίσθητον εἰς ὅλα τὰ λόγια τὰ ὅποια αἱ μητέρες ἀποτεινόντες εἰς τὰ βρέφη· ἀλλὰ καὶ ὅτε ἐνανοφύριζον αὐτὸ, ἐπέτετο μὲ ὀφθαλμούς ανοικτούς καὶ κινήτους, παρετήρει μόνον τὴν λάμψην τοῦ κηρίου καὶ ἐφαίνετο εἶτι δὲν ἦκουε τίποτε. Καί, ἐνῶ ἐκουμάτο ποτε, ὑπερήτης τις ἀνεποδογούρισε σκεῖος· ἡ μήτηρ ἔτρεξεν ἀμέσως καὶ εἶδεν ἐκστατικὴ εἶτι ἡ κόρη τῆς δὲν εἶχεν ἐξυπνήσει. Ὁ ἱππότης κατεταράχθη ἰδὼν τὰ βέβαια ταῦτα σημεῖα τῆς δυστυχίας τῆς θυγατρὸς του. Εἰς μέτρη ἡ μήτηρ ἠθέλησε νὰ μείνῃ εἰς τὴν ἀπάτην καὶ ἐπροσπάθησε διὰ παντὸς τρόπον νὰ καθυστερήσῃ τὸν σύζυγόν τῆς. Ἐκλήθον ὁ ἱατρὸς ἐπεισθὴ εὐκόλως εἶτι ἡ τελευτήσασα Χαρίκλειαν ἦτο καὶ κωφὴ καὶ ἄλαλος.

Β'.

Ἢ μήτηρ ἠρώτησεν εὐθὺς ἀν ὑπῆρχεν ἐλπίς ὀρασαίνας· ἔμεινε εἶτι δὲν ἦταν σπάνια τοιαῦτα παραδείγματα. Ἐπὶ ἐν ἔτος εἶχε τινὰς ἐλπίδας, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀπέτυχον ὅλα τὰ μέσα τῆς τέχνης, ἀπηλείθη τέλος πάντων. Δυστυχῶς τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἔσε τόσαι προλήψεις κατεστράφησαν καὶ ἀντεπληρώθησαν παρ' ἄλλων, ὑπῆρχε καὶ τις ἀγγελίης κατὰ τῶν καλοκλήρων ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἀνομιάζομεν κωφούς καὶ βωβούς. Πολλοὶ σοφοὶ καὶ φιλόσοφοι διεμκρυτήθησαν κατὰ τῆς βαρβαρότητος ταύτης, καὶ πρῶτον ἕκτον ἑκατονταετηρίδα ἐπιχείρημα ἕως τότε ἀπίστευτον, ἐπεχείρησε, λέγω, νὰ διδάξῃ τοὺς βωβούς νὰ ὀμιλοῦσι. Τὸ παράδειγμα του ἐμιμήθησαν καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Γαλλίαν, ὅπου πολλὰ σιγερὰ μίματα ἔζη λόγου ἐξεδόθησαν. Ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα δὲν ἀνταπεκρίθη εἰς τὴν προαίρεσιν. Ναι μὲν ἐγίνετό τι καλὸν ἀλλὰ σχεδὸν κατὰ τύχην καὶ χωρὶς πολλῶν καρπῶν. Παντοῦ καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς Χριστοῦς μεταξὺ καὶ τῶν πλέον πεπολιτισμένων οἱ βωβοὶ καὶ κωφοὶ ἐθαιροῦντο ὡς ὄντα κατηραμένα. Ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο νὰ ὀμιλήσωσιν, ἐπέθετον εἶτι οὕτε νὰ σκαφθῶσιν εἶχον ἰκανότητα. Καὶ ἀν μὲν ἦσαν πλουσίων τέκνα, τὰ ἐστελλον εἰς μοναστήριον ἀν δὲ πτωχῶν, τὰ κατελείποντο ἀντι νὰ τὰ λυπῶνται, τ' ἀπεστρέφοντο.

Ὁ ἱππότης ἐκυριεύθη μικρὸν κατὰ μικρὸν ἀπὸ μερίστην λύπην· μέγα μέρος τῆς ἡμέρας ἐκλείετο εἰς τὸ θυμάτιν του ἢ περιεστρέφοντο εἰς τὰ δάση, καὶ ὅσκις ἔβλεπε τὴν γυναικίαν του, ἐπροσπάθει νὰ φαίνεται εὐθυμὸς καὶ νὰ τὴν παρηγορῇ· ἀλλὰ καὶ ἡ Ἰουλίαν ἦτον εἰς ἄκρον περιλυπῶς. Ἢ δυστυχία, εἰς τὴν ὁποίαν ἀξίως περιπίπτομεν, προκαλεῖ μὲν τὰ δάκρυα, δάκρυα ὅμως παράκαιρα καὶ ἀνωφελῆ· ἀλλ' ἡ δυστυχία, εἰς τὴν ὁποίαν ὑποπίπτομεν ἀναξίως, καταβάλλει τὸν νοῦν καὶ ρίπτει εἰς ἀθυμίαν.

Καὶ λοιπὸν οἱ δύο σύζυγοι, οἱ ὁποῖοι τόσον ἀντηγαπάντο, ἤρχισαν νὰ βλέπωσιν ἀλλήλους μὲ λύπην καὶ νὰ προσέχουσιν νὰ μὴ ἀπαντώνται εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὅποια ἄλλοτε ὠμίλουν διὰ τὴν εὐτυχιάν των. Ὁ ἱππότης ἀπαχωρήσας ἐκουσίως εἰς τὴν ἐξοχὴν του πρὸ ὀφθαλμῶν εἶχε τὴν εὐδαιμονίαν, ἥτις τυφόντι ἤλθεν αἴφνης εἰς αὐτόν. Ἢ δὲ Ἰουλίαν, ἡ ὁποία εἶχε ὑπανδρευθῆ ἀνευ προηγουμένης κλίσεως, ἠθιόθη μετὰ ταῦτα ἀληθῆ ἀγάπην, καὶ ἀγάπην ἥτις ἦτον ἀμειψία. Ἀλλ' αἴφνης τρομερὸν ἐμπόδιον ἀνεφύη μετὰ αὐτῶν, καὶ τὸ ἐμπόδιον τοῦτο ἦτον ἴσια ἴσια τὸ ἀντικείμενον, τὸ ὅποιον ἔπρεπε νὰ χρησιμεύσῃ ἀντὶ ἰσοῦ δεσμοῦ.

Τὸν αἰφνίδιον καὶ σιωπηλὸν τούτον χωρισμὸν, τρομερώτερον καὶ διαζυγίον καὶ δευιότερον θανάτου μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐρχομένου, καθίστατο τοιοῦτον ἢ ἀκατάχτητος ἀγάπη τῆς μητρὸς πρὸς τὸ τέκνον τῆς καὶ ἡ ἀποστρέφῃ τοῦ πατρὸς πρὸς αὐτὸ, ὅστις μὲ ὄλην τὴν ἀγαθότητα καὶ ὑπομονὴν του τὴν ἐθεώρει ὡς κατάραν Θεοῦ.

Καὶ πρέπει νὰ μισθὴ τὴν κόρην μου; ἐσκεπτετο πολλὰκις περιπατικῶν μόνος. Μήπως εἶνε σφάλμα ἐδικόν τῆς; Δὲν ἔπρεπεν εἶ ἐναντίς; νὰ τὴν λυποῦμαι, νὰ προσπαθῶ νὰ μετριῶσω τὴν ὀλίψην τῆς γυναικὸς μου, νὰ κρύπτω τί αἰσθάνομαι καὶ νὰ φροντίζω

διὰ τὸ τέκνον μου; Ποῖον θὰ ἦνε τὸ μέλλον του, ἐὰν ἐγὼ, ὁ πατήρ του, τὸ ἐγκαταλείψω; Τί θὰ γίνῃ; ὁ Θεὸς μοὶ τὸ ἔστειλε, καὶ πρέπει νὰ τὸ δεχθῶ. Ποῖος θὰ φροντίσῃ περὶ αὐτοῦ; ποῖος θὰ τὸ ἀναορέψῃ; ποῖος θὰ τὸ προστατεύσῃ; Εἰς τὸν κόσμον ποῖον ἄλλον ἔχει παρὰ τὴν μητέρα του καὶ ἐμέ; Δὲν θὰ εὖρη σύζυγον καὶ δὲν θὰ ἀποκτήσῃ ποτὲ οὔτε ἀδελφὸν οὔτε ἀδελφήν· φθάσει μὴ δυστυχὴς εἰς τὸν κόσμον. Δὲν θὰ εἶχα βεβήκως καρδίαν, ἀν δὲν ἀφιέρωνα τὴν ζωὴν μου εἰς τὸ νὰ καταστήσω τὴν ἐδικὴν τῆς ὑποφροσῆν.

Καὶ τοιαῦτα σκεπτόμενος ἐκπνῆρχετο εἰς τὰ ἴδια ἀπόφασιν ἔχων σταθερὰν νὰ ἐκπληρώσῃ τα πατρικὰ καὶ συζυγικὰ καθήκοντα· εὗρισκε τὴν γυναικίαν του ἔχουσαν εἰς τὰς ἀγκάλας τὸ τέκνον τῆς καὶ γονυπετῶν ἐμπροσθέν των ἐλάμβανε τὰς χεῖράς τῆς καὶ ἔλεγε, εἶτι ἔμειναν εἶτι ὑπάρχει περιφροσῆς τις ἱατρὸς τὸν ὅποιον θὰ σέρῃ· εἶτι πολλὰκις ἐσεραπεύθησαν τοιαῦτα νοσήματα καὶ τὰ παρόμοια. Καὶ ταῦτα λέγων ἐλάμβανε εἰς τὰς ἀγκάλας του τὸ θυγάτριον καὶ τὸ περιεφροσεν εἰς τὸν θάλαμον· εὐθὺς ὅμως ἐπῆρχοντο εἰς τὴν καρδίαν του τρομεροὶ λογισμοί· ἡ ἰδέα τοῦ μέλλοντος, ἡ ὕψις τοῦ ἀτυχοῦς ὄντος, οὕτινος αἱ αἰσθήσεις ἦσαν κλειστά, ἡ ἀποστροφή, ἡ ἀηδία, ὁ οἶκτος, ἡ κατηφρόνησις τοῦ κόσμου τὸν κατέβαλλον, τὸ πρόσωπόν του ὠχρία καὶ αἱ χεῖρές του ἔτρεμον· καὶ ἀποδίδων τὸ παιδίον εἰς τὴν μητέρα ἔτρεπε τὸ πρόσωπον διὰ νὰ μὴ φανῶσι τὰ δάκρυά του.

Εἰς ταῦτας τὰς στιγμὰς ἡ Ἰουλίαν περιεπύσσαστο περιπικῶς τὴν θυγάτερα τῆς καὶ τὴν ἠτένιζε μὲ ἄκρατον ἀγάπην. Ποτὲ δὲν παρεπονείτο· ἤρχετο εἰς τὸν κοιτῶνά τῆς, ἀπέθετε τὴν Χαρίκλειαν εἰς τὴν κοιτῆρα τῆς καὶ κατέτριβεν ὠρως ὀλοκλήρους σιωπηλῆ ὡς καὶ τὸ βρέφος εἰς τὸ νὰ τὴν βλέπῃ.

Τὸ πῶτος τοῦτο ἐγένετο ἐπὶ τέλους τοσοῦτον ἰσχυρόν, ὥστε ἐνίστε ἐσώπα σιωπὴν ἀδιάκοπον ἐπὶ ὀλοκλήρους ἡμέρας. Εἰς μὲν τὴν ὠμίλουν πρὸς αὐτὴν. Ἐφαίνετο εἶτι ἠθέλει νὰ μῆθῃ εἶς οἰκίας πείρας, τί πράγμα ἦτο τὸ σκότος τοῦ πνεύματος, ἀπὸ τὸ ὅποιον κατείχετο τὸ θυγάτριον τῆς.

Ὁμίλει διὰ νευμάτων μὲ τὴν κόρην τῆς, ἥτις μόνον αὐτὴν ἐνόει. Οἱ ἄλλοι κάτοικοι τῆς οἰκίας καὶ αὐτὸς ὁ ἱππότης ἐφαίνοντο ξένοι εἰς τὸ βρέφος· ἡ μήτηρ τῆς Ἰουλίαν, γυνὴ χυδαία, ὀσάκις ἤρχετο εἰς τοῦ γαμβροῦ τῆς, ἄλλο δὲν ἔκαμε παρὰ νὰ ὀμιλῇ διὰ τὴν δυστυχίαν τῆς θυγατρὸς τῆς. Νομιζουσα εἶτι ἐδεικνυεν εὐαισθησίαν, ἐβροηολόγει ἀδικόπως, καὶ ποτε μάλιστα εἶπεν, εἶτι ἦτο προτιμότερον νὰ μὴ ἐγεννᾶτο.

— Καὶ τί θὰ ἔκαμα, ἠρώτησεν ἡ Ἰουλίαν ἀγανακτήσασα, ἀν ἐγεννώμην καὶ ἐγὼ ὡς τὸ τέκνον μου;

— Ὁ δὲ Θεὸς Γεῖω, ὁ ἀρχιτέκτων, δὲν ἐθεώρει τόσον μέγα δυστύχημα τὸ νόσημα τῆς ἀνεψίδος του.— Ἢ σύζυγος μου, ἔλεγε, ἦτο τόσον φλύαρος, ὥστε ὅλα τὰ πράγματα, ὅποιαδήποτε, μὲ φαίνονται προτιμότερα. Ἢξέφρομεν ἀπὸ τώρα εἶτι ἡ νύξ αὐτὴ ποτὲ τῆς οὔτε θὰ εἶπῃ οὔτε θὰ ἀκούσῃ κακὰ λόγια, καὶ εἶτι δὲν θὰ ἐκχωφαίνει τὸν κόσμον μὲ τὰ τραγούδια τῆς. Δὲν θὰ ἦνε φλόνοιος, δὲν θὰ ὑβρίζῃ τὰς ὑπερετρείας, ὡς τὸ ἔκαμνε ἀδικόπως ἡ γυναικίαν μου· δὲν θὰ ἐξυπνᾷ, ἀν ὁ ἄνδρας τῆς βήχῃ ἢ, ἀν ἐξυπνᾷ προτῆτερα, θὰ φροντίξῃ τὰ τῆς οἰκίας τῆς· θὰ ἦνε διακριτικὴ· θὰ βλέπῃ

καθάρῃ, διότι οἱ βωβοὶ ἔχουν καλὰ ἰμμάτια· θὰ κρατῇ καλὰ κατὰστικα, καὶ μὲ μόνον τὰ δάκτυλά τῆς ἀν μετρή, καὶ θὰ πληρόνη ἀν ἔχῃ χρήματα, χωρὶς πολλὰ λόγια· θὰ ἠξέφρη οἴκοθεν τὰς ἀγαθὰς πράξεις καὶ θὰ τὰς κάμνη, τὸ ὅποιον εἶνε προτιμότερον ἀπὸ τὸ νὰ τὰς λέγῃ μόνον· ἀν ἔχῃ καλὴν καρδίαν, θὰ τὴν δείχνῃ χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀνάγκην νὰ βάλλῃ μέλι εἰς τὰ γέλινα τῆς. Ναι μὲν δὲν θὰ γελᾷ μὲ τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ καὶ δὲν θὰ ἀκούῃ εἰς τὸ γαῦμα τοὺς μεθυσμένους ρήτορας· θὰ ἦνε εὐμορφη, θὰ ἔχῃ πνεῦμα καὶ δὲν θὰ κάμνη κρότον· δὲν θὰ ἦνε ὑποχρεωμένη, ὡς τυφλῆ, νὰ ἔχῃ σκυλίον διὰ νὰ περιδεύσῃ. Μὰ τὴν πιστὴν μου, ἀν ἦμην νέος, θὰ τὴν ὑπαδρευόμην καὶ σήμερον, εἶτι εἶμαι γέρον καὶ χωρὶς τέκνα, τὴν πέρω εὐχαρίστως ὡς κόρην μου, ἐὰν σὰς βαρύνῃ.

Ὅτε ὁ κ. Δεζμορῆς ἤκουε ταῦτα, ἐνεοκρόνητο καὶ ἐπλησάζε τὴν γυναικίαν του. Καὶ οἱ δύο ἐμειδίωσαν διὰ τὴν ἀπόμωμον μὲν ἀλλ' ἐδερματικὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ των, ὁ ὁποῖος ὅλα τὰ ἔδωκε μέλι καὶ γάλα· διότι ὅλοι οἱ λοιποὶ ἔβλεπον ἐντρομαί τὴν δυστυχίαν τοῦ θυγατρῶν.

(ἀκολουθεῖ).

Ο ΑΤΤΙΛΑΣ.

Ἀττίλας, ὁ ἀποκαλέσας αὐτὸς ἐκὺτον θεῖον μίστην, ἐγένετο βασιλεὺς τῶν Οὐννων περὶ τὸ 434 μ. Χ. καὶ, φονευθέντος τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Βλέδα, κατέστη ὁ μόνος ἀρχηγὸς τοῦ λαοῦ τούτου. Ἐπορθαλμιάζων δὲ τοῖς πλουσίους λαφόροις τῶν Ρωμαϊκῶν ἐπαρχιῶν, ἀπεράσισε νὰ κατακλύσῃ αὐτὰς διὰ τῶν ἀγρίων αὐτοῦ σιτηρῶν καὶ προσεκοπήθη εἶτι εὖρε θεῖον ξίφος. Ἢ Σκυθία καὶ Ἢ Γερμανία ἔπεσαν εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ, οἱ δὲ αὐτοκράτορες τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως ἐγένοντο αὐτῷ φόβου ὑποτελεῖς, ἀφῶ μεθ' ἑπτακοσίων χιλιῶν βαρβάρων ἠρῆμισσε πάσας τὰς Ρωμαϊκὰς ἐπαρχίας τῆς Ἀνατολῆς μέχρι τοῦ Ἀδριατικοῦ καὶ κατέστρεψεν ἐβδομήμοντα πόλεις.

Πρόσωπον ἔχων Καλμούκου, δγκώδη τὴν κεφαλὴν, ἠλιεκαθὴ τὴν μορφήν, σιμὴν τὴν ρίνα, βραχὺ καὶ τετράγωνον τὸ σῶμα καὶ ὀφθαλμοὺς τὸ βλέμμα, ὁ Ἀττίλας διεκρίθη ἐπὶ ὠμότητι ἐν τῷ πολέμῳ, ἐν ᾧ ἀνέπτυσσε μᾶλλον τὰς ἀρετὰς στρατηγῶν ἢ τὴν ἀνδρείαν στρατιώτου. Ἢτον ἐπιτήθετος περὶ τὸ ἐμμεταλλεύεσθαι τὴν εὐπιστίαν τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀγαμένων σιτηρῶν. Τὸ θεῖον ξίφος, περὶ οὗ εἶπομεν ἀνωτέρω, εἶχε λάθει παρὰ ποιμένους, εὐρόντος αὐτὸ ἐν τῇ γῆ καὶ κηρύξαντος, εἶτι ἦτο τὸ ξίφος τοῦ Ἀρεως ἢ ἔπλον θεῖον δίδον αὐτῷ τὸ δικαίωμα τοῦ ἄρχεῖν ἀπάσης τῆς γῆς. Ὅθεν οἱ Οὐννοι ἐλάτρευον τὸ ξίφος τοῦτο ὡς εἰδωλον καὶ ἔθουν αὐτῷ τὸ ἑκατοστὸν τῶν λαφόρων. Πάντες οἱ φοβεροὶ πολεμισταὶ τῆς Ἀρκτου ἔτρεμον πρὸ τοῦ Ἀττίλα, καί, πεπεισμένοι περὶ τῆς θεϊότητος αὐτοῦ, ἔλεγον εἶτι αἱ ὀφθαλμοὶ των δὲν ὑπέμεινον τὸ πῦρ τῶν βλεμμάτων αὐτοῦ. Οὐχ ἦττον ὅμως ἢ πρὸς αὐτὸν ἀγάπη

των υπηκόων του ήταν άμαλα ένεκα της προς πάντας άμεροληψίας του και της αυστηρής τριήσεως των ήθων και του τρόπου της ζωής των έμρωτών του. Είς πάντα τον βίον του ουδέ γραμμικήν παραβίασάν τη βαναύσου άπλόητος των θνητών έξεων, και ενώ οι περί αυτόν, οι ξένοι πρόβεις ή οι βασιλείς οι συμμαχούτες και συστρατεύοντες μετ' αυτού, έφερον στολάς και πανοπλίας βαρυ-

τίμου, ενώ εις τους συνδαίμονας του παρατίθεντο κοιλια φορητά και πιστά εις διάχυσα σκεύη και έν ένι λόγφ ενώ οι ύποδέστεροι του διήγον έν 'Ασιατική πολιτεία, αὐτός έφειν έπισημόν έξ άπλουστάτου σιδήρου, κατόκει εις ξυλίην ούβαν έν μέσφ πεδίσκος θαμνώδους και άκαλλιερήτου, εις την τράπεζάν του μετεχειρίζετο σκυή ξύλινα και εύτελέστατα, έτρέφετο δε διά μόνου κρέατος, άφίνων τον άρτον εις τους γαυρηγικούς. Ουδέεις προσέτι παρεπονήθη ποτέ, έτι έγυρός τις τον κατέβλησε διότι ο 'Αττίλας εις πάντας τους τόπους τους υπ' αυτόν αύθεν έτέρφ έστεργε την έξουσίαν του άδικών ή κατάκειζεν, έπιυλάτων το δικαιοδικαυτό εις μόνον έαυτόν, όσάκις τούτο συνέτεινε εις τους σκοπούς του.

Έρημίους την Μακεδονίαν και έβδωμόντα πόλεις, ως έπαμεν, προσέη μέχρι των προαστείων της Κωνσταντινουπόλεως, και τρις νικήσας Θεοδοσίον τον Β' ήνάγκασεν αυτόν να αίτήση την ειρήνην δι' ύποταγής και δώρων. Έίτα έπέδραμε την Γαλλίαν, και περί της έπιδρομής ταύτης ποιούνται λόγον οι σύγχρονοι ιστορικοί, ως περί φοβεράς τινος πυρκαϊάς. Οι βάρβαροι έσφαζον άδικαίριως γέροντας, γυναίκας και παιδιά και έκυρπόλουν τάς πόλεις. Μετά ταύτα ο βασιλεύς των Ούννων διέβη την Υγγην και έστρατοπέδευσε υπό τή τάχη της Αύρηλας (Orléans), όπου κατά πρώτον εύρε πύλας κλειστάς και άντέστασι ισχυράν. Αποδιωχθείς ένταύθεν, μονιώς έπιστοπερεί προς τον Ρήνον, παρακολουθώ-

Ο ΑΤΤΙΛΑΣ.

μενος υπό του άνδρείου 'Αετίου. Φθίσας δε εις τά άπεράντα Καταλωνικά πεδία (plaines de châlons), ίσταται και μετά τινων ώρών ανάπαυσιν όρμα κατά του 'Αετίου και συγκροτεί μάχην φοβεράν, ήτις άπεφάσις την τύχην της Δύσεως. Πρώ της μάχης ο 'Αττίλας, οδίνος ή θηριώδης έξήπτετο έκ του μεγέθους του κινδύνου, διατρέχει τάς πυκνάς αυτού τάξεις, συγκειμένας έκ παν-

τοδαπών βαρβάρων. Οι περί αυτόν βασιλείς και ήγεμόνες της 'Αρκτου φαίνονται μάλλον δούλοι αυτού και μόλις τοκμώσι ν' άτενίσωσιν αυτόν αναμένοντες έν σιγή τάς διαταγάς αυτού.— α Δύνασθε να έλπίζητε το πάν και ουδέν να φοβήσθε, έίπεν αὐτός: στρατηγός είμι έγώ και προστάτης ύμῶν ο 'Αρης: τά παρελθόντα άνδραγαθήματά μου ύπόσχομαι ήμῶν την νίκην ή άνα-

δρία των Ρωμαίων έγγυάται περί της ήττης αὐτών. Και τίς θά δυνηθῆ ν' άποκρούση ήμάς; μήπως οι διηρημένοι Φράγκοι, έξών οι ήμέσεις μάχονται υπό τάς ήμετέρας σημαίας; ή μήπως οι Βισυγόθιοι και οι Βουργούνδιοι, οδίνες πρό τούστων έτών φεύγουσιν έμπροσθεν ήμῶν και ίστανται ένταύθα ένεκα κοπώσεως μάλλον ή άνδρίας; έπιτελήτε θαρρούντως ουδέν ύπερτερον ήμῶν ειμή ήκοσμοκράτιωρ έμαρμένην. Ταύτης τάς βουλών ουδέεις θνητός διαφείγει αυτή φονεύει τον άνανδρον έν τη φυγή και έν τη άναπαύσει, και σώζει τον άνδρείον έν μέσφ πάντων των κινδύνων του πολέμου. Έν έτι μόνου λέγω ήμῶν Θεόπνευστος έγώ, θά ρίψω το πρώτον δόρυ, και τοίς άνάνδροις θά έπιβάλλω άρκετον θάνατον. Οι λόγοι ούτοι ήναψαν το πῦρ άγρίου ένδοσιασμού εις τά στήθη των βαρβάρων. Ο 'Ιερνάδης, ιστορικός των Γέτθων, βεβαιεί, ότι ουδέποτε έν τη άρχαιότητι έγένετο σύγκρουσις θηριωδετέρων κελών, πολυαριθμοτέρων μαχητών, ούτε μάχη αίματηρότερη και πεισματωδετέρα. Οι πολεμισται του 'Αττίλα έδεικνυντο μεζέσας έαυτών, άποβέποντες εις τά πλουσιώτατα λάφυρα μετά την νίκην. Τα στρατεύματα του 'Αετίου και των συμμαχών του Θεωδωρίου και Μερσάλου έμάχοντο μετά της λύσεως της άπελπισίας, έκάστου γινώσκοντος, ότι έκρεπε ή ν' άποθάνη ή να νικήση σώζων έλευθερίαν, τιμήν και πατριδα. Αν οι Ούνοι ένίλων, ή Ευρώπη έγένετο βάρβαρος. Τα αίτια ταύτα αναφλέγοντα την άνδρίαν κατέστρεφον την άπίθειαν, και οι στρατιώται άγνι να

κινώνται τακτικώς έπιτίθεντο κατ' άλλήλων ή συνεπλέκοντο έν του σουσάδην. Οθεν ή πολύωρος αυτή μάχη έγένετο κρατερή σύμμιξις. Μετά πολλά και γενναία έργα πληρωθείς πίπτει και θνήσκει ο Θεωδωρίος, σύμμαχος των Ρωμαίων. Καθ' ήν έμωσ στιγμήν οι Ούνοι ήβον τον έπιπίκετον, ο Θεορισμόνδης, ήγαμῶν των Βισυγόθων και σύμμαχος των Ρωμαίων, κατέργαται

από λόγου μετ' έσθραείας, διακοπῆ τάς έθνηκίς φάλαγγας, άκκωσωνεί τους συμάχους αυτού και μεταβάλλει τά της μάχης. Τότε άρχεται γενική σφαγή των Ούννων. Ο 'Αττίλας βρυχάται ως λέων, άνακκαί τους στρατιώτας αυτού εις τάς τάξεις, άλλ' εις μάτην ούτοι τρέπονται εις φυγήν και άποσώζονται εις το στρατόπεδον αὐτών, ένθα χαρκαίνονται πίσθεν των πολυαριθμών αὐτών άμαξών. Κατά τάς άκριβετέρας ειδήσεις το πεδίον της μάχης έστρώννυτο υπό έκκατον πενήτηκοντα χιλιάδων πτωμάτων. Συνέδη δε ή μάχη αυτή τῷ 451.

Το άκόλουθον έτος ο 'Αττίλας θέλων ν' άποζημιωθῆ διά την ήτταν ταύτην, ύπερβας τάς Άλπεις, εισέβαλεν εις την Ιταλίαν, έξεπολιόρρησε την 'Ακουιλίαν (πόλιν της άνω Ιταλίας), έπικαλυμένην δευτέρην Ρώμην διά τά πλούτη και το μεγαλείον αὐτής, και ύπέταξε τάς πόλεις Βεράνην, Παταύιον και Μεδιόλανα, όπου ιδών εικόνα παριστώσαν τον αυτοκράτορα καθήμενον επί του θρόνου και Σκυθίας ήγεμόνας προσκυνούσας αυτήν, αυτήν μέν έκλαυσε, άλλη δε διατάξε να γραφῆ, έν ή καρίστατο ο ίδιος άποδεχόμενος τάς έκφράσεις του σεβασμού των δύο αυτοκρατέρων, οδίνες κατέθετον πολύτιμα δώρα παρά τους πόδας αὐτού.

Τά υπό του 'Αττίλα άγόμενα στήθη δέν περιωρίζοντο εις μόνην την λαφυραγωγίαν, άλλ' ήρήμουν τους άγρούς, κατέβαλλον τά δένδρα και έκαιον τάς καλύβας, ένθα κρυπτόμενα εις ταύτα πάντα υπό του ίδίου άρχηγού, όστις σεμνυόμενος έλεγεν, ότι αόπόθεν έπέρα ο ίππος αὐτού χόρτος δέν έφύετο. Διό οι κάτοικοι της Λομβαρδοβενετίας έπεζήτησαν άσυλον εις τάς νήσους του 'Αδριατικού, άφέντες έρήμους πολιτών τάς πόλεις. Έκ δε των μεταναστεύσεων τούτων έγεννηθῆ ή Βενετία. Ολοθριώτατος τῷ 'Αττίλα έδειχθῆ ο γενναίος στρατηγός 'Αετίος, όστις άείποτε καιροφυλακτών έπιτίθετο κατά των πολεμίων και έδεκάτιζεν αὐτούς, μηκώνων ούτω τον πόλεμον κατά το σύστημα Φαβίου του έπικληθέντος μελλητοῦ. 'Αλλ' ή άνανδρία του αυτοκράτορος Ουαλεντινιανού, φεύγοντος από πόλεως εις πόλιν πρό του έπιτραμόντος έχθρού, ήνάγκασε τον 'Αετίον να συνθηκολογήση μετ' αὐτού. Οθεν έπεμψε τῷ 'Αττίλα πρόβεις, έν οίς εύρίσκετο και ο πάπας Λέων ο Μέγας έπικληθείς. Οι πρόβεις εύρον τον θηριώδη 'Αττίλαν έστρατοπεδευμένον επί των άλλοτε γαιών του ποιητού Βιργιλίου. Οι ιστορικοί αναφέρουσιν, ότι μέγαν σεβασμόν ένεποίησαν τῷ 'Αττίλα ή σοβαρότης, ή ευγλωττία του Λέοντος και το μεγαλοπρεπές της άρχιερατικής αὐτού στολής, και ότι οι Ρωμαίοι προσβευται έτυχον εύνοίας ύποδοχής και συνωμοσίσησαν την ειρήνην έν όλίγαις ήμέραις επί τῷ θρω να έκκενώση μέν ο 'Αττίλας την Ιταλίαν, να δοθῆ δε αὐτῷ εις γάμον ή άδελφή του αυτοκράτορος 'Ονωρία μετά πλουσίας προικός: ταύτοχρόνως δ' έκλήριξε, ότι, αν ή ήγεμονία δέν μετέβαινε παρ' αὐτῷ έντός της ώρισμένης προθεσμίας, θά έπληρξετο μετά πολυαριθμοτέρας στρατιάς, όπως διά πυρός και σιδήρου καταστρέψῃ την Ιταλίαν και καταδαρήση την Ρώμην. Πιστός δε εις την ύπόσχεσιν αὐτού άπήλθε ταχέως εις τά άγροτικά αὐτού άνάκτορα επί των οχθών του Δουναβέως. Καίτοι δε αναμέναν την 'Ονωρίαν, έκ της δόξης των ήβδών έπήρξεσε τον αριθμόν των γυναικών αὐτού, και διά της βίας ένωμψέθη την 'Ιλδικῶν, περικαλλῆ και πλουσίαν αιχ-

μαλιτων. 'Αλλ' ο ύμνατος ούτος ύπήρξε δι' αὐτον όλεθριος. Είς τάς τελετάς του γάμου του ο βασιλεύς των Ούννων έδαπάνησεν όλην ήμέραν και μέρος της νυκτός έν εύχαίαις και πανηγύρεσι: μαμαθουώς δε άπεσώρη εις την σκηνήν αὐτού μετά της νύμφης. Την δ' έπιούσαν οι πολεμισται μή βλέποντες αὐτον έμφανίζόμενον και εκπληκτόμενοι εισδύουσιν εις την σκηνήν και εύρίσκουσιν αὐτον νεκρόν και αίματόφυρτον. Ούτως ή άπελπισία μιξς γυναικός άπήλλαξε την γην τέρατος, καθ' ού μάτην έπίλαισαν οι φοβερώτατοι στρατοί. Οι βάρβαροι έπέδωκαν, έτι άπέθανεν έξ αίμορραγίας σφοδράς, άλλ' οι Ρωμαίοι άπέδωκαν τον θάνατον αὐτού εις την εκδίκησιν της 'Ιλδικούς.

Ο στρατός έτέλεσε μετά βρβόρικῆς πομπῆς την κηδείαν αὐτού, ύμνοι έψάλησαν προς άπαθανάτιον των άνδραγαθημάτων αὐτού και πολυτελή συμποσία έγένετο, καθ' ή παραδόξως ήκούτο ή παραφορά της μέθης και της λύπης. Τά έπλα των μαχητών εκλαγξαν θεοβυιδώς περί το σώμα του ήρωος αὐτών, και, ως έθος παρ' αὐτοίς, έτυπτον και έσπάρκτον άνηλεώς το πρόσωπον. Τα λείψανα αὐτού έτέθησαν έντός μεγαλοπρεπούς φερέτρου: το δε εύρύ κράτος αὐτού, όπερ μόνον διά του πολέμου διατηρείτο, έξηφανίσθη μετ' αὐτού. Τούτον τέλος έλαβε το φέθρον τούτου του κόσμου τῷ 483 μ. Χ. και 19φ από της βασιλείας του.

Η ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ ΣΥΓΚΡΙΝΟΜΕΝΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ Έκ διαφόρων πηγών έρανισθείσα και διά ποιητών σημειώσεων έπιυξηθείσα, διδασκαμένη έν τῷ Ύψικαιδιανικῷ Συλλόγφ α' Ομηροσ. Υπό Γ. Φραντζῆ καθηγητού (συνέχεια από σελ. 238).

Η Μυθολογία ή Θεολογία των άρχαίων ήμῶν εκείνων προγόνων, οδίνες θνητοί γενόμενοι άθάνατον την περί αὐτών μνήμην κατέλιπον τοίς έπιγενόμενοις και πενήσονται μέν διά την φύσιν ως θνητοί, ύμνοῦνται δε καθ' έκάστην ως άθάνατοι διά τάς άρετάς αὐτών, ή Μυθολογία, λέγω, αυτή ή και προγενεστέρα άδελφή της Ιστορίας έπονομαζόμενη, ως εύφυώς ο εύφυής Λουκιανός της Γαλλίας Βολταίρος άπεκάλεσεν αυτήν, και ήτις ίσως ήδύνατο έτι να όνομασθῆ το σῶς της 'Ελληνικής φιλολογίας, έχει ως ποιητάς ή έρευρετάς αυτής, ως πάντες γινώσκατε, τον 'Ορφέα, τον μνηστήν αὐτού Μουσαίον, τον 'Ώοιδον και τον πατέρα των τε θεών και των μεγάλων ποιητών, τον θεϊον 'Ομηρον, έκ της ποιήσεως του όπολου δύναται τις να είπῃ ότι έπήρασε πάσα σοφία και τέχνη και άπας ο άρχαίος πολιτισμός.

Η ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ ΣΥΓΚΡΙΝΟΜΕΝΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ

Έκ διαφόρων πηγών έρανισθείσα και διά ποιητών σημειώσεων έπιυξηθείσα, διδασκαμένη έν τῷ Ύψικαιδιανικῷ Συλλόγφ α' Ομηροσ. Υπό Γ. Φραντζῆ καθηγητού (συνέχεια από σελ. 238).

Η Μυθολογία ή Θεολογία των άρχαίων ήμῶν εκείνων προγόνων, οδίνες θνητοί γενόμενοι άθάνατον την περί αὐτών μνήμην κατέλιπον τοίς έπιγενόμενοις και πενήσονται μέν διά την φύσιν ως θνητοί, ύμνοῦνται δε καθ' έκάστην ως άθάνατοι διά τάς άρετάς αὐτών, ή Μυθολογία, λέγω, αυτή ή και προγενεστέρα άδελφή της Ιστορίας έπονομαζόμενη, ως εύφυώς ο εύφυής Λουκιανός της Γαλλίας Βολταίρος άπεκάλεσεν αυτήν, και ήτις ίσως ήδύνατο έτι να όνομασθῆ το σῶς της 'Ελληνικής φιλολογίας, έχει ως ποιητάς ή έρευρετάς αυτής, ως πάντες γινώσκατε, τον 'Ορφέα, τον μνηστήν αὐτού Μουσαίον, τον 'Ώοιδον και τον πατέρα των τε θεών και των μεγάλων ποιητών, τον θεϊον 'Ομηρον, έκ της ποιήσεως του όπολου δύναται τις να είπῃ ότι έπήρασε πάσα σοφία και τέχνη και άπας ο άρχαίος πολιτισμός.

«Πάλα ποῦ, εἴ ἦσαν αἰῶνες γρῦσοι».

Ὅποιοι αἰῶνες! εἰς οἷας ἀναμνήσεις φέρουσις ἡμᾶς. Ἄρα γε καὶ ἐκεῖνοι δὲν ἦσαν ἄνθρωποι, ὡς καὶ ἡμεῖς; Ἄρα γε καὶ ἐκεῖνοι δὲν ἔφερον ψυχὴν καὶ σῶμα, ὡς ἡμεῖς; διὰ τί τὰ ἔργα αὐτῶν θαυμάζονται καὶ στεφανοῦνται ὑφ' ἔθλου τοῦ κόσμου καὶ ἡ μνήμη αὐτῶν μεταδίδεται ἀπὸ γενεῶν εἰς γενεάς ἀείποτε δεδοξαμένη καὶ ἀκαμάλα; διατί ἄρα γε ἐκεῖνοι κατέκτησαν ὡς βίωμοὺς αὐτῶν τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων παντὸς χρόνου καὶ τόπου παντός;

Καὶ τοὶ δὲ πολλῶν διαγχοριζομένων ἔτι οἱ μεγάλοι ἄνδρες γεννῶνται ὑπὸ ἡγεμόνας πατριούσας, ἢ Ἑλλάδος δὲν φαίνεται ἐκπληκτικὴ τις καὶ μοναδικὴ ἐξαιρέσις, ἀναδείξασα τοσοῦτους καὶ τοιοῦτους ἔλη δημοκρατομένη; ἢ ἀρχαία αὕτη Ἑλλάς δὲν εἶνε μοναδικὸν φαινόμενον εἰς τὴν ἱστορίαν;

Πῶς ἔκτοτε εἰς οὐδὲν ἔθνος καὶ τῆς γῆς οὐδαμοῦ δὲν ἀνεφάνη ἕως σήμερον νέος Φειδίας, ἄλλος Πολύκλειτος ἢ Ζεῦξίς καὶ Πραξιτέλης; Πῶς τοσοῦτοι αἰῶνες δὲν ἐγέννησαν πλέον ἄλλον Σωκράτην ὡς τὸν οὐρανόπεμπτον ἐκεῖνον μάρτυρα τῆς ἀληθείας, ὅστις κατὰ τὸν Κικέρωνα κατέβησε τὴν φιλοσοφίαν αὐτοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ; ποῦ Πυθαγόρας; ποῦ Ὀμηροῦς ἢ Ἀριστοτέλους ἢ Πλάτωνος; Ἐκ τῆς Ἀκαδημίας τούτου, τοῦ μαθητοῦ τοῦ Σωκράτους, ἀνεφάνησαν αἱ ὑψίσται ἰδέαι τῆς ἀρχαίας φιλοσοφίας, ἐκ τῆς ἁπλοῦς οἱ τῶν μεταγενεστέρων αἰῶνων ἐπιφανεῖς φιλόσοφοι καὶ πολυμαθεῖς νομοθέται ἀρῶνται πλείστα ἔσα τὰ μαθήματα, διότι, ὡς εἰπεῖν, πρῶτοι ἐκεῖνοι ἔστησαν τὴν κλίμακα τῶν ἐπιστημῶν, ἣν νῦν οἱ λαοὶ τῆς περὶ τὴν ἐπιπέδου Εὐρώπης ἀναβαίνουν βρενθόμενοι.

Δι' οὗ καὶ ἡ τοῦ αἰῶνος ἡμῶν καλλικελευσθεῖς Μοῦσα τοῦ ἀειμνήστου Ἄλ. Σούτσου ψάλλει ὑπερηφάνως ἐν τοῖς μέλω, ὡς ἐγὼ ἐνθυμούμαι, εἰς πῶς ἐθέουσι ἔργοις αὐτοῦ:

«Πλὴν ὁ Νεύτων ὁ μονάρχης τῆς σοφίας ἦτο Σάξων
καὶ εἰς τὰς χεῖράς του δακτύλῳ τοῦ φωτός ὁ μέγας ἄξων
καὶ, μονάρχης, πλὴν τὸν θρόνον ἐκείνην ἀπὸ ἀρχαίους
ἀνακτῆς τῆς διανοίας Μένωνας καὶ Πτολεμαίου
καὶ εἰς οὐρανὸν ἀνέθη μέχρι τοῦ Ἑβραίου θρόνου,
καὶ εἰς κλίμακα στήθεισιν ὑπὸ ἐκείνων τῶν Τιτάνων.»

Ποῖοι δ' αἰῶνες ἀνέδειξαν Πίνδαρον ἢ Εὐριπίδην, Μένανδρον καὶ Σοφοκλέα καὶ πλείστους ἄλλους; οὐδεὶς, οὐδεὶς λαός, λέγει ὁ Βίσηναιος Ἰάκωθος (Γερμανὸς φιλόσοφος) οὐδεὶς ἄλλος λαὸς ἐκ τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων ἐκκαλλιέργησε τοσαῦτα τῶν εὐρύτατον καὶ εὐανθέστατον λειμῶνα τῶν Μουσῶν, ὅσον οἱ Ἕλληνας! δύναται τις ἀναμνηστικῶς νὰ φρονῇ ὅτι ἐκεῖνοι οἱ τηλικαῦτοι καὶ τοιοῦτοι ἔσσαν, οὕτως εἰπεῖν, μετ' ἐκείνων τὴν κλίμακα, ἵνα μή τις καὶ ἄλλος ἀναβῆ ὅπου ἐκεῖνοι ἀνέβησαν, καὶ ἐκεῖθεν ὡς ἀπὸ σκοπιᾶς ὑψηλῆς ἤταξον τὰς καρδίας τῆς ἀνθρωπότητος πάσης; Τίς ἄρα γε ὁ λόγος ὁ τοσοῦτον ἐκείνους προαγαγῶν ἐπὶ τοσαύτην σοφίαν καὶ δόξαν ἀκμαιοτάτην;

Πασιδῆλος τὸ κατ' ἐμὲ ὑπέργει ὁ λόγος οὗτος, ὅτι δηλαδὴ ἐκεῖνοι προαισθηθέντες ὑπὸ τῆς φύσεως κρῖσιν ἀτραχίη εἰς ἔθλους τοῦς θησαυροῦς τῆς φαντασίας, δι' ἃν ἕτερον τὸν λαόν, ὅστις πανταχοῦ εἰς ἄλλα μέρη ἦτον ἀναίσθητος καὶ βάρβαρος, δὲν ἐβάδιζον ὡς ἡμεῖς διὰ τῆς πλαστεῖας ὁδοῦ, οὐδὲ ἔχαινον, ὡς ἄλλοι τοῦτο τοιοῦτον, εἰς τὰ ἀεὶ πρόντα πρᾶγματι οὐδὲ ἠπέφοντο εἰς τὰς

σωματικὰς ἀπολαύσεις, ἐδῶντες τὰς ψυχὰς αὐτῶν νὰ κατακτήωνται ἐν λιμῷ διψώσας καὶ αὐχμώσας καὶ ὑπὸ μυρίων νὰ ἐνοχλῶνται κακῶν, ἀλλ' εἰργάζοντο ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀληθείας, τῆς ἀθανάτου ἐκείνης ἀληθείας τῆς τροφῆς τῆς ψυχῆς ἡμῶν, ὡς ἀρίστα λέγει ὁ Μαλεβρόγγις «ὁ ἄριστος οὗτος τῶν πνευματικῶν εἶνε τόσο γλυκὺς καὶ τόσο δρέγεται αὐτοῦ ἡ ψυχὴ, ὅταν τὸν γευθῆ, ὥστε, ὅταν ἀπαυδήτῃ ζητοῦσα αὐτόν, δὲν ἀπαυδᾷ καὶ ἐπιθυμοῦσα αὐτὸν καὶ ἀρχομένη ἐκ νέου τὰς ἐρῶνας αὐτῆς, διότι δι' αὐτὸν ἐγεννήθημεν». Πόσον γλυκεῖα ὑπάρχει τῷ ὄντι ἡ ἀληθεια εἰς τὴν ταύτην ἀνακαλόπτουσαν ψυχῇ! Τρέχει ὁ Ἀρχιμήδης εἰς τὰς ὁδοὺς ὡς παράφρων «*Εὐθηρια*» φωνάζων· οὕτε ἐκατόμην ὁ Πυθαγόρας εἰς τοὺς θεοὺς διὰ τὴν εὐρεσιν τοῦ τετραγώνου τῆς ὑποτεινούσης. Ἐπιμένει πεισματωδῶς ὁ Γαλιλαῖος εἰς τὴν ἰδέαν αὐτοῦ καὶ διαγράφει τὸ ἀστρονομικὸν αὐτοῦ σύστημα καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς τοίχους τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ὑπὸ τῆς ἀληθείας ἐμψυχούμενον σχῆμα λέγει «*Καὶ ὁμοῦς κινῆσαι*». Θυσιάζονται Σωκράτης, Πλάτων, Ὁρακλῆς κ.λ. ὑπὲρ τῆς ἠθικῆς ἀληθείας, ὑπὲρ τοῦ καθήκοντος· διότι, λέγω, ἐκεῖνοι δὲν ἔρρεπον μᾶλλον εἰς τὰ βιωτικὰ, οὐδὲ εἰς τοὺς φιλοσάρκους ἐνηδυπάθουν συλλογισμοὺς ἀλλ' ἐφρόντιζον μᾶλλον περὶ τῆς διὰ τῆς ἀθανασίας τιμηθείσης καὶ κατ' εἰκόνα θεῶν γενομένης ψυχῆς, εἰς ἣν ἐνεπιστεύθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ σώματος. Ἐγίνωσκον ἄρα ἐπιστημῶν ὅτι καὶ πάσας τὰς τέχνας ἀν ἤθελον διέλθει, ὅσας οἱ ἄνθρωποι ἐφείρουν διὰ τὰς χρεῖας τοῦ σώματος, δι' ἃς τὰ πάντα πράττουσι κοπιῶντες, οὐδέποτε ἤθελον καὶ μετὰ τοσοῦτους πόνους καὶ μόχθους καταστήσει τὸ θνητὸν αὐτῶν σῶμα ἀθάνατον ὡς τὴν ψυχὴν αὐτῶν, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον ἤθελον ὑποβάλλει εἰς ἀθανάτους τιμωρίας τὴν ἀθάνατον ψυχὴν διὰ τοῦ θνητοῦ σώματος· περισσότερον ἐφρόντιζον περὶ τοῦ κυβερνήτου παρά περὶ τοῦ κυβερνωμένου. Καὶ ἰδοὺ οὗτοι ἀθάνατοι γενόμενοι ἐν πᾶσιν ἀνθρώποις, καίτοι πρὸ ὑπερδυσχλίαν ἐτῶν ζήσαντες, καὶ ἔσονται τοιοῦτοι μνημονεύμενοι μέχρι τῆς συντελείας τοῦ κόσμου, μενόντων τῶν ἀποτελεσμάτων διὰ παντὸς ἄνευ συγχρίσεως, ὡς οἱ χρόνοι αὐτῶν ὑπῆρξαν μοναδικοὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ καὶ τοῦτο ἴσως ἵνα ἡ μνήμη αὐτῶν, ἢ ἔνδοξος καὶ λαμπρὰ, ἔναυλος οὕσα εἰς τὰ ἔργα τῶν ἀπογόνων αὐτῶν, παροτρύνῃ αὐτοὺς εἰς τὸν ἐλληνοπρεπῆ βίον, ὅσῳ ὑπὸ ἀσυγγνώστου ἀφροντισίας καταλαμβάνονται, ὅτε δὴ οὕτε τοὺς ἐχθροὺς τοῦ δυνάμετος τῶν προγόνων ἡμῶν δυνάμεθα νὰ φιμώσωμεν, ὄντες ἡμεῖς αὐτοὶ ἀντόχρημα ἐχθροὶ καὶ ἐναντίοι πρὸς εὐεργέτας καὶ ἀγνώμονες περὶ τοσαύτας χάριτας. Οἱ ἐχθροὶ βεβαίως δὲν λείπουσι οἱ τὴν εὐκλειαν τοῦ γένους ἡμῶν λυμαινόμενοι καὶ ἐξ αὐτῶν ἔτι τῶν μεγάλων λεγομένων, ἐκ τῶν μεγάλων ἀληθῶς τῆς Εὐρώπης ἐθνῶν, ἔτι καὶ νῦν δὲν πικρῶνται, καίτοι τοσοῦτον ἀπέχοντες τῆς Ἑλληνικῆς δόξης, ὅσον ἀφέστηκ' οὐρανὸς γαίης, νῆπιος πάντως ὄντες μᾶλλον ἢ φθονεροί, δὲν πικρῶνται, λέγω, ὑβρίζοντες κατὰ τῶν ἀρετῶν ἐκείνων, πρὸς οὓς ἄλλοι, ἐν τῶν αὐτῶν τούτων, παραδοξοῦν! ἀπονέμουσι τὸν κατ' ὀφειλὴν δικαίαν δίκαιον ἔπαινον καὶ σεβασμόν, καὶ θεωροῦσιν ὑψίστον αὐτῶν καθήκον τὴν ἀνθ' ἃν εὐηργετήθησαν αἰῶνας αὐτῶν εὐγνωμοσύνην.

Ἄλλ' ἡμεῖς ἐκάσωμεν τοσοῦτον φθινόβειον, ἔγχε καὶ δύο, στρε-

« πτῆ δὲ γλώσσᾳ ἐστὶ βροτῶν, πολλὰς δ' ἐνὶ μύθοις παντοῖου, διότι τὸ ζωοπάρχον ἐκεῖνο φῶς, τὸ λάμπρον ὑριαμβευτικῶς ἐπὶ πάσης τῆς ὑψηλῆς ὡς ἄλλος ἥλιος, καὶ ὅπερ οἱ νῆπιος οὐτοὶ καταπολεμοῦσι δι' ἀνισόβρων φουσημάτων, μενεῖ ἔσται ὑπ' αὐτοῦ τοῦ μακροῦ καὶ πανδαμύπορος χρόνου προστατευόμενον διὰ τε τὸν ὀριζμόν τῆς ἀληθείας καὶ ἐπονεϊδίαν κατασχόνην τῶν ἐχθρῶν τῆς εὐφρίας, τῆς ἀνδρείας, τῆς ἐλευθερίας, τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ πρὸς δὲ καὶ πρὸς αἰώνιον χάριν καὶ ἀγαλλίαν τῶν εὐφρονοῦντων. «Ἄς ἔβλεπον, ἔλεγέ τις Γάλλος ἱστορικός, ἄς ἔβλεπον κατ' ἕναρ τὴν ἐπὶ Περικλέους δόξαν τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἄς μὴ ἐγειρόμενη πλέσων.»

Ἄλλ' ἐπονεϊδίωμεν ὅθεν ἀπεμακρύνθημεν. Εἶνε μὲν ἀναίτητον εἶναι κατὰ τὴν πρωτόγονον ἱστορίαν, τὴν μυθολογίαν, δηλοῦν ὅτι τὸν χαριστάτον τοῦτον μῦθον, ὅστις ἐπὶ τοσοῦτους εὐδαίμονας αἰῶνας τὰ μέγιστα κατέβησε τοὺς τὰ μάλιστα ἀνεπιτυμένους καὶ περτωμένους, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πνευματωδεστάτους λαοὺς, εἶνε, λέγω, ἀληθέστατον εἶναι κατὰ τὴν θεολογίαν τῶν ἀρχαίων οἱ τῆς ἀρχαιότητος ἄνθρωποι ἐπίστευον τοὺς πολυπληθεῖς αὐτῶν θεοὺς ἀνθρωποπαθεῖς καὶ ὅτι τὰ πάντα ἦσαν κοινὰ ἀνθρώποις τε καὶ θεοῖς, πλὴν τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἀθανασίας.

Διὸ καὶ ὁ πατήρ πάσης ποιήσεως καὶ ποιητῶν ἀπάντων, ὁ ἀναβιβάων θαυμασίως τὴν γῆν εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ τοσοῦτον πάλιν μετ' ἐκπληξέως καταβιβάων ἐπὶ τῆς γῆς, ὁ αἶρων ἡμᾶς μετ' ἑαυτοῦ εἰς τὰ συμβούλια τῶν θεῶν καὶ ἐκεῖθεν καταμετρῶν τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν ζωογράφει τοὺς θεοὺς διὰ τῆς παλλούσης αὐτοῦ ζωογραφίας, τῆς ποιήσεως, ποτὲ μὲν εὐνοχομένους καὶ πίνοντας διὰ τοῦ ἀμρικυπέλου καὶ ἐν εἰρήνῃ διαφέροντας, ποτὲ δὲ ἐρίζοντας καὶ φιλονεικοῦντας, τῶρα μὲν διηρημένους καὶ πᾶν ἀνθρώπινον τάσσαντας, τῶρα δὲ ἠνωμένους καὶ ἀποδημοῦντας.

Ὅμοιος οὐδόλως πρέπει νὰ φρονώμεν ὅτι καὶ οἱ πεπαιδευμένοι ἐκ τῶν προγόνων ἡμῶν, κατ' ἐξοχὴν δὲ οἱ φιλόσοφοι, οἷοι Σωκράτης, Πλάτων καὶ πλείστοι ἄλλοι, ἐπίστευον εἰς τοὺς μύθους τούτους, ὅσους θέλωμεν ἀναγέρει.

Πῶς λοιπὸν οἱ σοφώτεροι τῶν ἀνθρώπων ἦσαν ἀσθεεῖς; πῶς οἱ διδάσκοντες τὴν θεοσέβειαν ἀνῆρουν τὴν θρησκείαν ἀπιστοῦντες; οἱ καυχώμενοι ὅτι διορῶσι τὸν ἄνθρωπον διὰ τῶν γνώσεων αὐτῶν καὶ τοῦ ἐαυτῶν παραδείγματος ἐπέκτεινον τὴν ἀνθρωπότητα; ὁ Σωκράτης ὁ τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα διδάξας τοῖς Ἀθηναίοις καὶ τέλος μάρτυς τῆς ἀληθείας ἐν τῇ δεσπονηρίῳ τὸν βίον τελευτήσας δὲν ἐπίστευον οὓς ἡ πόλις ἐπίστευε θεοῦς; Πῶς ἄλλοι λοιπὸν ἐδίδασκαν καὶ ἄλλα ἐφρόνουσι οἱ σοφοί, οἱ ἐλόκληρον τὸν βίον αὐτῶν ὑπὲρ τῶν μεταγενεστέρων θυσιασαντες;

Οὐχί, οὐχί! ἀλλὰ δὲν ἐπίστευον οὓς ὁ γυδὴν λαὸς ἀκρίτως καὶ μετὰ δεισιδαιμονίαν κατὰ τὴν κατὰ γράμματα αὐτῶν ἔνοιαν, ἀλλὰ, διερευνῶντες τὰ δι' αὐτῶν παραστασιμὰ σύμβολα καὶ τὰς ἀλληγορίας, ἀνεκάλυπτον ἐν αὐτοῖς ὑψηλοτέρας καὶ ἐμβρυοθετέρας ἐννοίας.

Ἄλλ' εἴθε καὶ ἡμεῖς μηδὲλως ἀνοῦντες μηδὲ βραδύνοντες, δρώμετες δὲ τὰ παρόντα καὶ τὸν σκοπὸν αὐτῶν ἀκριβῶς διερευνῶμετες, ἀνωόμεν ὑψηλότερα, ἵνα φθίσαντες εἰς τὸν προτιθέμενον

σκοπὸν τοῦ εὐγενεῖς τούτου μελήματος, εὐ ἀκρωόμεν καὶ ἡμεῖς, ὡς αἱ σικαὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὅν τότε δυνάμεθα νὰ καλωμεθα υἱοὶ καὶ ἀπόγονοι, ἐὰν τοιαῦτα μόνον πράττωμεν. (ἀκολουθεῖ).

Ο ΣΑΛΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ ΚΑΙ ΑΙ ΑΚΑΔΗΜΙΑΙ.

Γνωστὸν εἶναι ὅτι ὁ σαλικὸς νόμος ἐν πολλοῖς τῶν Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν ἀπέκλειε τὰς γυναῖκας τοῦ βασιλικοῦ στέμματος. Ἄλλ' ἡ πρόληψις αὕτη δὲν ἔσχυσε καὶ παρ' ἡμῶν, κατ' ἔσση—ἵνα ἐν καὶ μόνον ἀναφέρωμεν παράδειγμα—ἡ ἀρχὴ Πουλχερία περιεβλήθη ἀδύοβστα τὸ διάδημα τοῦ ἀγίου Κωνσταντίνου. Ἄλλ' ὁ σαλικὸς νόμος ἐπακρότησε τέλος ἐν ταῖς ἀκαδημαίαις καὶ ἐν ταῖς ἐπιστημονικαῖς ἐταιρίαις, ἐν αἷς οἱ τοσοῦτον δικαίως καλαφισθέντες ὑπὸ τοῦ Μολλιέρου Τρισστέν καὶ Βάδου ἐνομιζοῦν ἑαυτοὺς πολλῶν κρείττους τῆς κυρίας Δασιέ, τῆς ἰκανωτέρας ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς ἐπὶ τῶν χρόνων αὐτῆς, καὶ τῆς κυρίας Σεβινιέ, μίας τῶν ἀρίστων πεζογράφων τῆς ἐποχῆς Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ'. Αἱ προλήψεις αὗται ἐξαφανίζονται νῦν ὁσημέρῳ πανταχοῦ. Οὕτως ἐν τῇ πάλαι Μεγάλῃ Ἑλλάδι, ἐν ταῖς εὐρείαις πεδιάσιν, ὡν ὑπέρεκται τὸ ἕρος Γαργανός, ἐν Σάν-Σεδέρφ, ἢ κυρία Δάρκα ἱστορίας ἀνομιάζου Ἵψηλῃ Προστάτις (Alta Protettrice) τοῦ Γαργανικοῦ Ἀθηναίου τῆς ἐπιστήμης, τῶν γραμμάτων καὶ τῆς τέχνης.

ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΑΡ ΤΗΣ ΖΩΗΣ.

Ὁ κρυσταλλόχρη καὶ σκληρὸς ἀπὸ τῆς μοναρχίας...
εἰς τὰ νέφη τῶν οὐρανῶν τον περιδείξ, ὡ φῶσις,
τὰ τέκνα σου ροδοστεφῆ δὲν ἤθελες ν' ἀφήσῃς
τοῖς λῶρους ν' ἀναβοῦν.

Ἡ πεδιάς ἦν ἐρημος, ἢ ἔλαφος πεινώσα,
τὰ χεῖλη χωρὶς γέλωτος καὶ ἔσματα ἢ γλώσσα!
πιτηρᾷ δὲν μελωδοῦν,

Ὅπταν χεῖρ τῆριανικὴ τὰ στήθη καταβλήθη
καὶ θραυρὴ τὸ ποιήριον αἰνοχοῦσα "Ἦθη
Εἰς χεῖλη σιωπῆς"

Ὅπταν κρηθὸν μέριμον τῆς Γῆς μας ἢ ἀγαλλῆ
τὴν ρίζαν ὡς εἰς ἄσλον καὶ μόνην περιβάλλῃ
θαλοῦσης ἐποχῆς

Όγκοι χιόνων, παγετών, πλημμύρα, χθές ακόμα
 τὸ δάκρυον ἐπήγνυε ἔς τὸ ἀλάσπιόν σου ὄμμα,
 καὶ δάκρυα ψυχρὰ
 Τὸν στεναγμὸν ἐπιβόησον τὸ στήθος σου ἄφρησιν,
 διότ' εἶχον τὰ χεῖρά σου μὲ σιωπὴν σφραγίσαι
 ἀκίσθητα, ὠχρὰ.

Ὁ κρυσταλλόχειρ σήμερον ἀπῆλθε μονοκράτωρ...
 καὶ ὁ Νυμφαῖος μειδεῖ ἔς τὰ πέρυξ αὐτοῦ ὄρη,
 τὴν παγωμένην τήβανον ὕπου τὴν χθὲς ἐφόρει
 οἱ παταμοὶ κυλοῦν.
 Αἱ πεδιάδες ἀνθηραὶ καὶ ἔλαιοι πηδῶσαι
 τὰ χεῖρά μὲ μειδίαιμα καὶ μ' ἔσματα αἱ γλώσσαι
 τὰς Χάριτας καλοῦν.

Ἐφθιασαν ἀνθοπέτρους μὲ τὰς χρυσᾶς τῶν λάρυας
 καὶ εἰς τὴν σιάν ἐκάθησαν τῆς ἀνθηρᾶς φιλόρας
 τὰ ψάλλον ἠδονᾶς.

Τὰς ἠμροδόθη ἡ χαρὰ καὶ εἶπεν ἡ Νεότης,
 —“ δὲν εἶν' ὁ βίος ὕμειρον, δὲν εἶνε ματαιότης
 μ' ἐπιπιδας μακρονᾶς.”

— Ἀλλὰ ἐγὼ ἀπῆτησα, χαρὰ μου καὶ Νεότης,
 δὲν εἶνε οὐδ' αἰώνιος, οὐδὲ πραγματικότης,
 ἀποῦ δὲν διαρκεῖ.

—“ Σιγή, σιγή! αἱ Χάριτες ἀνέκραξαν ὀργίλοι,
 εὐφραίνεσθε, ὦ ὀφθαλμοί, καὶ μειδίετε χεῖρά!
 φιλόσοφε, ἀρκεῖ... !”

Ὁ κρυσταλλόχειρ σήμερον ἀπῆλθε μονοκράτωρ...
 ἡ θύβος ἐλησμόνησεν, εἰ ἦτο χθὲς ἀθήνη
 καὶ ὅτι ἀπαράγραπτοι οἱ ἄγραφοὶ τῆς νόμοι
 τὴν λήθην τιμωροῦν, ..

Ὁ Χάριτες, ἔς τὴν λάρυα σας τονίσαντε ἐν ἔσμα
 καὶ ψάλλετε: εἶνε πῆλινον τῆς σφαιρας σας τὸ πλάσμα,
 τὴν τήβανον φοροῦν.

Ὁ χρόνος βράχος τρομερός καὶ αἱ τέρψεις τρικυμία,
 ἡ σύγκρουσις νεανύμιον καὶ εἶτα... ἐρημία
 καὶ ἀχαρῆς ὁδός.....

Ἡ λάρυα κώδων νεκρικός, ἡ χεῖρ τῆς τάρου κόνις,
 τῶν πράξεων τῆς αὐστηρῆς ὁ θάνατος τελώνης,
 καὶ ἡ τήβανος σποδός.

Ἐν Σμύρῃ 1878.

Μιλτιάδης Δ. Σειζάνης.

ΦΕΙΔΙΑΣ.

ΦΕΙΔΙΑΣ, ὁ διασημότερος τῶν ἀρχαίων ἀγαλματοποιῶν, εἰς τὴν
 δ αἰῶν τοῦ Περικλέους ὀφείλει μέγα μέρος τῆς δόξης του, ἐγεν-
 νήθη ἐν Ἀθήναις περὶ τὸ ἔτος 498 π. Χ. καὶ ἐπομένως ὑπῆρξε
 μέρους αὐτόπτης τῶν θριάμβων τοῦ Μιλτιάδου καὶ Θεμιστοκλέ-
 ους, τοῦ Λισχύλου, τοῦ Πινδαροῦ καὶ τοῦ Ἡρόδοτου. Ὁ ἰδιωτι-
 κὸς βίος του εἶνε καθ' ὁλοκληρίαν σχεδὸν ἀγνωστος εἰς ἡμᾶς,
 ὁμοίως δὲ καὶ ὁ τρόπος καὶ τὸ εἶδος τοῦ θανάτου του δὲν εἶνε
 ἀκριβῶς γνωστὰ. Τί πρὸς ταῦτα ἔμας; Ὁ βίος τοῦ τεχνίτου ἐγ-
 κείται ὅλος ἐν τοῖς ἔργοις του· ἂν δὲ ὁ χρόνος δὲν μᾶς ἀφήκε
 τὰ ἀριστουργήματα τοῦ μεγάλου τούτου καλλιτέχνη, ἔχομεν ἔμως
 τὸν κατάλογον αὐτῶν συνοδευόμενον ἐκ πληροφοριῶν ἱκανῶς δι-
 εξοδικῶν καὶ ἱκανῶς ἀκριβῶν, ὥστε νὰ δικαιολογήσωμεν τὸν πρὸς
 ταῦτα θαυμασμὸν τῶν ἀρχαίων. Ἐνταῦθα περιοριζόμεθα εἰς τὸ νὰ
 σημειώσωμεν τὰ κυριώτερα τῶν ἔργων του, τὰ ὅποια ἐπλήττον
 τὴν φαντασίαν τῶν ἀρχαίων διὰ τριῶν ἰδιαιτέρων χαρακτηρισμῶν,
 ἦτοι πρῶτον διὰ τῆς ἀναμίξεως τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐλέφαντος καὶ
 τῶν πολυτίμων λίθων καὶ χρωμάτων, ἦτις ἀποτελεῖ τὴν τότε
 καλουμένην χρυσελεφαντίνην ἢ πολυχρωμὸν ἀγαλματοποιίαν· δεύ-
 τερον διὰ τοῦ μεγαλείου τῶν ἀναλογιῶν, ἔπερ ἀποτελεῖ τὸ κο-
 λουσιαῖον εἶδος τρίτον διὰ τῆς ἐκφράσεως τῆς ἀγνῆς καὶ ὑπερ-
 ἀνθρώπου ἐκείνης καλλονῆς, ἣν ἀποκαλοῦσιν ἰδανικὴν. Διὰ τῶν
 μέσων τούτων συνηνωμένων ἐφθασεν εἰς τὴν μεγάλην ἐκείνην
 τελειότητα τῶν ἀγαλμάτων του, τὰ ὅποια, καθὼς λέγει ὁ Κυντι-
 λιανός, ἐφαίνοντο αὐξάνοντα καὶ κραταίοντα τὴν πρὸς τὰ εἰδωλα
 πίστιν τῶν λαῶν.

Μετοξὺ τῶν ἔργων του οἱ ἀρχαῖοι ἀναφέρουσιν ἕως ἑπτὰ ἀγάλ-
 ματα τῆς Ἀθηνᾶς. Το ἀγαλμα τῆς Ἀρείας Ἀθηνᾶς, τὸ ὅποιον
 εἰργάσθη κατ' αἴτησιν τῶν Πλαταίων, οἵτινες καὶ ἐπλήρωσαν αὐτὸ
 ἐκ τοῦ μεριδίου, τὸ ὅποιον εἶχον λάβει ἐκ τῶν λαφύρων τῆς ἐν
 Μαραθῶνι μάχης τοῦ ἀγάλματος τούτου ὁ μὲν κορμὸς τοῦ σώ-
 ματος ἦτο ἐκ ξύλου ἐπιχρυσωμένου, τὸ δὲ πρόσωπον, αἱ χεῖρες
 καὶ οἱ πόδες ἐκ Πεντελικοῦ μαρμάρου· τὸ κολουσιαῖον ἀγαλμα
 Ἡλλάδος, ἢ προστάτιδος τῆς πόλεως Ἀθηνᾶς, ἐξ ὀρειχάλκου
 πεποιημένον καὶ τεθὲν εἰς τὴν ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν, τὸ ὅποιον
 τόσον εἶχεν ὕψος, ὥστε ἀπὸ τοῦ Σουνίου οἱ εἰς τὸν Πειραιᾶ προ-
 πλεόντες διέκρινον τὸν λόφον τῆς περικεφαλαίας καὶ τὴν ἄκρην
 τοῦ ὄρεατος του· ἐπὶ τῆς ἀσπίδος τοῦ κολουσοῦ τούτου εἶχεν ἐξε-
 κονίσει ὁ Μῦς, κατὰ τὰ σχέδια τοῦ Περικλέους, τὴν μάχην τῶν
 Κενταύρων· τὸ ἀγαλμα τῆς Πιλληγαίας Ἀθηνᾶς ἐν Ἀχαΐα,
 πανθαύμαστον κολουσον, ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος· ἕτερον ἀγαλμα
 τῆς Ἐργάνης ἢ ἐργατικῆς Ἀθηνᾶς ἐν Ἠλίδι, ὁμοίως ἐκ χρυ-
 σοῦ καὶ ἐλέφαντος, φέρον ἐπὶ τῆς περικεφαλαίας του τὸν ἀγρυ-
 πνον ἀλέκτορα· τὸ ἀγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς ἀριστοῦργ-
 γημα Ουσίας καλλονῆς, κατὰ τὰς μαρτυρίας τοῦ Λουκιανοῦ καὶ
 τοῦ Πausανίου, τὸ ὅποιον οἱ Ἀθηναῖοι ἔδωσαν εἰς τοὺς Ἀθηναίους·
 ἕτερον ἀγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς, τὸ ὅποιον ἀπετέλει μέρος τῆς ἐκ
 δεκατριῶν ἀγαλμάτων προσφορᾶς τῶν Ἀθηναίων εἰς τὸ ἐν Δελ-
 φοῖς μαντεῖον, πρὸς εὐχαριστίαν διὰ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην·
 τέλος τὸ ἀγαλμα τῆς Παρθένου Ἀθηνᾶς, τὸ ὅποιον εἶχεν ὕψος

26 πήχειν (12 περίπου Γαλλικῶν μέτρων) καὶ τὸ ὅποιον περι-
 στικε τὴν θεῶν ὄρθαν, κεκαλυμμένην τὸ στήθος διὰ τῆς αἰγίδος
 καὶ κρατοῦσαν εἰς τὴν μίαν χεῖρα δόρυ, εἰς δὲ τὴν ἑτέραν νι-
 κην τοῦ ἀγάλματος τούτου, καθ' ἃ ὁ Πλάτων ἐν Ἰππία Μείζονι
 μᾶς πληροφορεῖ, ἦσαν τὰ γυμνά μέρη, ἦτοι πρόσωπον, χεῖρες καὶ
 πόδες, ἐξ ἐλέφαντος, τὸ δὲ λοιπὸν σώμα ἐκ χρυσοῦ· οἱ ὀφθαλμοὶ
 ἦσαν δύο γλαυκοὶ πολύτιμοι λί-
 θοι ἐντέχνως τοποθετημένοι χρυ-
 σοῦς χιτῶν κατήρχετο μέχρι τῶν
 ποδῶν τοῦ ἀγάλματος, ἦτο δὲ
 κατασκευασμένος κατὰ τοιαῦτον
 τρόπον, ὥστε εὐκόλως ἠδύνατο
 νὰ τὸν ἐκβάλλωσι καὶ νὰ τὸν
 ἐπαναβάλλωσι· τοῦτο δὲ ἐγένετο
 κατὰ σοφὴν πρόβλεψιν τοῦ Περ-
 ρικλέους, προνοήσαντος νὰ προ-
 λῆθῃ πάσαν ἐνδεχομένην ὑπό-
 νοιαν περὶ δολιότητος. Καὶ τῆ
 ὄντι οἱ ἐχθροὶ τοῦ Περικλέους,
 ἀφορμὴν κατ' αὐτοῦ ζητούντες,
 κατηγόρησαν τὸν εὐνοούμενον
 του γλύκην ὅτι εἶχε σφετερι-
 σθῆ δολίως μέρος τοῦ χρυσοῦ
 τοῦ προορισθέντος διὰ τὸ ἀ-
 γάλμα. Τότε ὁ Περικλῆς ἐξή-
 τησε νὰ ζυγισθῇ ὁ χιτῶν ἀπο-
 δεχθῆς δὲ διὰ τῆς ἀκριβείας
 τοῦ βάρους τῆς κακῆς πίστεως
 τῶν ἐχθρῶν του, ἢ συκοφαντία
 ἀπέβη πρὸς βλάβην τῶν τελευ-
 ταίων τούτων. Ἐπὶ τῆς ἀσπίδος
 τοῦ ἀγάλματος τούτου ὁ Φειδίας
 εἶχεν εἰκονίσει διάφορα μυθολο-
 γικὰ ἀντικείμενα, μεταξὺ δὲ τῶν
 ἄλλων προσώπων ἔγραψε καὶ τὸ
 ἰδικόν του καὶ τὸ τοῦ προστάτου
 του. Τοῦτο οἱ φθονεῖσι ἐθεώρη-
 σαν ὡς βεβήλωσιν, καὶ ὁ μέγας
 καλλιτέχνης ἔκρινε φρόνιμον νὰ
 ἀναχωρήσῃ πρὸς καιρὸν ἐξ Ἀ-
 θηνῶν καὶ κατέφυγεν εἰς Ἠλίδα.
 Κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον οἱ
 Ἠλεῖοι, ἀποπερατώντες τὸν ἐν
 Ὀλυμπίᾳ περίφημον ναὸν τοῦ
 Διὸς, ἐξήτησαν ἀπὸ τῶν πρὸς-
 φυγα νὰ κατασκευάσῃ εἰς αὐτοὺς
 ἀνάλογον ἀγαλμα τοῦ θεοῦ τού-
 του, καὶ ὁ μέγας καλλιτέχνης
 ἐπλήρωσεν εὐγενῶς τὴν παρε-
 χομένην εἰς αὐτὸν φιλοξενίαν,
 ποιήσας τὸ ἀπαράμιλλον ἀρι-
 στοῦργημα καὶ θαῦμα τῆς ἀρ-
 χαίας ἀρχιτεκτονικῆς. Ὁ βασι-
 λεὺς τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων περίστατο καθήμενος ἐπὶ τοῦ
 ὀρόνου του μετὰ τοῦ γαλήνηαιου ἐκένου μεγάλειου τῆς ὑπερτά-
 τος δικαιοσύνης· τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ σώματος, τελείως γυ-
 μνόν, ἦτο πεποιημένον ἐξ ἐλέφαντος· χρυσοῦς δὲ μανδύας περιτυ-
 λίσσων τὴν ὀσφύν του κατήρχετο κατὰ πλατείας πτυχᾶς μέχρι
 τῶν ποδῶν διὰ τῆς δεξιᾶς ἐκράτει νίκην, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς

σκήπτρον, ἐπὶ τῆς ἀκρας τοῦ ὀροῦ ἐπεκλήθη ἀστὴρ. Ἀναριθ-
 μητοὶ στολισμοί, γαγλυμμένοι, ζωγραφημένοι ἢ ἐπικεκολλημένοι,
 κατεκόσμων τὸν ὀρόνον, τὸ βῆθρον του, τὸν μανδύαν, τὸ σκῆ-
 προν καὶ τὸ ὑποπόδιον τοῦ θεοῦ. Τὸ πρόσωπον ἐξέφραζε δυνα-
 μιν ψυχῆς, νοημοσύνην καὶ ἀγαθότητα. Ὁ κολουσὸς οὗτος εἶ-
 χεν ὕψος 185 μέτρων, ἦτο δὲ θεσιμῆτος ὑπὸ στέγῃ 21 μέτρον

ὕψος ἔχουσαν, εἰς τρόπον ὥστε
 ὁ θεὸς δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐ-
 γερθῆ, καθὼς παρατηρεῖ ὁ Στρά-
 βων, χωρὶς οἱ ἀνατρέψῃ τὴν
 στέγην τοῦ αἴκου του.

Ἄν ἦτο δὲ μόνον μέγας ἀ-
 γαλματοποιὸς ὁ Φειδίας, ἀλλ'
 ἦτο ἐν ταῦτῳ καὶ μέγας ἀρχι-
 τέκτων. Εἰς αὐτὸν ἀνέβηκεν ὁ
 Περικλῆς τὴν διεύθυνσιν τῶν
 μεγαλειτέρων οἰκοδομῶν, δι' ὧν
 ἐν διαστήματι τῆς εἰκοσαετοῦς
 κυβερνήσεώς του κατεκόσμησε
 τὰς Ἀθήνας· 8000 καὶ αἱ γλυ-
 φαί, αἱ κοσμοῦσαι τὸν Παρθε-
 νῶνα, εἶχον γίνεαι ἢ δι' αὐτῆς
 τῆς χεῖρός του μεγάλου γλύ-
 πτου ἢ τοῦλάχιστον κατὰ τὰ σχέ-
 δια αὐτοῦ, οἱ δὲ καθ' ἡμᾶς
 ἀρχαιολόγοι καὶ καλλιτέχναι
 φρονεῦσιν, ὅτι πρόσωπά τινα ἐκ
 τῶν ὑπὸ τοῦ λόφου Ἐλίου
 ἀποσπασθέντων ἐκ τῶν τοίχων
 τοῦ ναοῦ ἐκεῖνον, εἶνε ἔργα ἰδι-
 ὄχειρα τοῦ μεγάλου καλλιτέχνη.

Κατὰ παραδοσὴν τινα ὁ Φει-
 διάς ἀπέθανε κατάδικος ἐν τῷ
 δεσμωτηρίῳ τῶν Ἀθηνῶν κατ'
 ἄλλην παραδοσὴν ἐφευῆθη ὑπὸ
 τῶν Ἠλεῖων κατὰ συνέπειαν δευ-
 τέρας δὴθεν συκοφαντίας περὶ
 κλοπῆς ἀμφοτέραι ἔμως εἶνε
 λίαν ἀνυπόστατοι, βέβαιον δὲ φαί-
 νεται ὅτι ἐτελεύτησε τὰς ἡμέ-
 ρας του ἡούλιος ἐν τῇ νέᾳ πα-
 τριδί του, τῆ 431 π. Χ. Ἐνιοὶ
 μάλιστα ἀναφέρουσιν, ὅτι ἀμέ-
 σως μετὰ τὸν θάνατόν του οἱ
 Ἠλεῖοι ἀνέδειξαν τοὺς υἱοὺς του
 διὰ βίου ἱερεῖς τοῦ ναοῦ τοῦ Ὀ-
 λυμπίου Διὸς, τὸν ὅποιον εἶχε
 κοσμήσει διὰ τοῦ θαυμαστοῦ ἔρ-
 γου του, ὁ σύμπασα ἡ ἀρχαία τις
 κατέταξεν ἐν τοῖς ἑπτὰ Ὀσκάμοι
 τοῦ κόσμου.

Ο ΦΕΙΔΙΑΣ.

ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΣ.
 Γεννῆ ὡς μήτηρ ἄπαντας, μᾶς τρέφει, μᾶς ἐνδύει
 Ἡ γῆ καὶ ἐν τοῖς κόλποις τῆς καὶ πάλιν μᾶς ἐργαίει.
 Θ. Χ. Μ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΥΤΟ ΝΥΚΤΕΣ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΣΜΟΥ

υπό

ΝΙΚΙΑΔΟΥ Δ. ΣΕΪΖΑΝΗ.

Πρό μικρού εξήλθε των πισοτηρίων του γνωστού τυπογράφου της πόλεως μας Νικολάου Α. Λαμιανού σύγγραμμα, έχον την άνωθεν επιγραφήν, επί ώραίου χαρτου και μετά τυπογραφικής καλλιλογίας. Το σύγγραμμα τούτο, απαρτιθούσα υπέρ τας εκατόν οσλίδας, έχει συγγραφέν τον εύκαλθεντον νέον Μ. Δ. Σεΐζανην, του όποιου τά πρωτόλεια είτε εν τῷ πεζῷ είτε εν τῷ ἐπιμέτρῳ λόγῳ, δημοσιευθέντα διά του ἐγγυαρίου τύπου, υπεδέχθησαν οί διμογενεῖς μετ' εὐνοίας, ἐκτιμήσαντες τὰς τε ὀρθὰς ιδέας καί τὸν γλαφυρὸν κάλαμον τοῦ νεοῦ συγγραφέως.

Ἐπὶ τῶν αὐτῶν αἰσθημάτων καί ὑπὸ τῶν αὐτῶν ιδεῶν φαίνεται ἐμφορούμενος ὁ συγγραφεὺς καί ἐν τῷ περὶ αὐτοῦ λόγῳ συγγραμμάτι, ἐν ᾧ λίαν εὐφυῶς εἰσάγει ἑαυτὸν πειραζόμενον ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, εἰς δύο νύκτας κατὰ συνέχειαν προσπαθούντος μετ' ἐπιτηδευμένης φιλίας καί γυμνότητος νὰ καταστήσῃ αὐτὸν προσήλυτον του. Ὁ προσηλυτιζόμενος, ὁ όποιος φαίνεται κατ' ἀρχὰς ἀκλόνητος εἰς τὰς πεποιθήσεις του καί περιφορῶν τὰς πλεκτάνας τοῦ Πονηροῦ, αἰσθάνεται ἑαυτὸν ταλαντευόμενον, ὅτε οὗτος τῷ ἀπέτεινε τὰς ἐξῆς ἐρωτήσεις:

— Εἶσαι φιλάργυρος; ἠρώτησεν ἀποτεινόμενος οὐχὶ πλέον πρὸς ἐμέ, ἀλλὰ πρὸς τὰς δακτύλους τῆς δεξιᾶς χειρὸς του, ἧς ὁ μικρὸς ἔτρεπεν ἡμισσοσ μέτρον ὄνυχας, καί ἐναποθέτων τὸ σιγῶρον του ἐπὶ τοῦ δίσκου τῆς Σελήνης.

— Οὐχί! ἀπήντησεν ἀνυψωθείς ὁ τῆς ἀριστερᾶς.

Εἶσαι φιλήθνος; — οὐχί.

Εἶσαι ὀργίλος; — οὐχί.

Εἶσαι ἐκδικητικὸς; — οὐχί.

Εἶσαι φιλόδοξος;

Ὁ Σατανᾶς ἀφῆκε κραυγὴν θριάμβου· ὁ τελευταῖος τῶν δακτύλων του ἀνυψώθη εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην, ἧτις ἐπλήρωσεν αὐτὸν ἀγαλλιᾶσεως.

Εὐρον, εὐρον! ἀναφωνεῖ, εὐρον τὸν σφυγμὸν καί τῆς ὑμετέρας καρδίας· ἡ φιλοδοξία, συγκεχυμένον τι καί ἀόριστον, κατακερματίζόμενον ὑπὸ παρεξηγήσεων, ἡμαυρωμένον ὑπὸ παρεκτροπῶν, ἀλλ' οὐχ ἦττον ἡ μάλλον ἐκτεταμένη θάλασσα, ἐν ᾗ ἀγρεύομεν συντρόφους τῆς κίεραν τοῦ πλανήτου σας ζωῆς· σὲ συνέλαβα καί δὲν δύνασαι νὰ μοὶ διαφύγῃς!

— Ὅμιλεῖτε μετὰ βεβαιότητος, τῷ ἀποκρίνομαι, ἧτις ἐνδεχόμενον νὰ διαψευθῆ! — τοῦλάχιστον ἐγὼ δὲν αἰσθάνομαι τοιοῦτον πειρασμὸν.

— Προσμεῖνατε, μοὶ λέγει, συσφύγων τὸν ἐπενδύτην του ἐπὶ τοῦ στήθους, ὃν ὁ πνέων ἀνεμος εἶχεν ἀποσύρει ὀλίγον, ἀφήσας νὰ φανῆ ἐπιθερμὴς μάθηρ ὡς ἡ τοῦ Ἀφρικανοῦ, λάθετε ὀλίγην ὑπεμονὴν καί σὺς ἀπαντᾷ.

Φιλοδοξία πολέμιστοῦ; — ὄχι.

Φιλοδοξία Ἑλληνισ προθυπουργοῦ; — ὄχι.

Φιλοδοξία ἐπιστημονικῶν ἀνακαλύψεων; — Δὲν ἔχετε καιρὸν. Φιλοδοξία Γέροντος Ἀρχιερέως, Ἐπισκόπου ἢ Ἀρχιερανοδότητος; — οὐδεμία ἐρεξίς.

Φιλοδοξία συγγραφῆς; — Ἄριστα! Ἄριστα, ἀναφώνησε, μὴ δυνάμενος νὰ κρατήσῃ χαρὰς δάκρυα, ἅτινα ἐκύλισαν ἀπὸ τῶν κανθῶν αὐτοῦ ρέοντα μέχρι τῆς γῆς διὰ τοῦ ἐπενδύτου του.

Ἀρνηθῆτέ το, ἐάν δύνασθε, μοὶ λέγει, ἀπειλῶν με ὑπερηφάνως· καί ἐν δὲν μοὶ ἦτο οὕτωσὶ συγκεχωρημένον ν' ἀνακαλύπτω τὰς ἀδυναμίας τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας ἐπὶ τῶν δακτύλων μου, καί πάλιν θὰ μοὶ ἦτο εύκολον νὰ κατανοήσω τὸ πάθος σου· οἱ ὀρθολογοὶ σου τὸ προδίδου, τὰ χεῖλη σου τὸ μαρτυροῦν, ἡ ὄψις σου κατακραυγάζει, τὸ μέτωπόν σου τὸ διακηρύττει· πάσχετε φιλοδοξίαν συγγραφῆς, τοῦτο σὺς κατατρώγει, τοῦτο σὺς ἀφανίζει, ἐκέρδισα!

Ἔστω! εἶπον, καταβλήθεις ἐκ τῆς πεποιθήσεως, μεθ' ἧς ὀμιλεῖς τὸ καταχθόνιον ἔρπετόν.»

Ἐκ τῶν λόγων τούτων συλλαβῶν ὁ πειρασμὸς τὰς χρηστοτέρας ἐλπίδας διὰ τὸν νέον προσήλυτον του, ἀναγκάζεται ν' ἀποχαιρετισθῇ αὐτὸν μετὰ τῆς διούσης Σελήνης, ἔπως ἐπαναλάβῃ τὴν συνδιαλέξιν τὴν προσεγγὺ νύκτα.

Ἀλλὰ δυστυχῶς δι' αὐτὸν, ὅτε πλήρης ἐλπίδων κατήλθε τῆς Σελήνης τὴν δευτέραν νύκτα, εὖρε τὸν φίλον του ὀπλισμένον μετὰ τὸ θάρρος τῆς ἱερᾶς ἀληθείας, ἔπως ἠρωτικῶς καταπολεμήσῃ τὰς καταχθονίους μηχανὰς του. Ὅτε δὲ μετὰ πολλὰ σατανικὰ ἐπιχειρήματα, ἔπως ἐρεθίσῃ τὸν προσήλυτον του ν' ἀναφανῆ χάριν φιλοδοξίας συγγραφῆς ἀσέμνων καί ἀντεθνικῶν μυθιστορημάτων, μανθάνει παρ' αὐτοῦ ὅτι σκοπεύει μὲν νὰ ἐκδώσῃ μυθιστόρημα, ἀλλ' ὑπόσχεται ἐν τῷ προλόγῳ ὅτι τὸ μυθιστόρημα τοῦτο θὰ φωτίζῃ εἰς καί μόνος λόγος, ὁ λύχνος τῆς ἀληθείας, τότε:

«— Ἐρατατά, τατατατά! ἐσφύριξεν ὁ Πειρασμὸς, μιμούμενος τοὺς νεανίσκους τῶν τριόδων· ἀπώλετο πᾶσα ἐλπίς καί μετὰ τῆς ἐλπίδος καί αἱ στιγμαὶ τῆς συνδιαλέξεώς μας.

— Ἀυποῖμαι... τῷ λέγω προσπαθῶν νὰ κατευνάσω τὸ αἰσθημα τῆς χαρᾶς μου·

— Ἐγὼ δὲ περισσότερο, ἀποκρίνεται ὁ Σατανᾶς, ἀλλ' οὕτω εἶνε πεπωμένον· πόσαι ἐπιχειρήσεις, πόσα ἔργα ταχυποροῦντα κατ' ἀρχὰς πρὸ τοῦ τέλους ἔμειναν στάσιμα; δι' αὐτὸ οὐδέποτε πρέπει νὰ παραβιάζῃται τις εἰς δύο νύκτας δὲν ἠδύνατο νὰ λάβῃ αἰτίον κέρας τοιοῦτον ἔργον ἠθέλησα νὰ μιμηθῶ κατὰ τὴν ταχύτητα εἰκονογράφους τινὰς τῶν ἐκκλησιῶν σας καί ἀπέτυχον ἐγὼ ὁ Πειρασμὸς, ὡς ἂν ἤμην Ἀγιογράφος. Ἴδου τὸ ἡμῖσι αὐτὸ βῆμα προώρῃσται ν' ἀποχωρήσῃ ἐπὶ πολλὸν τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸν διάβολον καί τίς οἶδε... προσθέτει χαμηλῇ τῇ φωνῇ· δὲν ἀπελπίζομαι μόνον διὰ τὸ παρόν, ἀλλ' ἀνησυχῶ καί διὰ τὸ μέλλον· ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ δὲν ὑπάρχει εὐρὸ στάδιον διὰ τὸν Πειρασμὸν ἀποτυχία, ἀποτυχία! ἴσως πάθωμεν καί ἡμεῖς ὅτι τὸ ἐμπόριον τῆς Σιμόνης πρόκειται νὰ πάθῃ ἀπὸ τοκογλυφικῆν τινα ἐταιρίαν... ἠπατήθην!

— Ἀλλά, μοὶ λέγει, ἀνορθώμενος, διότι ἡ Σελήνη τὴν στιγ-

μὴν ταύτην εἶχε δύσει πλέον, δὲν μοὶ μέλει διὰ τὸ συμπερὸν τοσοῦτον ὅσον διὰ τὴν φιλοτιμίαν μου· δὲν μοὶ μέλει δι' ἐμέ, πίστευσόν με, ὅσον διὰ τὰ στόματα τοῦ κόσμου· ὁ δὲ εἶπασιν:

«Εἰς τὴν οὐρανὸν τοῦ ὄνου ἀπηυδῆσθε!»

Ἐλθε λοιπὸν, κάμε τελευταίαν ἀπόφασιν καί, ἐν μετανοήσῃς, πτύσον με τετράκις εἰς τὴν Κόλασιν· ἀποφάσισον! ἐξέλθεισον τὸν ἄθλιον αὐτὸν πρόλογον, ὅστις μόνος ἀρκεῖ ν' ἀποδιώξῃ τοὺς συνδρομητὰς, καί πρὸ πάντων, ἐάν τυγχάνωσι πολιτικοί, μεσίται καί δικηγόροι· ἐξέλθεισον τὸ ἄνομα αὐτὸ τῆς ὠχρᾶς ἀληθείας, ἀνάστρεψον τὸ κείμενον, φέρε νὰ θέσω ἐπὶ τῶν φύλλων αὐτοῦ τὴν σφραγίδα μου καί σοὶ ὑπόσχομαι 25.000 συνδρομητὰς ἐν μόνῃ τῇ πατρίδι σου· ἐγὼ ἐγγράφομαι πρῶτος διὰ 500 σῶματα, δίδων τὸ καλὸν παρὰ δεξιμα.

— Μοὶ προτείνετε, τῷ ἀπεκρίθη, τ' ἀδύνατα· ἐάν δύνασθε, ἀναστρέψατε τὴν καρδίαν μου καί μεταθέσατε τὴν παρεγκεφαλίδαν εἰς τὰ ἐμπρόσθια ἡμισφαίρια, καί τὸ ἔργον σας κατορθούται.

— Εὐκόλον, μοὶ λέγει ὁ Πειρασμὸς ἀνασῶρων τὰς χειρῖδας του ὡς ὑποδοχὸς χειρουργοῦ, ἀραιρέσατε αὐτὸ τὸ σημεῖον, ἔσπερ ἐξαρτάται τοῦ τραχήλου σας διὰ τῆς κνινολεῖκου αὐτῆς καινίας, θέσατε τὸ ὑπὸ τοὺς πόδας σας, ἵνα μὴ τὸ βλέπωμεν ἀμφότεροι, καί ἡ σωτήριος ἐγγείρησις κτωρῶσθῃ ἀνευ ἀληθῶν, ἀνευ σταγόνος αἵματος· θὰ ἐνοήσῃτε παρευθὺς ἑαυτὸν ἐλαφρὸν ὡς βιάμβουλα, ὅστις ἀφνειὸν τὸ κέλυφος εἰς τὴν πνοὴν τῆς νυκτίας αὔρας· τὸ ἔνομα σας ὁ ἀποκτήσῃ δόξαν, τὰ θυλακίά σας χρήματα!

— Τότε πρῶτην φοράν ἀνεμνήσθη τὸ μικρὸν ἐκείνου σταυροῦ, ἐν ἀπερχόμενος τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς εἶχεν προσκρηθῆ, τῷ τραχήλῳ μου ἀντὶ παντὸς ἀπολυτηρίου, καί εἶπα:

Διάβολε, διάβολε, δὲν μ' ἐξαπατᾷς τώρα ἐνοῶ τίνι τρόπῳ ἐπὶ δύο ἡδὴ νύκτας τόσον πλησίον μου δὲν δύνασαι νὰ μὲ κκοποιήσῃς· τώρα ἐνοῶ, διατί τοσοῦτον μοὶ εἶσαι προσήνης καί κολακευτικὸς καί μέχρι τῆς γυναικείας μορφῆς, τῆς μορφῆς τῆς ἐρωμένης μου καταβίβασθείς· τὸν μικρὸν τοῦτον σταυρὸν φοβεῖσαι, ἀλλὰ χάριν σοῦ δὲν τὸν ἀποβάλλω, διότι οὗτος ὑπῆρξεν ἡ παρηγορία τῶν πατέρων μου καί ἐμοῦ ἐν ἡμέραις θλίψεων, ἡ ἀγκυρα ἐν ὄρα τρικυμιῶν καί καταιγίδων· οὗτος εἶνε τὸ φῶς μου ἐν τῇ νυκτὶ καί τῇ ἐρημίᾳ μου· δὲν τὸν ἀποβάλλω, ἀλλὰ θὰ τὸν διατηρήσω ἐδῶ ἐπὶ τοῦ στήθους μου· αἱ δύο μου χεῖρες θὰ τὸν πιέζωσιν ἐπὶ τῆς καρδίας μου ἡμέραν καί νύκτα!

ἼΙ Σελήνη εἶχε δύσει πρὸ τριῶν ἡδὴ λεπτῶν, ὁ δὲ Πειρασμὸς ἱστάμενος ἐνώπιόν μου ὀρθίος μετὰ τὸ βλέμμα πρὸς τὴν γῆν ταπεινωμένον, ἐκλακε...

Τὰ δάκρυά του ρέοντα ἐπὶ τῆς πλακῆς τοῦ ἐξώστου ἐκοιλίον τὸ μάρμαρον.

Μὴ περιμένῃς, τῷ λέγω, εἰς μάτην!

Ὁ Πειρασμὸς ἐγονυπέτησεν ἐνώπιόν μου.

— Ἐλεος, μοὶ λέγει διὰ φωνῆς διακεκομμένης καί τρεμούσης, ἔλεος ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος!

Τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ Ἰμάμης προέκυψεν ἐκ τῆς θυρίδος τοῦ μιναρέ, ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἐξώστην καί ἡ φωνὴ του ἀντήχησεν εἰς τὴν ἐρημίαν τῆς νυκτὸς μελαγχολικῇ καί πως γλυκεῖα.

Ἰσαγε, τῷ λέγω, ἀπωθῶν αὐτὸν διὰ τοῦ ποδός.

Ὁ Σατανᾶς ἠνέειρε τὰς χεῖρας καί μὲ ἠτένισεν ἠλλοιωμένος κατ' ὑπερβολὴν ἡ κόμη του ἦτο λευκῇ, τὸ δὲ πρόσωπον πλήρως ρυτίδων· δὲν εἶχεν δδόντας νὰ ἐμιλήσῃ.

Ἀνηγέρθη, ἵνα τὸν ραπίσω ἡ χεῖρ μου ὑψώθη βαρεῖα καί ἀπειλητικῇ, ὁ δὲ Πειρασμὸς θὰ ἐλάμβανε τὸ ἀνθρώπινον ράπισμα ἐπὶ τῆς παρειᾶς του, ἐν τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ κῶδων τῆς Παναγίας δὲν ἤκούετο σημαίνων τὸ ἐωθινόν, τοῦτον δὲ διεδέχθη ὁ κῶδων τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.

Ὁ Σατανᾶς ἀφῆκε κραυγὴν δδύνης καί κωνὸς ὡσεὶ ὁ ἐκ τῆς ἐστίας ἡμῶν ἀποθρῶσκων ἀνῆλθε μέχρι τοῦ ὕψους τοῦ μιναρέ· περαιτέρω δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸν διακρίνω.

Τὸ ὠραῖον κροκοειδὲς τῆς αὐγῆς χρώμα, ἔσπερ οὐδέποτε χρωστήρ ζωγράφου θὰ ὑποκλέψῃ ἐκ τοῦ ὀρίζοντος, ἐπεχύνετο εἰς τὸν οὐρανὸν τῆς νυκτὸς ὡς ἡ ἐλπίς ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας.

Τοιαύτη ἐν συντόμῳ ἡ ὑπόθεσις τοῦ μικροῦ τούτου μυθιστορημάτος, τὸ ὅποιον ἀληθῶς καταρωτίζεαι πανταχοῦ ἡ κληρικὴ αἰγλή τῆς ἀληθείας, καθόσον λίαν τεχνηέντως ὁ κ. Μ. Σεΐζανης κατάρθωσεν εἰς τὴν διέσπερον συνδιάλεξίν του μετὰ τοῦ Πειρασμοῦ νὰ παρενέηρῃ καί νὰ ἐξελέγξῃ τὰς κυριώτερας ἠθικὰς καί κοινωνικὰς πληγὰς τοῦ νεωτέρου ψευδοπολιτισμοῦ, ὅστις, ὑψώσας γὰυρον κεφαλὴν κατὰ τῆς ἱερᾶς ἡμῶν θρησκείας καί κατὰ τῆς ἀγνῆς καί ἀφελοῦς διαίτης τῶν πατέρων μας, δύναται ἐπὶ τέλους νὰ φέρῃ ἡμᾶς κατὰ κρημνοῦ, ἐν μὴ προλάβωμεν νὰ κρατηθῶμεν ἀπὸ τῆς σωτηρίου ἀγκύρας τοῦ εὐαγγελικοῦ πολιτισμοῦ, τοῦ μόνου συνάδοντος τῷ λογικῷ ἀνθρώπῳ.

Ὁ συγγραφεὺς, φλεγόμενος ὑπὸ αἰσθήματος εὐγνωμοσύνης καί φιλανθρωπίας, τὸ ἐκ τοῦ συγγραμμάτος του χρηματικὸν προῖον ἀφιεροῖ ἐν μέρει εἰς τὴν Εὐαγγελικὴν σχολὴν καί εἰς τὸ ἐνταῦθα ἔθνικὸν ὄργανοτροφεῖον.

ΟΙ ΕΝ ΓΑΛΛΙΑ ΕΘΕΛΟΝΤΑΙ ΕΛΛΗΝΕΣ.

Μαθητεύον εἰς Λυκίον τι ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἤκουσα παρὰ τινος τελειοδιδάκτου τῆς φιλολογίας, σπουδάζοντος ἐν Γερμανίᾳ, τὸ ἐξῆς, ἔσπερ ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ γενναίότης εἶνε κληρονομικὴ ἀρετὴ τοῦ Ἑλληνος, διασωθεῖσα μέχρι σήμερον.

Τριάκοντα Ἑλληνας ἐπὶ τοῦ τελευταίου Γαλλογερμανικοῦ πολέμου ἀπετέλουν μέρος Ἰαλλικοῦ τινος σώματος παρὰ τὸν Λεῖγερ (Loire) ποταμόν, τὸ ὅποιον αἶφνης περιεκυκλώθη ὑπὸ ἰσχυροτέρου καί πολυαριθμωτέρου Γερμανικοῦ. Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ σώματος βλέπων τὸ ἀδύνατον τῆς ἀντιστάσεως, διατάσσει τὴν υποχώρησιν, ὅτε οἱ μὲν Γάλλοι στρατιῶται ὑποχωροῦσιν ἀμέσως καί σώζονται, ἀλλ' οἱ τριάκοντα ἐθελοῦνται Ἑλληνας μένουσιν ἀκλόνητοι εἰς τὰς θέσεις των ἀγωνιζόμενοι ἀγῶνα λίαν ἄνισον πρὸς δὲ τὸν Γερμανὸν ἀρχηγόν, προτείναντα αὐτοῖς τὴν παράδοσιν, ἀπαντᾷσι θαρραλέως, «Οὐκ ἔστι πάτριον τοῖς Ἑλλησι τὸ παραδίδουσαι, ἀλλὰ τὸ νικᾶν ἢ ἀποθνήσκειν ἐνωθ ἐτόχθησαν». Ὁ Γερμανὸς ἀρχηγός, ἐκτιμῶν τὴν γενναίότητα τῶν ὀλίγων τούτων Ἑλλήνων, καί πάλιν προτείνει αὐτοῖς νὰ παραδοθῶσιν, ἀλλ' οὗτοι ἐξακο-

λουθεύσιν ἀμυνόμενοι καὶ προξενούντες θραύσιν εἰς τὸν ἐχθρόν.
 Ὅθεν δ' ἀρχηγὸς τῶν Γερμανῶν ἀκουσάς καὶ μετὰ λύπης ἠναγ-
 κάσθη νὰ διατάξῃ τὸν κατ' αὐτῶν πυροβολισμόν, καὶ πίπτει ἡ
 δράξ αὐτῆ τῶν ἀνδρείων τέκνων τῆς Ἑλλάδος μετὰ ἡρωϊκὴν πάλ-
 λην, τῶν μὲν φουεθέντων, τῶν δὲ καιρίως τραύματιοθέντων.

Ἡ ἀπροσωπώλητος ἱστορία ἀφελει ἓνα εἰς τὰς ἀθανάτους
 αὐτῆς δέλτους διακωνίσῃ καὶ τὴν παρὰ τὸν Λεβήθρα χάριν τῆς
 τιμῆς καὶ τοῦ καθήκοντος ἡρωϊκῆν πτώσιν τῶν δλίγων τούτων
 Ἑλλήνων, ὅπως ἡ ἀρχαία ἱστορία διηγήσατο τὸ ὄνομα τοῦ Λευ-
 νίδου καὶ τῶν Τριακοσίων. Οἱ δὲ γονεῖς καὶ συγγενεῖς τῶν περὶ
 ὧν ὁ λόγος ἀνδρῶν δικαιοῦνται νὰ σεμνώνωνται ἐπὶ τοιοῦτοις τέ-
 κνοις καὶ συγγενεῖσι, ὅστινες ἐν ξένη γῆ ἀνεδαχθήσαν ὄντως γνή-
 σιοι Ἑλληνες, τιμήσαντες διὰ τοῦ γενναίου αὐτῶν θανάτου τὴν
 γεννήσαντα αὐτοὺς Ἑλλάδα.

Αἰωνία ἡ μνήμη αὐτῶν! Γαῖαν ἔχοιεν ἑλαφρῶν!

Ἐν Λάρνακι Κύπρου 26 Μαρτίου 1873.

Γ. Ι. Δημητρίου.

Ο ΘΙΑΣΓΡΑΦΟΣ ΤΟΥ ΕΙΡΗΝΙΚΟΥ.

Εἶνε γνωστόν, ὅτι ἡ Εὐρώπη συνεδέθη ἤδη μετὰ τῆς Ἀμερι-
 κῆς διὰ τηλεγραφικῆς γραμμῆς διαπερώσεως τὸν Ἀτλαντικὸν
 ὠκεανόν. Πρόκειται νῦν περὶ ἑτέρας γιγαντιαίας ἐπιχειρήσεως
 προωρισμένης νὰ συνδέσῃ τὸν παλαιὸν Ἀνατολικὸν κόσμον μετὰ
 τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου διὰ γραμμῆς, ἥτις θὰ διέλθῃ τὸν Εἰ-
 ρηνικὸν ὠκεανόν. Εὐχαρίστως δὲ βλέπομεν ἐπὶ κεφαλῆς μιᾶς
 τῶν μεγίστων ἐπιχειρήσεων, αἵτινες προώρισται νὰ μεταβάλλωσι
 τὸν κόσμον, ἀνδρα ἀνήκοντα εἰς τὸν Ἑλληνορωμαϊκὸν πολιτισμόν,
 τὸν στρατηγὸν *Καίσαρα Μορένο* (Cesare Moreno).

ΞΕΝΟΙ ΕΝ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ.

Ἀναγινώσκωμεν ἐν τῇ Ἱταλικῇ ἐφημερίδι Rivista Europea
 (Εὐρωπαϊκὴ ἐπιθεώρησις) τὰ ἑξῆς: Ἡ ἡγεμονίς Δώρα Ἰστρίας,
 ἡ ἑνδοξὸς συγγραφεὺς τῆς Ἀλθανορωμαϊκῆς διατριβούσα ἐν Φλω-
 ρεντίᾳ, ὀνομάσθη ἐσχάτως μέλος τῆς Ραφαηλείου Ἀκαδημίας
 τοῦ Οὐρβίνου, τῆς ἐν Ρώμῃ Ἀκαδημίας τῶν Κυριτῶν (de Quiriti),
 τοῦ ἐν Ἀθήναις συλλόγου «Ὁ Παρνασσός».

Ο ΙΟΥΑΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ ΚΑΙ ΤΟ ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ.

Ὁ μέγας οὗτος στρατηγὸς τῆς Ρώμης, διὰ νὰ προλαμβάνῃ
 καὶ διασκεδάξῃ τὸν θυμὸν του, λέγεται ὅτι, δοκίμους ἐλάμβανεν
 ἀφορμὴν νὰ δοκιμαθῇ, συνειθίζε, πρὶν ἢ θυμωμένος εἶπῃ ἢ πράξῃ τι,
 νὰ λέγῃ καθ' ἑαυτὸν ὀλόκληρον τὸ Ρωμαϊκὸν ἀλφάβητον. Τοιο-
 ποτρόπως εἶδε καιρὸν εἰς τὴν ἐρόνησίν του νὰ στήσῃ εἰς τὴν
 γένεσιν τῆς τῆν φλόγα τοῦ θυμοῦ του.

Τῆς ΔΕΣΠΟΙΝΙΑΣ ΚΑΛΛΙΟΝΗΣ ΧΩΡΕΜΗ.

Κρυμμέν' εἰς ἐλπίδας... ἡ ὦρα
 Τῶν παλινῶν, τῆς χαρῆς μας τῆς πρώτης,
 Ὡς τὰ ῥόδα, κ' αὐτὴ ἡ Νεότης
 Ἀναμένει Μαῖον σιγῆς.

Ἀνατέλλει ἡ ὦρα! — τί θεία!...
 Ὡς Ἡὼς μιᾶς Ἀγῆς χανσωμένη,
 Σ' τῆς καρδίᾳς μας τὰ βᾶθη κρυμμένη,
 Ἀνατέλλ' ἡ τοῦ βίου χαρὰ!

Ἄμποιον τότε ἡ χάρις, τὸ κάλλος,
 Τὰ τετρατὰ τῆς Νεότητος ῥόδα,
 Κ' ἡ παρθένος βαδίζει μὲ πᾶδα
 Ἐλαφρὸν εἰς τοὺς κήπους παιδιᾶ.

Ἰγυρά! 'ς τὴν λιγύρασον αἶσαν
 Ροδινὸν σου τοῦ πρώτου Μαῖου,
 Μειδίᾳ ἢ μορφή ἐνὸς Ἰουί.
 Καὶ ζωὴν ἀναπνέει τερπνή.

Ἦον εἶπε αὐτὸς ὁ Μηστήρ σου,
 Ἀποδοῖσθαι χαρίτων σὲ εἶσαι,
 Εἰς τὸ εἶς τοῦ βίου του χύσαι
 Ἐρωτὸς σου τὴν πρώτην ἰστοίην!

Ὅταν ἔδης, νομίζ' οὐ βλέπω
 Φερονόμενον σου Μόσσης τὸ στόμα,
 Ἐλικόνος τ' ἀθάνατον Δῶμα,
 Καλλιόπη ἀθάνα, σεμνή.

Παραδείσους 'ποῦ ἔχει ὁ κόσμος!...
 Τὸν κρυπτόν τῆς καρδίᾳς μου σάλον,
 Τὸν προδίδεις τὸ στήθος τὸ πάλλον,
 — Μὲ ἐμπνέ' ἡ σεμνὴ καλλονή!

Ἦμην, εἴμ' αἰωνίως θὰ ἦμαι
 Θαυμαστής τῶν χαρίτων, τοῦ κάλλους
 Πλούτη, δόξαν ἀφίσα εἰς ἄλλους,
 Ἦρεμίᾳ ποθῶ τῆς Ζωῆς.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ

A. * * *